

**YERLİLERİN GÖÇMENLERE VE YENİDEN DAĞITIM POLİTİKALARINA
YÖNELİK TUTUMLARININ ANALİZİ: ALMANYA VAKASI ÜZERİNE**

Yüksek Lisans Tezi

Imane HABITOU

Eskişehir 2024

**YERLİLERİN GÖÇMENLERE VE YENİDEN DAĞITIM POLİTİKALARINA
YÖNELİK TUTUMLARININ ANALİZİ: ALMANYA VAKASI ÜZERİNE**

Imane HABITOU

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Sosyoloji Anabilim Dalı

Danışman: Prof. Dr. Fuat GÜLLÜPINAR

Eskişehir

Anadolu Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Mart 2024

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI

Imane Habitou'nun "Yerlilerin Göçmenlere ve Yeniden Dağıtım Politikalarına Yönelik Tutumlarının Analizi: Almanya Vakası Üzerine" başlıklı tezi .../.../2024 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından değerlendirilerek "Anadolu Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri uyarınca, Sosyoloji Anabilim dalında **Yüksek Lisans Yeterlik tezi** olarak kabul edilmiştir.

	<u>Unvanı Adı Soyadı</u>	<u>İmza</u>
Üye (Tez Danışmanı)	: Prof. Dr. Fuat GÜLLÜPINAR	
Üye	: Prof. Dr. Mustafa ALTUNOĞLU	
Üye	: Prof. Dr. Zafer ÇELİK	
		
		Enstitü Müdürü

ÖZET

YERLİLERİN GÖÇMENLERE VE YENİDEN DAĞITIM POLİTİKALARINA YÖNELİK TUTUMLARININ ANALİZİ: ALMANYA VAKASI ÜZERİNE

Imane HABITOU

Sosyoloji Anabilim Dalı

Anadolu Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Mart 2024

Danışman: Prof. Dr. Fuat GÜLLÜPINAR

Dünya ekonomisi bilimin evrimiyle birlikte gelişmekte, tarımdan sanayileşmeye ve ardından küreselleşmeye doğru ilerlemektedir. Ekonomik küreselleşmeyi kabullenmek daha kolay olsa da, ev sahibi toplumların gelen göçmenleri kabullenmesi konusunda aynı şeyi söylemek mümkün değildir. Toplumun biz ve onlar olarak bölünmesi ve sosyal kontrolü diğerine kaptırma korkusu, özellikle Almanya gibi sosyal refah sistemi ile karakterize edilen bir ülkede, yerlilerin göçmenlerle fırsat ve kaynak paylaşımını reddetmesine yol açabilir. Bu nedenle, bu tezde Almanya'nın göç deneyimini anlamak için Almanya'daki göç tarihine genel bir bakış atmaktayız, ardından yıllar içinde artan yabancı doğumlu bireylerin oranının yerlilerin yeniden dağıtımını desteklemesini veya reddetmesini nasıl etkilediğini analiz etmekteyiz. Hipotezimizi farklı kontrol değişkenleri ve ana bağımsız değişkenimiz (yabancı doğumluların payı) ile seçilen değişkenler arasındaki etkileşimleri kullanarak test etmekteyiz. Çalışmamızı hem ESS hem de OECD'nin 2002 ve 2018 yılları arasındaki verilerini kullanarak sürdürmekteyiz. Elde ettiğimiz sonuçlara göre, Almanya'da yabancı doğumluların payı arttıkça yerlilerin yeniden dağıtıma olan desteğinin arttığı ortaya konmuştur ve bu sonuçlar, ana bağımsız değişkenimiz olan göçmenlerin payı ile yerlilerin göçün ekonomik etkisine ilişkin algısı ve yerlilerin aynı/farklı ırk göçüne desteği gibi diğer değişkenler arasında farklı etkileşimler içeren modellerde da dahil olmak üzere tüm regresyon modellerinde geçerli olmuştur.

Anahtar Sözcükler: Göç, Yeniden dağıtım, Refah, Sosyal politika, Almanya

ABSTRACT

ANALYSIS OF NATIVES' ATTITUDES TOWARDS IMMIGRANTS AND REDISTRIBUTION POLICIES: A CASE STUDY OF GERMANY

Imane HABITOU

Department of Sociology

Anadolu University Graduate School January 2024

Supervisor: Prof. Dr. Fuat GÜLLÜPINAR

The world economy has been evolving with the evolution of science, moving from agriculture to industrialization and then to globalization. While it is easier to accept an economic globalization, the same can not be said on the acceptance of hosting societies to the incoming immigrants. A division of society into us and them, and the fear of losing social control to the other might lead to the natives' rejection of sharing opportunities and resources with immigrants. Therefore, in this thesis we are having an overall look at the history of immigration in Germany, to understand the German experience with immigration and its strategies, then we are analysing how the increasing share of foreign born through the years affect the natives support or rejection to redistribution. We are testing our hypothesis using different control variables, and interactions between our main independent variable (share of foreign born) and chosen variables. We are pursuing our study using data both from the ESS and OECD of the years from 2002 and 2018. Our results have revealed that as the share of foreign-born increases in Germany the natives support for redistribution increases, and these results prevailed in all the regression models, even those models that included different interactions between our main independent variable, share of immigrants, and other variables such as the perception of the natives on the economic effect of immigration, and the support of natives to same/different race migration.

Keywords: Immigration, Redistribution, Welfare, Social policy, Germany

TO MY FAMILY AND MY PROFESSOR.

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Bu tezin bana ait, özgün bir çalışma olduğunu; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalarında bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı; bu çalışma kapsamında elde edilen tüm veri ve bilgiler için kaynak gösterdiğimi ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi; bu çalışmamın Anadolu Üniversitesi tarafından kullanılan “bilimsel intihal tespit programı”yla tarandığını ve hiçbir şekilde “intihal içermediğini” beyan ederim. Herhangi bir zamanda, çalışmamla ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçları kabul ettiğimi bildiririm.

.....

Imane Habitou

İÇİNDEKİLER

BAŞLIK SAYFASI	i
JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI.....	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT.....	iv
ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ.....	vi
İÇİNDEKİLER	vii
TABLolar.....	ix
GRAFİKLER	x
GİRİŞ	1
1. LİTERATÜR TRAMASI	4
1.1. Kavramlar ve Tanımlar	4
1.2. Göç Teorileri.....	8
1.2.1. Neoklasik İktisat Teorisi	8
1.2.2. Tarihsel-Yapısal Teori	10
1.2.3. Yeni Ekonomi Teorisi	11
1.2.4. İkili İşgücü Piyasası Teorisi	12
1.2.5. Dünya Sistemleri Teorisi	13
1.2.6. Sosyal Ağ Teorisi	15
1.2.7. Göç Sistemleri Teorisi ve Kümülatif Nedensellik	16
1.3. Almanya’da Göç	16
1.3.1. Yurda Dönen Almanlar	16
1.3.2. İşçi Göçmenler.....	21
1.3.3. Mülteciler	24
1.4. Göç ve Yeniden Dağıtım	27
1.4.1. Almanya’da Yeniden Dağıtım.....	32
1.4.2. Almanya’da Yeniden Dağıtım ve Göç.....	35
2. METODOLOJİ	40
2.1. Hipotez ve Araştırma Sorusu.....	40
2.2. Deneysel Yöntem ve Veriler	42
2.2.1. Veri Hazırlama	43
2.2.2. Değişkenler.....	44
2.2.3. Betimsel Analiz	54

2.2.4.	Korelasyonlar.....	58
2.2.5.	Modeller.....	60
3.	BULGULAR.....	63
4.	TARTIŞMA.....	75
	SONUÇ	80
	KAYNAKÇA	83

TABLOLAR

Tablo 2.1. “Yeniden dağıtım destek” bağımlı değişkeni	46
Tablo 2.2. Yıllar içindeki göçmenlerin payı ve yeniden dağıtım olan destek ortalaması	47
Tablo 2.3 2002-2018 yılları arasında Almanya’ya toplam giriş istatistikleri	49
Tablo 2.4 Göçün ekonomi üzerindeki etkisine ilişkin algı bağımsız değişkeni	51
Tablo 2.5 Farklı ırktan göçmenlerin kabulü bağımsız değişkeni	52
Tablo 2.6 Aynı ırktan göçmenleri kabul edilmesi bağımsız değişkeni.....	53
Tablo 2.7. Katılımcıların Bireysel Özellikleri	55
Tablo 2.8 Değişkenlerin Korelasyon Matrisi	60
Tablo 3.1. Regresyon Analizi: Yeniden Dağıtım Destek	64
Tablo 3.2. Yeniden Dağıtım Destek Üzerine Regresyon: Göçün Ekonomi Üzerindeki Etkisi	68
Tablo 3.3. Yeniden dağıtım destekleme ve aynı ırktan göçmenleri kabul etme değişkeni üzerine regresyon	70
Tablo 3.4. Yeniden dağıtım destekleme ve farklı ırktan göçmenleri kabul etme değişkeni üzerine regresyon.....	73

GRAFİKLER

Grafik 2.1. 2002-2018 yılları arasında Almanya'ya göç edenlerin sayısı	48
Grafik 2.2. Siyasi Yönelimin Yüzdelik Dilimi	56
Grafik 2.3. Yetenek Seviyesi Yüzdelik Dağılımı	57
Grafik 2.4. Eğitim Seviyesi Yüzdelik Dağılımı	58
Grafik 2.5. Göçmen Oranı Korelasyon Grafikleri	59
Grafik 3.1. Yeniden Dağıtıma Destek ve Almanya'da Yabancı Doğumluların Payı Üzerine Regresyon Grafikleri	66
Grafik 3.2. Yeniden Dağıtıma Destek, Yabancı Doğumluların Payı ve Göçün Ekonomik Etkisine İlişkin Regresyon Grafiği	69
Grafik 3.3. Yeniden Dağıtıma Destek, Yabancı Doğumluların Payı ve Aynı İrk Göçüne İzin Verme Regresyon Grafiği	72
Grafik 3.4. Yeniden Dağıtıma Destek, Yabancı Doğumluların Payı ve Farklı İrk Göçüne İzin Verme Regresyon Grafiği	74

GİRİŞ

Göç, insanlık tarihinin vazgeçilmez bir parçası olarak yer almakta ve birçok ülkenin kaderini ve geleceğini şekillendirmektedir. Günümüzdeki ve geçmişteki göçler arasındaki temel fark incelendiğinde, göz ardı edilemeyecek hususlardan birisi de göçmenlerin varış noktasına ulaşma hızında, teknolojinin ve ulaşım araçlarının gelişimdeki etkidir. Günümüzde göçün gerçekleşme hızı, kitlesel göçlere yol açarak hem göç eden bireyler hem de ev sahibi ülkeler için kültürel şoklara ve ani değişimlere sebep olmuştur. Teknoloji bu yönde gelişirken sosyal değişimler hem araştırmacılar hem de politika belirleyiciler tarafından öngörülmekte, incelenmekte ve analiz edilmektedir. Ekonomik büyüme sırasında kapitalizmin dengesinin korumasına ve kesintisiz büyümesine yardımcı olacak sosyal araştırmalar ancak ayaklanmaların, şiddetin ve protestoların artmasıyla anlaşılmıştır. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Almanya; İngiliz, Fransız, Amerikan ve Sovyet hükümetlerinin yardım ve rehberliğinin yanı sıra Türkiye, Fas, İtalya, Polonya ve Yunanistan dahil olmak üzere farklı ülkelere işe alınan işçilerin desteğiyle kendisini yeniden inşa etmiştir (Münz & Ulrich, 1999). Misafir işçiler, 1950'lerde işçi gönderen ülkeler ile Almanya arasında yapılan çok sayıda anlaşma ve sözleşme yoluyla Almanya'ya gelen mavi yakalı işçileri tanımlamaktır (Kaya, 2017). Misafir işçilerin, Almanya'nın ve Alman ekonomisinin yeniden inşasına katkısı göz ardı edilemeyecek kadar büyüktür (Kaya, 2017). Misafir işçilerin Alman ekonomisi üzerindeki etkisi, hem şehirlerin hem de endüstrinin uzun vadede büyümesine hizmet etmesine rağmen, işçilerin Almanyadaki durumu, kısa süreli sözleşmelerin imzalandığı ve şirketlerin ihtiyaçlarına göre yenilendiği geçici bir ikamet olarak görülmüştür (Kaya, 2017). 1980'lerde Almanya, siyasi çatışma ve ekonomik istikrarsızlık ortamında Yugoslavya ve Macaristan'dan da çok sayıda sığınmacı kabul etmiştir. O dönemde Almanya, dil kursları dahil olmak üzere, çeşitli entegrasyon programları aracılığıyla bu kişileri topluma entegre etmek için çaba sarf etmiştir (Poutrus, 2017). Göçmen kökenli bireylerin oranının artmasıyla ve birçok konuda göçmenlerin artan talepleri ile birlikte Almanya, 2005 yılında bir göç ülkesi olduğunu kabul etmiştir (Kaya, 2017). Almanya'da göçün tarihi, yabancı işgücünün işe alındığı ve onların desteğiyle savaşa katılmanın mümkün olduğu İkinci Dünya Savaşı öncesine kadar uzanmaktadır (Münz & Ulrich, 1999).

Geçmişte sürgün edilen Almanlar, misafir işçiler, sığınmacılar ve son zamanlarda yüksek vasıflı işçiler de dahil olmak üzere farklı göçmen kategorilerinin yerleşimi Alman toplumuna bir deneyim kazandırmıştır. Aslında refah ülkesi olarak Almanya, ulaşımındaki teknolojik gelişmeye paralel olarak gelişen farklı coğrafyalardan aldığı göçle birlikte mükemmel bir varış ülkesi haline gelmiştir. Dolayısıyla ABD ya da Kanada'ya kıyasla Almanya, çok kültürlülüğün öncüsü ve başarılı bir göç ülkesi olarak örnek teşkil edebilir. Bununla birlikte; ulusal kimliği etnik köken ve ırka dayandırmak, Almanya'nın ötekileri kabul ve inkâr etme sürecinden geçmesine, kültürel farklılıkları kabul etmek ve hoş karşılamak ile kendi tarihsel ve sosyal kimliğini kaybetmekten korkmak arasında sürekli bir mücadele yaşamasına neden olmuştur (Naumann & Hess, 2021). Göç, özellikle nüfusu yaşlanmakta olan Alman ekonomisinin gelişmesi için zorunlu hale gelmiştir (Naumann & Hess, 2021).

Bugün Almanya, hala yabancı işgücüne ve özellikle yüksek vasıflı işçilere bağımlı olduğu için genç profesyonelleri Almanya'ya göç etmeye teşvik etmek amacıyla yeşil ve mavi kart, vatandaşlık ve çifte vatandaşlık gibi birçok program başlatmıştır (Duszczyk et al., 2020). Vatandaşlık kazanma süresi 8 yıldan 5 yıla indirilmiş, kişinin C1 seviyesinde Almanca bilmesi ve üstün bir akademik ya da mesleki performansa sahip olması halinde bu süre, 3 yıla kadar dahi indirilebilmiştir (Duszczyk et al., 2020).

Bu tez, ülke içerisindeki yabancı doğumluların oranındaki değişimin, Almanya'da yerlilerin yeniden dağıtımına verdiği desteği nasıl etkilediğini araştırmaktadır. Öncelikle dört alt bölümden oluşan bir literatür taraması ile diğer araştırmacıların bu konuya yaklaşımını incelenmiştir. Birinci alt kısım, bu araştırmada kullanılan göç, refah sistemi ve yeniden dağıtım gibi anahtar kelimelerin tanımlarını ve sosyolojik arka planını içermektedir. İkinci bölüm ise, neoklasik iktisat teorisi, tarihsel-yapısal teori ve yeni ekonomi teorisi de dahil olmak üzere göç teorileri hakkında bilgi vermektedir. Almanya'daki göç tarihine ek olarak ekonomik, siyasi ve sosyal faktörlerin neticesinde Almanya'nın farklı göç dalgalarının ortaya çıkmasına nasıl müdahale ettiğinin yorumlanmasında bu teoriler önem teşkil etmektedir. Göçmenlerin göç etme konusundaki motivasyonları ve içerisinde bulunduğu koşulların, göçmenlerin ülkeye kabul aşamasını nasıl etkilediğinin anlaşılması bu teoriler ile desteklenmektedir. Üçüncü alt kısımda ise, İkinci Dünya Savaşı öncesi ve sonrasındaki yurda geri dönen Almanlar başlayarak, 1970'lerde Macaristan ve Çekoslovakya'daki çatışmalar sırasında misafir işçi ve

sığınmacılara ve ardında 2015'ten itibaren Suriye, Irak ve Afganistan'dan Almanya'ya gelen sığınmacılara kadar, Almanya'daki göç tarihine ilişkin genel bir literatür ele alınmaktadır., Almanya'ya yerleşen farklı etnik grupların ve dolayısıyla Almanya'daki etnik heterojenliğin gelişimi hakkında fikir sahibi olunmasını amacıyla Almanya'daki farklı göç dalgaları incelenmektedir. Son alt kısımda ise, göçmenlerin payı arttıkça yerlilerin refah sistemine olan desteğinin incelenmesinde araştırmacılar tarafından kullanılan temel bulgular, yöntemler ve teoriler de dahil olmak üzere yeniden dağıtım ve göç üzerine genel bir literatür sunulmaktadır. Sonrasında Almanya'daki refah sisteminin genel özellikleri ve tarihsel reformları incelenmektedir. Ardından, diğer araştırmacıların yerlilerin yeniden dağıtıma olan desteği ve genel olarak göç konusundaki temel bulguları incelenmektedir. Literatür taramasının ardından, metodoloji bölümünde bu tezin hipotezleri ve araştırma soruları tanımlanmaktadır. Takibinde uygulanan deneysel yöntem ve bu çalışmada kullanılan veri kümeleri tanıtılmaktadır. Bu çalışmada Avrupa Sosyal Anketi (ESS) ile Ekonomik Kalkınma ve İş Birliği Örgütü (OECD) veri seti harmanlanmış bir şekilde kullanılmaktadır. Verilerin analize hazırlanması ve işlenmesine ilişkin detaylı açıklama veri hazırlama alt başlığında sunulmaktadır. Değişkenler ve betimsel analiz alt başlıkları altında, bağımlı ve bağımsız değişkenlerin tanımının yanı sıra örneklemede kullanılan kişilerin bireysel özelliklerini yansıtan ilk analizler gerçekleştirilmiştir. Daha sonra korelasyon alt başlığında, bağımlı ve bağımsız değişkenler arasındaki ilk istatistiksel ilişkiler sunulmakta, bunun üzerine regresyon modelleri oluşturulmaktadır. Son olarak, metodoloji bölümünde regresyon modellerinin ana sonuçlarına yer verilerek, tartışma ve sonuç bölümünlerinde tezin nihai tespitleri ve yorumları okuyucularla paylaşılmıştır.

1. LİTERATÜR TRAMASI

1.1. KAVRAMLAR VE TANIMLAR

Uluslararası Göç Örgütü'ne (International Organization for Migration) göre; göç (migration), dışa göç (emigration)ve içe göç (immigration) kavramları, belirli bir alandan diğerine hareketi ve yer değiştirmeyi tanımlamak için kullanılan farklı kelimelerdir. İçe göç, bir toplumsal kümenin belirli aralıklarla sabit bir yerleşimi olmaksızın göç etme eylemini ifade eder. Göç, bireylerin ulusal sınırları aşarak ya da ülke içindeki günlük yerleşimlerinde hareket etmeleri olarak kabul edilirken dışa göç ise hedef ülkenin etkili bir şekilde kişinin yeni ikametgahı haline gelmesi için vatandaşı olunan bir ulustan başka bir ulusa taşınma eylemi olarak kabul edilir. Bu tanımlar, göçün hem sınır hem de sınır ötesindeki hareketleri içerdiğini belirtmek dışında belirli bir ayırım yapmamaktadır. Sage sosyoloji sözlüğünde belirtildiği üzere dışa göç, kişinin kendi ülkesini sonsuza dek terk etmesi anlamına gelmektedir ancak bir kişinin göçmen olarak ifade edilmesi, anavatanda sürekli kimlik arayışı içindeyken yurtdışına çıkmak zorunda kalmanın ve eve dönememenin ek etkisini sağlamaktadır (Bruce & Yearley, 2006, s. 84). Dışa göç terimi, bireyin kimliğini yeniden şekillendirilmesi ve keşfetmesi için çıkılan yolculukta orijinal kökenine geri dönememe gibi zorlayıcı koşullarla bağlantılıdır. Göç, yerleşim ve mesken edinme amacıyla bir ülkeden diğerine yapılan hareket olarak tanımlanırken, içe göç bir ülkeye giriş, dışa göç ise bir ülkeden çıkış olarak tanımlanmaktadır. Genel olarak göç tarih boyunca var olmuştur ve modernleşen dünyanın bir parçası haline gelmiştir. Bireyler sürekli olarak dünyanın dört bir yanına hareket etmişlerdir, ancak günümüzde göçü farklılaştıran şey modernleşme ile ilişkilendirilmesidir. Eski göç hareketleri sömürgecilerden sömürge edilen toplumlara doğru gerçekleşirken, bugün tam tersi bir durum söz konusudur. Avrupa hakimiyeti, kendi diğer ülkeleri siyasi ve kültürel yöntemlerle etkisi altına almak amacıyla teşvik etmiştir. Örnek olarak Güney Afrika'daki beyaz Güney Afrikalılar Hollandalı soyundan gelmektedir. Çok sayıda Kanadalı, Avustralyalı ve Yeni Zelandalı da İngiliz kökenlidir ve ücretsiz giriş-çıkış ve yerleşim ödülleri almışlardır. Her ne kadar eski kraliyet merkezi yurtdışındaki vatandaşları ve ticaret yapan nüfusu kabul etmekte tereddüt etse de, geçmişteki sömürge ilişkileri günümüz kalkınma planlarından birkaçına açıklık getirmektedir (Bruce & Yearley, 2006, s. 197-198).

Cambridge Sosyoloji Sözlüğü'ne (2006) göre göç, kişinin daimî ikametgahını değiştirmesiyle bağlantılıdır; bu ikametgah ulus-devletin aynı siyasi sınırları içindeyse iç göç, ulus-devletin siyasi sınırları dışındaysa uluslararası göç olarak tanımlanır. Cambridge'e göre iç göç, beklenen bir varış noktasından çıkış noktasına doğru hareket, dış göç ise bunun aksine bir çıkış noktasından beklenen bir varış noktasına doğru harekettir. Göçmenlerin hareketlerinin başlangıç noktasına geri dönmeleri ulusal düzeyde geri dönüş göçü olarak adlandırılırken, uluslararası düzeyde yeniden göç olarak tanımlanmaktadır. Göç çalışmalarında bir diğer önemli terim, ülkeden göç edenlerin sayısından ülkeye göç edenlerin sayısının çıkarılmasıyla hesaplanan net göç olacaktır (Turner, 2006, s. 384-386). S. K. Brown vd. (2019) ise hareket edenler ile göçmenler arasında ayırım yapmanın önemini vurgulamakta ve bu tür bir tanımın belirlenmesinde hem mekânsal hem de zamansal ölçümlerin dikkate alınmasının önemini vurgulamaktadır. Hareketlerin zamansal faktörü, bu hareketin kalıcı mı yoksa yarı geçici mi olduğunu belirleyen seyahatin uzunluğunu, (genellikle en az bir yıl) anlamaya vurgu yaparken, burada örneğin mevsimlik işçilerin hareketleri bir yıldan az ve dolayısıyla geçici olduğu için göçmen olarak sayılabilecekleri vurgulanmaktadır. İkinci mekânsal faktör, bu hareketin ulusal mı yoksa uluslararası bir sınırın geçilmesini mi içerdiğini öğrenerek göçün türünü (uluslararası/ulusal) belirlemeye yardımcı olmaktadır (S. K. Brown et. al., 2019, s. 425-428). Handbook of Population Encyclopedia (2003) , 20. yüzyıl göçlerini dört kategoriye ayırmaktadır: mülteciler ve yerinden edilmiş kişiler, eski bir koloniden gelen göçmenler, ekonomik göçmenler ve ırksal olarak ayrıcalıklı göçmenler. Mülteciler ve sığınmacılar; siyasi koşullar, doğal afetler vb. nedenlerle başka seçenekleri kalmayan ve göç etmek zorunda kalanlar olarak tanımlanmıştır. Mülteciler çoğunlukla Suriye/Türkiye ve Afganistan/İran, Yugoslavya/Almanya gibi komşu ülkelere göç ederler. Postkolonyal göç ise 1950'lerde sömürgecilik sona erdikten sonra başlayan ve (sömürgecinin ülkelerine doğru bir hareket olan) Fas/Fransa ve Hindistan/İngiltere örneğindeki gibi hareketleri tanımlar. Ekonomik göçmenler ise hareketin, kişinin yaşam standartlarını veya diğer ekonomik hedeflerini iyileştirmek amacıyla gönüllü olarak yapıldığı bir göç türüdür, genellikle az gelişmiş ülkelere gelişmiş ülkelere doğru gerçekleşir.

Asimilasyon ve Entegrasyon

Entegrasyon, asimilasyon, adaptasyon gibi farklı kelimelerle atfedilen kavramlar, dışarıdan gelen bireylerin yeni ev sahibi ülkede nasıl yaşayacaklarını belirleyen kavramlardır. Bu bağlamda asimilasyon ve entegrasyon yaklaşımlarına odaklanacağız. Asimilasyon; doğrudan bir süreç olarak, Amerika'ya gelen yabancılara İngilizce dilini, Amerikan politik sistemini ve sosyal değerlerini içeren bir eğitim verilmesi gerektiğini belirten Anglo-Amerikan Uyum (Anglo-American Conformity) teorisine dayanır. Eritme Potası (The Melting Pot) teorisi ise göçmenlerin kültürel farklılıklarının giderilmesiyle çatışmaların önleneceğini iddia etmekte, temelde İtalyan, Yahudi, Çekoslovak ve Polonyalıların Amerikan toplumu içinde 'eriyeceğini' varsaymaktaydı. Ancak bu açıdan başarılı olduğu düşünülen bu teori homojen bir Amerikan toplumu yaratamamıştır. Çünkü Amerika'da farklı din ve mezheplere dayalı Protestan, Katolik ve Yahudi cemaatleri şeklinde farklı topluluklar ortaya çıkmıştır (Yalçın, 2004: 57-58). Aslında bu iki teori arasındaki temel fark, ilk olarak göçmenlerin kültürlerini terk etmeleri, ikincisinde ise tamamen inkâr etmeleridir.

Chicago Okulu, Park ve Burgess'in Irk İlişkileri Döngüsü (Park and Burgess's Race Relations Cycle) teorisine göre, asimilasyonun ancak göçmen kuşaklar arasında bir çatışma sürecinden sonra üçüncü kuşakla birlikte gerçekleşeceğini öngörmüştür. 1960'larda Gordon'un asimilasyonu tek taraflı bir ilişki üzerine kurulmayan bir teori olarak geliştirdi. Aynı yıl Traft, asimilasyonu ilk kez psikolojik faktörlerin dikkate alındığı bir sosyalleşme süreci olarak değerlendirmiştir (Traft, 1963). Asimilasyon, her ne kadar ilkelerinin demokrasiye aykırı olmadığını iddia etse de, yerel kültürün dikey bir hiyerarşi içinde göçmenlere empoze edilmesine dayanan bir yaklaşımdır. Eleştirilere maruz kalan bu yaklaşım, 1960'lardan sonra yerini süreç entegrasyon teorilerine bırakmıştır. Andrew M. Greeley (1971) entegrasyon sürecinin altı aşamaya dayandığını belirtmektedir. Vasıflı göçmenlerin asimilasyonu, sonraki nesillerin ikamet ettikleri ülkenin toplumuna entegrasyonu ile sonuçlanacaktır (aktaran Köse, 2012, s. 14-18).

Esser'e göre, entegrasyon projeleri Almanya, Hollanda ve birçok AB ülkesinde başarısız olmuştur. Entegrasyon artık ekonomik bir konum elde etmekle, yasalara uyum sağlamakla sınırlandırılmamalı, göçmenler artık kendi dillerine, eğitimlerine ve siyasi sistemlerine dahil edilmelidir. Onların katkılarına, ekonomik konumlarına, hukuk sistemine uyumlarına odaklanılmamıştır. Bu entegrasyon anlayışı ile topluma yeni gelenlerin, hem kendi kültürleri hem de yeni toplumun kültürü ile etkileşimi, sosyo-

ekonomik ve siyasi hakları sağlanmalıdır (aktaran, Köse, 2012, s. 18). Ancak, entegrasyon kavramı 1980’lerin ortalarından itibaren kullanılmaya başlansa da ilerleyen yıllarda göç politikaları daha çok güvenlik perspektifinden ele alınırken entegrasyon politikaları asimilasyon yolunda ilerlemekteydi (Safi, 2014, s. 37-43).

Sosyal Yardım Sistemi

Refah devleti, vergi ve sigortalara dayanan bir hükümet sistemidir ve bu ekonomik model ilk olarak 19. yüzyılda Fransa ve Prusya’da ortaya çıkmış, bu dönemde kamu eğitimi uygulanmaya başlanmış, daha sonra Almanya işsizlik, hastalık ve emekliliğe karşı sigortayı içeren daha geniş bir sosyal sigorta programı başlatmıştır (Wright, 2014). Bu sosyal politika daha sonra Avrupa’da ve ötesinde birçok ülke tarafından benimsenmiş, bu politika Sovyetler Birliği gibi bazı devletlerin kimliğinin bir parçası haline gelirken, İngiltere ve ABD gibi ülkelerde büyük bir tartışma yaratmıştır. Bunun nedeni refah modelinin komünist bir ideolojiyi benimseyen ülkeler için daha uygun olması ve buna karşılık kapitalist bir sisteme sahip devletlerin kendilerini çatışan iki ideolojiyi uzlaştırmak için sürekli bir mücadele içinde bulmalarıdır (Wright, 2014).

Refah sistemi, devletin piyasaya kısa veya uzun vadede doğrudan veya dolaylı etkileri olabilecek müdahalelerde bulunduğu bir sistemi temsil etmektedir. Örneğin eğitim, uzun vadede ekonomiyi etkileyen devlet müdahalelerinden biridir. Refah Devleti Tarihsel Sözlüğü’ne (2014) (Historical Dictionary of the Welfare State) göre, bu terimin tanımı birçok tartışmaya konu olmuş ve farklı çalışma alanlarının farklı bakış açılarına yol açmıştır “Ekonomistler devletin toplum üzerindeki ekonomik etkisine, siyaset bilimciler karar alma sürecine, sosyologlar ise toplumda bireyin sorumluluğunun kimde olduğuna odaklanır. Sosyal politika ve sosyal hizmet uzmanları ise daha çok toplumun nasıl organize edildiğine ve sosyal hizmet uzmanları ile toplum ve müracaatçı arasındaki etkileşimin nasıl olması gerektiğine odaklanır” (Greve, 2014). Devlet düzeyinde, refah modelleri her ülkenin ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde tasarlanmıştır. Dolayısıyla farklı ülkelerde “Beveridge modeli, Bismarck modeli, Konfüçyüs (Confucian) modeli, muhafazakar model, liberal model, İskandinav refah devleti modeli, sosyal demokrat refah modeli ve Güney Avrupa refah devleti modeli” gibi çoklu modellerin ortaya çıktığını gözlemleyebiliriz (Greve, 2014). Bu nedenle, refah devletini incelemek tarihsel bir bağlam oluşturmayı gerektirir, çünkü bu model sabit değildir ve aksine oldukça esnek ve çeşitlidir. Her ülkeyi bu modeli benimsemeye iten temel nedenleri anlamadan, işlevleri

hakkında bütüncül bir algı mümkün olmayacaktır. Geniş bir bağlamda, “çoğu ülkede refah devletleriyle ilgili temel meselenin temel ekonomik güvenliği garanti etme ve bireyleri ve aileleri çeşitli piyasa başarısızlıklarından koruma amacı olduğu” sonucuna varabiliriz (Greve, 2014). Refah devleti, işçilerin ve ailelerinin ihtiyaçlarına bir yanıt olarak ortaya çıkmış, kapitalist piyasaların yükselişiyle birlikte hükümetler sorumluluk almış veya bölge sakinlerinin temel ihtiyaçlarını karşılamıştır. Batı’da bu model üç farklı doktrine dayalı olarak gelişmiştir: “(1) işverenlerin ve çalışanların ana katkıda bulunanlar olduğu sigorta ilkesi (insurance principle); (2) devletin sadece muhtaçlara yardım sağladığı artık ilkesi (residual principle); ve (3) devletin tüm vatandaşlara refah sağlayan ana sağlayıcı olduğu evrensel sosyal haklar ilkesi (the principle of universal social rights)” (Turner, 2011). Bununla birlikte, küreselleşmenin ortaya çıkışı iki boyuta yol açmıştır: çok uluslu şirketler ve göç. Birincisi, piyasanın kontrolünü devletin elinden alırken, ikincisi çok uluslu ve ulus ötesi bir toplumun gelişimini hızlandırmıştır. Sonuç olarak, bu değişiklikler sağ-sol partiler arasında refah devletine nasıl reform uygulanacağı konusunda süregelen bir tartışmaya yol açmış, hatta bazı siyasi partiler sağlanan sosyal yardımların özelleştirilmesi çağrısında bulunmuştur (Turner, 2011).

1.2. Göç Teorileri

1.2.1. Neoklasik İktisat Teorisi

Modernleşme teorisi (Rostow, 1960) üzerine kurulan Neoklasik ve insan sermayesi teorileri; göç sürecini, ister daha yüksek bir gelir elde ederek ister daha iyi bir eğitim alarak olsun, kişinin bireysel değerini artırmaya yönelik rasyonel bireysel kararlara dayalı işgücü hareketinden oluşan bütün bir iyileşme ve gelişme olarak görülmektedir. Sjaastad (1962) insan hareketliliğini, bilgi ve yenilik gibi “insan sermayesinin” verimliliğini artıran bir girişim olarak görmüştür. İnsan sermayesi teorisi, işgücü geçmiş, başarılar, bilgi, fiziksel uyumluluklar, yaş ve cinsiyet üzerinde durarak göçün seçici kavramlarını açıklığa kavuşturmaya hizmet eder. Bu özellikler beklenen maliyetler ve faydalar üzerindeki göç hesaplamalarını şekillendirir. İnsan sermayesi teorisi, göçmen gönderen ve kabul eden bir ülkedeki işgücü yapısı, yetenekleri ve maaş dağılımının önemini belirterek göçün ‘seçiciliğine’ vurgu yapar. Yetenekler, bilgiler, fiziksel kapasiteler, yaş ve cinsiyet bir kişiden diğerine değiştiğinden, kişinin yer değiştirmeden elde etmeyi bekleyebileceği pozisyon da ede değişir (Castles vd., 2014, s. 30). Neoklasik ekonomistler, ülkeler arasındaki göç ve ekonomik eşitsizliklerin, ülkeler (veya bölgeler)

arasındaki işgücü arz ve talebindeki makro farklılıklardan ve bunun sonucunda ücretlerdeki farklılıklardan kaynaklandığını ileri sürmektedir (Harris ve Todaro 1970). Neoklasik teoriler göç hareketlerini bireysel rasyonel kararlara dayalı bir akış olarak görür, öyle ki göçmenler gelirlerinin artacağı varsayılan yerlere gitme eğilimindedir. Bu bağlamda Borjas (1989; 1990), potansiyel göçmenlerin hedef ülkelerini kişisel fayda-maliyet ölçümüne dayalı olarak seçtikleri evrensel bir hareket yaklaşımını ortaya koymuştur.

Göç kararları aynı zamanda kişisel hedeflerle iç içe geçmiş zaman ile de şekillenmektedir. Kısa vadeli hedefler daha kısa süreli kalışlar gerektirirken, uzun vadeli hedefler göç alan ülkede yerleşime dönüşebilecek daha uzun süreli kalışlar gerektirmektedir. Bu nedenle, göçmenler beklenen faydalarını “zaman” veya varış noktasında beklenen kalış süresi açısından hesaplamaktadır (Borjas, 1990). Bazı göçmenler geçici bir süre kalmayı planlar ve bu nedenle kısa bir süre içinde gelirlerini en üst düzeye çıkarmaya çalışırken, diğerlerinin uzun vadeli hedefleri vardır ve bu nedenle kalıcı olarak yerleşme olasılıkları daha yüksektir (Brown vd., 2019). Dolayısıyla bu bireysel kararlar, göç alan ülkede elde edilebilecek her türlü maddi veya maddi olmayan faydayı en üst düzeye çıkarmaya ve çıkış noktasını terk etmekten kaynaklanabilecek her türlü maddi ve maddi olmayan maliyeti en aza indirmeye odaklanmaktadır (Hagan 1994; Hondagneu-Sotelo 1994).

İnsan hareketlerini toplumsal cinsiyet kümesi altında incelediğimizde, toplumsal cinsiyete bağlı sosyal rol ve konumlarda bir değişimin ortaya çıktığını görürüz. Örneğin erkekler, eğer oldukça ataerkil bir toplumdaki geliyorsa ve daha az ataerkil bir topluma taşınıyorlarsa, güçlü, ataerkil figürün kültürel ve ideolojik imajı da dahil olmak üzere sosyal statülerinden fedakârlık etmek zorunda kalabilirler. Öte yandan kadınlar, göç alan toplumdaki konumlarında bir yükselme yaşayabilir ve bu da göç ettikleri ülkeye yerleşmelerine yol açabilir, dolayısıyla bu tür faktörler göç alan ülkelerdeki göçmen nüfusun cinsiyet kompozisyonunu etkileyebilir. Örneğin, erkeklerin daha düşük bir sosyal statüde yaşadıkları durumlarda geri dönüş göçü yapmaları muhtemeldir. Ancak kadınların ev sahibi ülkede menşe ülkelerine kıyasla daha yüksek bir sosyal statü ve daha yüksek sosyal faydalar elde etmeleri durumunda, orada yerleşmenin ve kalıcı bir ikamet edinmenin bir yolunu arayabilirler (Grasmuck ve Pessar 1991). Bu yaklaşıma göre insan hareketleri, ücretlerin düşük olduğu bir çıkış noktasından ücretlerin daha yüksek olduğu

bir varış noktasına doğru gerçekleşmektedir. Ancak uzun vadede, bu hareketlerin yarattığı boşluk nedeniyle işgücü arzı azalırken, gönderen ülkede ücretler artar ve ardından dünya ekonomileri arasında ücret-emek faktörleri dengesi sağlanır. Makro düzeyde, neoklasik teori göçü üretim faktörlerinin dağılımını optimize eden bir süreç olarak ele alır. Bu yaklaşıma göre göç alan ülkedeki işgücü arzının artması, göç veren ülkedeki işgücünün azalması ve nihayetinde sermayenin ters yönde hareket etmesi beklenmektedir. Bu sürecin sonunda ücretler arasında bir yakınsamaya yol açacağı ve dolayısıyla uzun vadede göçün kaynak ve hedef ülkelerde daha adil ücret ve koşullara katkıda bulunacağı ve böylece yer değiştirme motivasyonunun azaltacağı öngörülmektedir (Harris ve Todaro, 1970; Lewis, 1954; Ranis ve Fei, 1961; Schiff, 1994; Todaro ve Maruszko, 1987).

1.2.2. Tarihsel-Yapısal Teori

Tarihsel-yapısal yaklaşım (1970-1980) uluslararası göçü, dünyayı kontrol eden ekonomilerin az gelişmiş ekonomilere karşı acımasızlığının bir göstergesi olarak görmektedir (Massey vd., 1998: 34-41). Bu yaklaşımın temel argümanı, sömürgeleştirme gibi tarihsel ilişkilerin, her zaman birinci dünyaya bağımlı olması sağlanan bir üçüncü dünya yaratmanın yolunu nasıl açtığına odaklanmaktadır. Bu yaklaşıma göre, yoksul ekonomilerden gelen göçmenler her ne kadar gönüllü göçmenler olarak sınıflandırılırsalar da, doğrudan veya dolaylı olarak dayanılmaz sosyal, ekonomik ve yapısal koşullar tarafından zorlandıkları için bir seçin yapma özgürlükleri yoktur. Başka bir deyişle, bu göçmenler, yeni ekonomik kısıtlamalar onları üretim araçlarından mahrum bıraktığından, düşük ücretli işçilik, kayıt dışı işçilik veya yasadışı göçün kurbanı olmaktan başka seçenekleri kalmadığından, istemeden göçe zorlanmaktadırlar. Ekonomik yapı, uluslararası ekonomi politik çerçevesinin ihtiyaç ve hedeflerine uyacak şekilde yeniden düzenlenmiş ve bu da “tarımın makineleşmesi, toprak sahipliğinin yoğunlaşması, borçluluğun artması ve küçük toprak sahibi köylülerin mülksüzleştirilmesi” gibi farklı şekillerde gerçekleştirilmiştir (Castles vd., 2014, s. 32). Bu mekanizmalar, kırsal toplulukların geleneksel geçim kaynaklarını kaybetmelerine yol açarak, hem şehir ve kasabalardaki işverenler hem de ucuz işgücünden faydalanan uluslar tarafından sömürüldükleri kentsel alanlara iç göçlerine neden olmuştur. Bu teori, gelişmiş ve azgelişmiş ülkeler arasındaki eşitsiz siyasi güç ve erişim dağılımlarına vurgu yapmakta, buna bağlı olarak göç akışlarının da zengin devletin formel olmayan emek sektörü açığına hizmet edecek şekilde tasarlandığını belirtmektedir. Tarihsel yapı teorisi, finansal ve siyasi kontrollerin zengin ve fakir ülkeler arasında eşitsiz bir şekilde dağıldığını, farklı

sınıf ve grupların varlıklara eşit olmayan bir şekilde erişebildiğini ve kapitalizmin gelişiminin bu uçurumları daha da kötüleştirme eğiliminde olduğunu varsayar. Bu bağlamda, tarihsel yapı teorisi göçü, ucuz işgücünü daha yüksek sermayeli ülkelere seferber eden bir strateji olarak değerlendirmekte ve bu göçmenlerin esas olarak karları genişletmek ve uzun vadeli büyümeyi sürdürmek için kullanıldığını belirtmektedir (Castles, Miller, Haas, 2014, s. 31).

1.2.3. Yeni Ekonomi Teorisi

Bu teori, göç kararının yalnızca göç eden kişi tarafından alınmadığını, riskleri en aza indirmek için ortak bir hane halkı kararı ve stratejisi olduğunu vurgulamaktadır. Aslında yeni işgücü göçü ekonomisi yaklaşımı neoklasik göç teorisine eleştirel bir yanıtı temsil etmektedir (Massey vd., 1993). Stark (1978; 1991) Gelişmekte olan ülkelere ve bu ülkelerden göç bağlamında, göç tercihlerinin genellikle izole bireylerden ziyade aileler tarafından yapıldığına inanmaktadır. Yeni Ekonomi Teorisi, göç kararının alınmasında kişisel gelirin maksimizasyonu dışında başka değişkenlerin de etkili olduğunu vurgulamaktadır. Bu perspektifte, yer değiştirme, fırsatları paylaşmak için aile üyeleri arasında iş birliğine dayalı bir çaba olarak algılanmaktadır. Hane halkı üyeleri, yalnızca daha fazla gelir elde etmek yerine, gelir kaynaklarını çeşitlendirmek ve yoksulluk riskini azaltmak amacıyla bir veya daha fazla aile üyesinin yer değiştirmesi konusunda fikir birliğine varabilir. Yeni Ekonomi Teorisi ayrıca göçü özellikle zorlukların ve yoksulluğun hüküm sürdüğü yerlerde bir tepki olarak algılamaktadır. Ancak aşırı yoksulluk içindeki insanlar uzun mesafeler kat edemeyebilir (Stark ve Levhari, 1982). Bu nedenle hareketleri çoğunlukla akrabalar ve aile üyeleri tarafından desteklenmektedir. Bu da ailelerin göç kararları üzerinde yüksek bir etkiye sahip olmalarının ana nedenlerinden biridir. Zira aileler maliyetleri minimize etme ve faydaları maksimize etme hesaplamalarına daha fazla dahil olmaktadır. Bu yaklaşım, göç kararlarının düşük sermayenin yoksul haneler için bir engel teşkil ettiği piyasa kısıtlamalarına karşı bir strateji olarak alındığını, bir direnç olarak bir veya daha fazla üyenin yurtdışına gönderildiğini, daha sonra ev sahibi ülkede elde ettikleri gelirin menşe ülkelerine yatırıldığını, göçmenler tarafından gönderilen mali yardımların, daha sonra piyasaya girebilecek ve daha önce böyle bir eylemde bulunmalarını engelleyen handikapları kırabilecek olan anavatanlarındaki hanelerine bir gelir teşkil ettiğini iddia etmektedir.

Göç gelirlerinden elde edilen ekonomik genişleme sırasında, yeniden yatırım yapıldığında, bu gelir menşe ülkedeki hane gelirini aşabilir (Taylor 1992). Bazı Meksikalı aileler, bireylerini ek ücret karşılığında kalıcı mekanlarda ikamet etmek üzere Amerika Birleşik Devletleri'ne gönderdikleri için “uluslar ötesidir”. Diğer bireyler ise yerleşim yerlerinin inşa edildiği aile topluluklarında kalmaktadır (Roberts, Bean ve Lozano-Ascencio 1999). Yeni hane halkı ekonomi teorileri, özellikle bir hanedeki tüm bireyler hareket etmediğinde, yer değiştirme süresinin nasıl farklılık gösterebileceğine daha yakından bakmaktadır. Bu durum, temelde yer değiştirmenin uzun süreli olacağını veya ev sahibi ülkede göçmenin gelirini ve faydalarını doğrudan etkileyen ve geri dönüş göçünün gerçekleşebileceği bir ekonomik kriz meydana gelene kadar olacağını öne süren neoklasik teori ile tezat oluşturmaktadır (Stark ve Levhari, 1982).

1.2.4. İkili İşgücü Piyasası Teorisi

İkili işgücü piyasası teorisi, yüksek ve düşük vasıflı göçmenlere yönelik talebin modern kapitalist ekonomilerde yapısal olarak nasıl yerleşik olduğunu anlamaya yardımcı olmaktadır. Piore (1979) uluslararası göçün, gelişmiş ekonomilerde hem yüksek vasıflı işçilere hem de üretim görevlerini (örneğin montaj hattında çalışma veya hazır giyim üretimi) yerine getirecek ve hizmet işletmelerinde (yemek, temizlik, bakım vb.) çalışacak daha düşük vasıflı işçilere yönelik yapısal talepten kaynaklandığını savunmuştur. Bu durum, zengin ülkelerin yalnızca yüksek vasıflı göçmen işçilere ihtiyaç duyduğu yönündeki popüler düşünceye meydan okumaktadır. İkili işgücü piyasası teorisi, firmaların ve çalışanlarının birincil ve ikincil sektörler olarak katmanlaştığını öngörmektedir. Birincil sektör, daha sermaye yoğun, daha iyi ücretli işler sağlayan daha büyük, daha iyi kurulmuş firmalardan oluşur. Buna karşılık ikincil sektör, dalgalı veya mevsimsel talebi karşılar ve öncelikle daha düşük ücretli, yoğun emek gerektiren işlere dayanır (Averitt 1968; Massey vd. 1998; Piore 1979; Tolbert, Horan ve Beck 1980). Buna karşılık, ikincil işgücü piyasasındakiler eğitim ve mesleki eğitim eksikliğinin yanı sıra cinsiyet, ırk, sosyal ve yasal statü nedeniyle dezavantajlı durumdadır. İkincil sektörün büyümesi, neoliberal reformlar ve buna eşlik eden işgücü piyasalarının kuralılaşmasıyla pekiştirilmiştir.

İnsan sermayesi teorisyenleri eğitime yapılan yatırımların çalışanlar için artan getiri sağladığını savunurken, İkincil sektör teorisyenleri sektörler arasındaki engellerin ve ikincil sektör istihdam ve talebinin doğasının yukarı doğru hareketliliği engellediğini

ve ikincil sektördeki insan sermayesinin getirilerini sınırladığını vurgulamaktadır. Bu koşullar, özellikle bu işler geçici veya mevsimlik olduğunda, yerli işçileri ikincil sektör işlerini almaktan genellikle caydırmaktadır. Ancak göçmenler, özellikle de göç alan ülkede sadece kısa bir süre kalmayı bekliyorlarsa, bu tür işleri doldurmaya genellikle isteklidirler (Piore 1979). Dolayısıyla, ikili işgücü piyasası teorisi hem ev sahibi ülkeye gelen göçmenlerin türlerine hem de yerli işçilerle rekabetin oluşabileceği işgücü piyasasının yapısına odaklanmaktadır. Bu rekabet de cinsiyet, etnik köken ve yerlilik gibi diğer faktörlerden etkilenmektedir.

Etnik gruplara ait işletmeler aynı zamanda eş-etnik topluluklara da hizmet vermekte ya da en katı bölünme durumunda, coğrafi ve ekonomik olarak daha büyük ekonomiden farklı etnik yerleşim bölgelerine hizmet vermektedir (Light ve Karageorgis 1980; Portes 1987; Portes ve Bach 1985; Portes ve Jenson 1989; Portes ve Stepick 1993; Wilson ve Portes 1980). Bu tür gelişmeler hem ekonomik fırsat hem de yerliliğe göre ayrışma yaratabilir. Daha fazla farklılaşma, erkeklerin ve kadınların işgücü piyasası deneyimlerinin yapısından da kaynaklanmaktadır. Örneğin, erkek göçmenler genellikle inşaat (Stepick 1989) veya tarım sektöründe (Taylor, Martin ve Fix 1997) istihdam edilirken, kadın göçmenler çocuk bakıcısı (Wrigley 1997) veya konfeksiyon sektöründe dikiş makinesi operatörü (Loucky vd. 1994; Morales ve Ong 1991; Waldinger 1986) olarak çalışmaktadır. İşgücü piyasasının bölünmesi, göçmen kökenli girişimcilerin işletmeleri için göçmen işgücünü çekmeye çalıştıklarında veya yerli işverenler belirli göçmen gruplarını işe almaya devam ettiklerinde göçü şekillendirir.

1.2.5. Dünya Sistemleri Teorisi

1970'ler ve 1980'lerde dünya sistemleri teorisi, daha az gelişmiş 'çevre' bölgelerin 'merkez' kapitalist uluslar tarafından kontrol edilen dünya ekonomisine nasıl dahil edildiğine odaklanmıştır. Dünya sistemleri analistleri ülkeler, bölgeler ve şehirler arasındaki ekonomik, siyasi ve tarihi ilişkilerin göç hareketlerini ve kararlarını nasıl etkilediğine odaklanmıştır. Dünya sistemleri teorisi, büyük ölçüde belirli bir ekonomik bağımlılık yaratan kapitalizm eleştirisi üzerine inşa edilmiştir. Sermaye birikiminin belirli emek ve malzeme rezervlerine bağlı olduğu ve bunun da bazı ülkelerin kalkınmasına ve diğer ülkelerin azgelişmişliğine yol açtığı durumlarda, merkez ülkeler ekonomik olarak azgelişmiş veya gelişmekte olan ülkelerin emek gücünü ve malzemelerini sömürerek sermaye inşa ederler (Furtado 1964; Wallerstein 1983). New York, Los Angeles ve Londra

gibi çekirdek şehirlerin, dünyanın dört bir yanındaki pazarlara bağlanarak finans, işgücü ve meta zincirleri aracılığıyla bu sistem üzerinde kontrol sahibi olduğu söylenmektedir. Bu bağlantılar sadece yoğun emek gerektiren üretimi dünyanın düşük maliyetli ülkelerine ve bölgelerine ‘offshore’ bir biçimde taşımakla kalmaz; aynı zamanda sermayeyi bu çekirdek şehirlerde yoğunlaştırır ve göçmenleri bu şehirlere çeker.

Bu nedenle New York, Los Angeles ve Londra dünyanın her yerinden, özellikle de bu kentlerle en güçlü özel finansal ve üretim bağlantıları olan ülkelerden gelen çok sayıda göçmene sahiptir (Sassen 1988, 1991, 1994; Waldinger 1996). Küresel ekonominin gelişimi sadece uluslararası göçü teşvik etmekle kalmamış, aynı zamanda göç veren ve alan ülkeler arasında da bağlantılar oluşturmuştur. Dünya çapında kapitalist yayılmanın sömürgeci ve yeni sömürgeci tarihi, sanayileşmenin ilk aşamalarında olduğu yarı çevresel ülkeler ile daha gelişmiş ülkelerdeki çekirdek ülkeler ve onların küresel şehirleri arasında bağlar oluşturmuştur. Örneğin, çok sayıda ABD çokuluslu üretim tesisinin bulunduğu Meksika ve Filipinler, aynı zamanda ABD’ye en çok göçmen gönderen ülkelerdir (Yang 1995). İngiltere’ye göç Hindistan ve Karayipler’deki eski sömürgelerden, Fransa’ya göç ise Cezayir ve Fas’tan gerçekleşmiştir (Castles ve Miller 1998).

Hollifield’in (1992) “hegemonik istikrar” teorisine göre, dünya ekonomik sistemi baskın devletlerin siyasi ve askeri gücüne dayanmaktadır. İkinci Dünya Savaşı’nın ardından galipler, Bretton Woods’da kurulan uluslararası para birimi rejimiyle başlayan, Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşması (General Agreement on Tariffs and Trade) ve Uluslararası Para Fonu’nun (International Monetary Fund) kurulmasıyla devam eden küresel bir finans ve ticaret sistemi kurmuşlardır. Avrupa Birliği ve Kuzey Amerika Serbest Ticaret Anlaşması (North American Free Trade Agreement), büyük güçlerin küresel ekonomiyi etkilemek ve düzenlemek için yapılar ve kurumlar oluşturmaya yönelik resmi girişimlerini temsil etmektedir. Bu tür girişimler, özel mülkiyetin sahipliğini ve bireylerin yasal haklarını yöneten ve aynı zamanda sermayenin ayrıcalıklı konumunu koruyan ve geliştiren ilkeler gibi neoliberal ekonomik ilkeler tarafından yönlendirilmiştir. Hegemonik devletler neoliberal ekonomik düzeni, göçün yanı sıra küresel ticaret ve finansı düzenlemek için, özellikle de geçici doğrudan işgücü ithalatı programları geliştirdikleri işgücü kıtlığı dönemlerinde kullanmışlardır. Göç alan ülkeler

genellikle kalıcı yerleşimden ziyade geçici çalışma modellerini teşvik ederek göçü kontrol etmeye çalışmaktadır.

1.2.6. Sosyal Ağ Teorisi

Sosyal ağı teorisi, göçmenlerin diğer göçmenlerle ve memleketlerindeki aile ve arkadaşlarıyla nasıl sosyal bağlar kurup sürdürdüklerini ve sosyal ağların nasıl ortaya çıkmasına yol açabileceğini açıklamaktadır. Bu tür sosyal ağlar, daha fazla göçü kolaylaştırma eğiliminde olan mezo düzey sosyal yapılardır.

Sosyal ağlar, çıkış ve varış bölgelerdeki göçmenleri, eski göçmenleri ve göçmen olmayanları akrabalık, arkadaşlık ve ortak topluluk kökeni aracılığıyla birbirine bağlayan kişiler arası sosyal ağlar kümesi olarak tanımlanabilir (Massey vd., 1993: 448). Sosyal ağlar, insanların başka yerlerdeki kaynaklara erişim sağlamak için yararlandıkları, konuma özgü bir sosyal sermaye biçimidir (Massey vd., 1998). Bourdieu (1979; çev. Bourdieu, 1985) sosyal sermayeyi “az ya da çok kurumsallaşmış karşılıklı tanışıklık ve tanınma ilişkilerinden oluşan dayanıklı bir ağa sahip olmakla, başka bir deyişle bir gruba üye olmakla bağlantılı fiili ya da potansiyel kaynakların toplamı” olarak tanımlamıştır (Bourdieu, 1985: 248, vurgu orijinal Fransızca versiyondadır) Genişleyen ağlar hareket maliyetlerinin düşmesine ve göç olasılığının artmasına neden olur.

Çok sayıda insan bir yerden başka bir yere hareket ettiğinde, menşe ülkedeki topluluklarla olan çoklu bağların devam eden ve zaman zaman artan göçü kolaylaştırdığı bir “kümülatif nedensellik” süreci oluşur (Massey vd. 1993; Massey 1994). Bilgi alışverişi ve güven ilişkilerinin oluşumu göç ağlarının yapı taşlarıdır. Göçmenler genellikle kendi ülkeleri ile gitmek istedikleri yer arasındaki göreceli işgücü fiyatını bilmezler. Bunun yerine, genellikle belirli bir ücret karşılığında belirli bir iş hakkında bilgi sahibidirler ve bu bilgi hedef işgücü piyasasında bir fırsat olduğuna işaret eder (Sassen 1995). Göçmenler ayrıca yabancı bir ülkeye taşınmanın getirdiği riskleri en aza indirmek için gayri resmi güven ilişkilerine de güvenirlir (Granovetter 1985, 1995; Granovetter ve Swedberg 1992). Arkadaşlarla, ailelerle ve işverenlerle kurulan bağlantılar şeklindeki bu ağlar, göçmenlerin sosyal sermaye kazanmaları ve biriktirmeleri için önemli bir araç sağlar. Bu bağlar göç sürecinde önemli bir unsur teşkil etmektedir (Massey 1990; Massey ve Espinosa 1997). Sosyal sermaye, yerel bir birey (göçmen) ile diğer kişiler arasındaki sosyal bağların sayısı ve yoğunluğu arttıkça gelişir (Hagan 1998). Örneğin devlet yetkilileri tarafından göç üzerinde önemli kontrollerin olmamasından

dolayı bu tür ağlar, zincirleme göç üretebilir. Böylece göçmen nüfuslarında hızlı artışları teşvik edebilir. Bazı yazarlar bu durumun 20. yüzyılın sonlarında Amerika Birleşik Devletleri'nde Asyalı ve Latin Amerikalı göçmen nüfusları açısından geçerli olduğunu ileri sürmüşlerdir (örn. Reimers 1985).

1.2.7. Göç Sistemleri Teorisi ve Kümülatif Nedensellik

Sosyal ağ teorileri sosyal sermayenin ve ulusötesi diasporanın kimlik oluşumundaki rolüne odaklanırken, göç sistemleri teorisi göçün diğer hareket biçimleriyle, özellikle de mal, fikir ve para akışlarıyla nasıl içsel olarak bağlantılı olduğuna ve bunun hem çıkış hem de varış toplumlarında göçün gerçekleştiği başlangıç koşullarını nasıl değiştirdiğine bakar. Göç sistemleri teorisine öncülük eden coğrafyacı Mabogunje (1970), göç sistemlerinin şekillenmesinde bilgi ve yeni fikir akışlarının (“iyi yaşam” ve tüketim kalıpları gibi) rolüne odaklanmıştır. Göçmenlerin kabulü ve varış noktasındaki ilerlemeleri hakkındaki bilgilerin geldikleri yere geri iletildiği geri bildirim mekanizmalarının önemini vurgulamıştır. Olumlu bilgiler daha sonra daha fazla göçü teşvik edecek ve ‘belirli köylerden belirli şehirlere neredeyse organize göç akışları’ durumlarına yol açacaktır.

Bilgi sadece insanların göç etme kabiliyetlerini artırarak göçü kolaylaştırmakla kalmaz, aynı zamanda göçmenler tarafından aktarılan yeni fikirler ve yeni yaşam tarzlarına maruz kalmak da insanların kültürel dağarcıklarını, tercihlerini ve isteklerini değiştirebilir. Göç sistemleri teorisinin temel çıkarımı, ülkeler veya yerler arasında ticaret gibi bir mübadele biçiminin, her iki yönde de insanlar gibi diğer mübadele biçimlerini doğurma olasılığının yüksek olduğudur. Göç hareketleri genellikle ülkeler arasında kolonizasyon, siyasi nüfuz, ticaret, yatırım veya kültürel bağlara dayanan önceki bağlantıların varlığından kaynaklanır. Eğer göç başarı ile güçlü bir şekilde ilişkilendirilirse, göç etmek bir ‘göç kültürüne’ yol açabilir; bu kültürde göç norm haline gelir ve evde kalmak başarısızlıkla ilişkilendirilir (Massey vd., 1993). Göçten etkilenen bu tür kültürel değişimler göç isteklerini daha da güçlendirebilir (de Haas, 2010b).

1.3. Almanya’da Göç

1.3.1. Yurda Dönen Almanlar

Etnik Almanlar (Aussiedler), çoğunlukla on sekizinci yüzyılda Rusya’ya göç eden ve Stalin döneminde Kazakistan’a yerleşmek zorunda kalan Alman yerleşimcilerin (özellikle “Wolga-Almanlar”) ve diğer Doğu ve Güneydoğu Avrupa bölgelerini yurt

edinmiş Almanların soyundan gelenlerdir. Bu kategoriye ayrıca 1990 yılına kadar Polonya idaresinde olan ancak aynı yıl Almanya'nın o zamana kadar açık tuttuğu toprak sorunlarını sonuçlandıran bir barış anlaşması ile Polonya'ya bırakılan Alman topraklarında yaşayan eski Alman vatandaşları da dahildir (Kaya, 2017, s.66). İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra sınır dışı edilen Almanlar, Hitler'in Nazi Hükümeti tarafından planlanan ve yürütülen yeniden yerleştirme hareketlerinden kaynaklanmaktadır. 1939 yılında Polonya'ya yapılan ilk saldırıda yaklaşık yirmi beş ila otuz bir milyon kişi evlerinden çıkarılmış, Yahudi Polonyalılar katledilirken, Yahudi olmayan Polonyalılar Almanlaştırılıp Almanlaştırılmayacaklarına dair bir kategorizasyon sürecinden geçirilmiştir (Wessel, 2017, s.15). Etnik Almanların 1939 ve 1941 yılları arasında yerinden edilmesi ve yeniden yerleştirilmesi, çeşitli siyasi kararların karmaşıklığı nedeniyle diğer ülkeleri etkilemiştir. Mültecilerin lehçeleri, kültürleri, yaşam tarzları, kökenleri ve eğitim seviyeleri birbirinden farklı olsa da, bazıları Baltık Almanı kökenli büyük toprak sahipliğiyle tanınan, bazıları zaten mülteci kamplarında bulunan, bazıları da Versailles Antlaşması'ndan sonra Almanya-Polonya sınırından fethedilen Polonya devletine taşınmaya zorlanan Polonya, Estonya, Litvanya ve Letonya'daki istenmeyen yabancıları (Bramwell, 2022), ancak herkes, özellikle de büyük toprak sahibi ve şehir sakinleri konumlarının değişmesinden memnun değildi (Bramwell, 2022). Eylül 1939'daki yeniden yerleştirme programından etkilenen iki ana etnik Alman grubu vardı. Baltık Almanları ile Besarabya ve Volhynian'dan gelen kolonistleri içeren ilk grup, Rusya'nın onları ülkelere geri göndermesini gerektiren Ribbentrop-Molotov Paktı nedeniyle ciddi bir sorun teşkil etmiştir. İkinci grup, daha önce Alman/Avusturyalı olan Polonya ve Çek eyaletlerindeki etnik Almanlar ile 1919-1930 yılları arasında Polonya sınır bölgelerini terk eden 750.000 mülteci oluşuyordu. Almanya bu kişileri tazminat alma hakkına sahip olarak görüyordu. Birçok Polonyalı Alman, işgalden önce Almanya'ya kaçtıktan sonra intikam almak için geri döndü (Bramwell, 2022).

Toprakların büyümesinden sonra Doğu'da yeni kurulan Alman şehirleri 102.800 kilometrekarelik bir alanı kapsıyordu. Bunun yaklaşık %75'i I. Dünya Savaşı'ndan önce Alman kontrolü altındaydı. 1939 Aralık ayında, 400.000 Polonyalının evlerinden sürülmesi ve yerlerine, çoğu Wolhynia bölgesinden gelen ve bir kısmının çoğu yaya, bir kısmının da trenlerle hemen götürülmesi beklenen yaklaşık 200.000 Volksdeutsche'nin yerleştirilmesi planlandı (Bramwell, 2022). 1940 yılında Polonya'dan ilhak edilen

bölgelerin doğu kısmında 35 kamp kurulmuş ve Hitler'in çağrısıyla ata yurtlarına dönen etnik Almanlarla değiştirilmiştir (Bramwell, 2022).

Yeniden göç eden Almanlar savaştırılabilir bireyler tanımına uymuyordu, bu nedenle Himmler imparatorluğu için daha fazla insanın çalışmasını sağlamak amacıyla kimin Alman olarak adlandırılmaya hakkı olduğuna dair tanımları değiştirmek zorunda kaldı. Kimin daha Alman olduğuna sadakatine, sağlığına ve fiziksel özelliklerine göre karar vermek için Volksliste adlı bir liste kullanıldı ve artık insanları ırkları veya milliyetleri önemsenmiyordu. Sadece planları için ne kadar yararlı olduklarını önemsiyordu. Volksliste, insanları farklı Almanlık seviyelerine ayırmanın bir yoluydu (Bramwell, 2022) Almanya, yeterli insan kapasitesine sahip olmadığı için ikinci dünya savaşına giremezdi. Almanya'nın savaş boyunca ayakta kalmasını mümkün kılan, savaş esirleri ve toplama kamplarından kurtulanların yanı sıra 1944-1945 yılları arasında sayıları 8 milyona ulaşan yabancı işçiler ve zorunlu işçilerdi. Savaştan sonra bu yabancılar ya gönüllü olarak anavatanlarına geri döndüler ya da zorla ülkelerine geri gönderildiler (Münz & Ulrich, 1999, s. 16).

Nüfus hareketliliği açısından Almanya, İkinci Dünya Savaşı'ndan önce ve sonra birçok değişimden geçmek zorunda kalmıştır. Bu durum, Nazi hükümeti tarafından zorunlu kılınan yer değiştirmelerin sonuçlarına da yansımıştır; zira birçok kişi, savaş sırasında Almanya'nın bir parçası olan bölgelerin Polonya veya Rusya (Kalininograd) gibi diğer ülkelerin bir parçası haline gelmesi nedeniyle bu bölgelerden taşınmak veya yeniden yerleşmek zorunda kalmıştır. Savaş sırasında Alman hükümeti tarafından elde edilen toprakların çoğu 1945'ten sonra Sovyetler Birliği ve savaş sonrası Polonya tarafından geri alınmış ve bu nedenle yeniden yerleştirilen Almanların çoğu Polonya, Çekoslovakya, Macaristan, Romanya ve Kuzey Yugoslavya gibi ülkelere tekrar Almanya'ya taşınmak zorunda kalmıştır (Wessel, 2017, s.16).

İngiliz hükümeti tarafından Avrupa'da yaşayan azınlıklara önerilen Lozan Antlaşması, Avrupa'da etnik azınlıklardan kaynaklanan iki savaş arası dönemi sona erdirecek çözümlerden birini temsil etmektedir. Bu nedenle 1923 yılında Türkiye ve Yunanistan arasında bir mübadele gerçekleşmiştir. Bu karar savaş sonrası Almanya'da da uygulanmış ve yaklaşık 12 milyon etnik Alman Orta Avrupa'nın doğusundan Almanya'ya göç etmiştir. Savaşın sonuçlarından herkes etkilenmiş olsa da sürgün edilen Almanlar, savaş sırasında ve öncesinde Nazi Almanyası tarafından boşaltılan bölgelere taşınmak

zorunda kaldıkları ve savaştan sonra bu bölgeler geri alındığı için tekrar taşınmak zorunda kaldıkları için farklı şekilde etkilenmişlerdir (Wessel, 2017, s.16). Etnik Almanlar, mülklerini kaybetmeleri ve her şeye yeniden başlamak zorunda kalmaları nedeniyle daha fazla acı çekmiş ve birçoğu daha düşük bir sosyal sınıfa geçmek zorunda kalmıştır. Ayrıca, Polonya ve Doğu Avrupa ile ilişkilendirildikleri için ırkçılık ve yabancı düşmanlığıyla da yüzleşmek zorunda kalmışlardır ve sonuç olarak bölgesel mirasa bir tehdit olarak görülmüşlerdir (Wessel, 2017, s.17). 1950'lerin başında, Alman nüfusun Polonya, Macaristan ve Çekoslovakya'dan sınır dışı edilmesiyle sonuçlanan Potsdam Anlaşması ile etnik Almanların yeniden yerleştirilmesi resmi olarak başlamıştır. Federal Sürgün Yasası (1953) kapsamında yapılan bir başka düzenlemeyle, Aussiedler kategorisi Doğu Avrupa ülkeleri ve Yugoslavya'dakileri de kapsar hale gelmiştir. Bu yer değiştirmeler, Alman topraklarındaki aileleri yeniden bir araya getirme girişimi olarak başlatılmış, ancak daha sonra Doğu'dan Batı Avrupa'ya bir göç kanalına dönüşmüştür (Panagiotidis, 2018, s. 211). Yapılan tahminler, 1990'lı yılların ortalarına gelindiğinde, 130.000 yerinden edilmiş etnik Alman ek olarak bu bölgelerden yaklaşık 3,6 milyon sürgün ve mültecinin hala hayatta olduğunu ve Almanya'da yaşadığını göstermiştir (Münz & Ulrich, 1999, s.6-7). 1940'ların sonu, Almanya - hem Federal Cumhuriyet hem de DDR (Demokratik Almanya Cumhuriyeti) - ve Avusturya'nın Polonya, Çekoslovakya, Macaristan ve Yugoslavya gibi Doğu ülkelerinden kaçan yaklaşık 12 milyon Alman vatandaşını ve etnik Almanı kabul ettiği tarihi bir dönem olmuştur (Münz & Ulrich, 1999, s. 22). Yine de Doğu Almanya ve Almanya'nın, Doğu Avrupa ve Sovyetler Birliği'nden sürülen Almanlara ilişkin farklı bakış açıları ve stratejileri vardı. DDR, etnik Almanların yeniden yerleştirilmesi meselesini 1953'e kadar çözmei düşünmüştü (Panagiotidis, 2015, s. 122), ancak daha sonra göç politikaları, ekonomisinin gelişmesi için yabancı işgücü istihdamını hedeflemiş, ulusun homojenliğini etkilemeyeceği için Alman kökenli göçmenleri tercih etmiştir. Örneğin Polonyalılar, herhangi bir rahatsızlıktan kaçınmak için yerel halktan uzağa yerleştirilmiştir (Panagiotidis, 2015, s. 128-130). Bu da Polonya hükümetini öfkelenmiştir. Çünkü genç ve aktif nüfusunu sosyalist bile olsa herhangi bir devlete kaybetmek istemediğinden, geri dönen etnik Almanlar üzerinde ayrımcılık yapmayan Federal Cumhuriyet ile anlaşmalara daha açık olmuştur. Çünkü Batı Almanya başvuru sahiplerini kabul etmek için yaş veya sağlık koşulları koymamıştır (Panagiotidis, 2015, s. 132). Bu nedenle, 1970'lerden itibaren Batı Almanya, Doğu Almanya'ya kıyasla Polonya'dan daha fazla göçmen almaya başlamıştır. Dahası, Batı Almanya kendisini

Almanların tek anavatanı olarak görüyordu, çünkü Doğu Almanya'nın aksine “doğu bölgelerinin” Polonya'ya kalıcı olarak devredilmesi kabul edilmemiştir ve bu nedenle bu bölgelerde yaşayan Alman vatandaşlığına sahip bireyler Alman olarak kabul edilmiştir (Panagiotidis, 2015, s. 125). İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Almanya, Nazi Almanyası ile demokratik Almanya arasında bir çizgi çekmeyi amaçlayan ilkeler temelinde toplumunu yeniden inşa etme yolculuğuna çıkmıştır. Ancak Doğu ülkelerinden etnik Almanların yeniden yerleştirilmesi, ülkeyi “tek ulus” taahhüdüne geri sürüklediği için herhangi bir fayda sağlamamış, bu da yabancı işgücüne olan ekonomik bağımlılığının reddedilmesinde önemli bir rol oynamıştır (Wilhelm, 2017, s. 1-2).

Doğu ülkelerinden etnik Almanların (Aussiedler) göçü, 1980'lerden sonra önemli bir artışla 1987 yılına kadar istikrarlı bir şekilde devam etmiştir. Bu insan hareketliliği, Almanya ile Polonya, Romanya, Sovyet hükümetleri ve Çekoslovakya gibi gönderen ülkeler arasındaki anlaşmalarla mümkün olmuştur. 1997 yılına kadar yaklaşık 3.8 milyon etnik Alman Almanya'ya yerleştirilmiş, Alman vatandaşlığına yasal olarak sahip olma ve sosyal yardımlara erişim hakkı ile ayrıcalıklı hale getirilmiştir (Münz & Ulrich, 1999, s. 23). Bu durum daha sonra değişmek zorunda kalacaktır, zira 1990'lı yılların başlarında, Almanya'ya göç etmeden önce Almanca bildiğini kanıtlama ve giriş iznine başvurma zorunluluğu gibi çeşitli kısıtlamaların getirilmesine ve Aussiedler'in sayısındaki artışa tepki gösterilmiş ve bu dönemde kabul oranları da yavaş seyretilmiştir (Münz & Ulrich, 1999, s. 25). Bu nedenle Münz & Ulrich (1999) etnik Alman hareketliliğini tarihsel dönemlere ayırmak gerektiğine işaret etmektedir. 1945-1948 yılları arasındaki hareketler daha az gönüllü olarak değerlendirilirken, 1950-1992 Aussiedler daha gönüllü bir harekete sahip olmuştur ve 1992'den sonra gelen etnik Almanlar (Spätaussiedler) daha yüksek kısıtlamalarla karşılaşmıştır (Münz & Ulrich, 1999, s. 23). 1993'ten sonra gelen Alman göçmenler, Almanca dil bilgisi eksikliği ve daha yüksek karma evlilik oranları ile karakterize edilmiş, bu da birçok insanı kendilerine verilen ayrıcalıkları sorgulamaya itmiştir. Çünkü İtalyan, Türk veya İspanyol göçmenler ikinci nesillerinden farklı görülmemeye başlanmıştır. İlk gelen nesil Alman vatandaşlığına erişebilirken, sonradan gelenler erişememiştir (Kaya, 2017, s.68). 1990'lardan itibaren gelen etnik Almanların Almanca dil bilgisi ve sosyokültürel uyum becerilerinin eksik olduğu düşünülmüş, bu da ayrımcılık ve damgalanmanın artmasına yol açmış, daha sonra bu durum “Rus-Alman” olarak adlandırılan gençlerin isyanıyla sonuçlanmış ve isyankar Türk genç gruplarıyla karşılaştırılmıştır. Ancak farklı vatandaşlıkları nedeniyle, isyanlarının sonuçlarını

ödemede farklı kaderlerle karşılaşmışlardır (Kaya, 2017, s.69). Sonuçta, yoğunlaştırılmış karşılama paketleri ve entegrasyon çabaları sayesinde, bugün “Rus Almanlar” olarak adlandırılanların Türk göçmenlere kıyasla daha iyi durumda oldukları düşünülmektedir (Kaya, 2017, s.70).

1.3.2. İşçi Göçmenler

İkinci Dünya Savaşı’ndan sonra Almanya, Demokratik Alman Cumhuriyeti (DAC) ve Federal Almanya Cumhuriyeti (FAC) olarak ikiye bölünmüştür. DAC bölgesi Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti, bugün bilinen adıyla Rusya, tarafından kontrol edilirken, aynı zamanda sosyal komünist bir sistem üzerine inşa edilmiştir. FAC bölgesi ise ABD, İngiltere ve Fransa tarafından kontrol ediliyordu ve kapitalist bir ekonomi izlemiştir. Ekonomik modellerdeki bu farklılaşma birçok etnik Alman’ın Batı Almanya’ya yerleşmesine neden olmuştur. Dahası, Doğu Almanya’da yaşayan birçok kişi daha iyi iş olanakları bulmak için Doğu Almanya’ya taşınmıştır. Örneğin 1950’lerde 200.000’den fazla Doğu Almanya vatandaşı Batı Almanya’ya yerleşmiştir. Ancak, Batı Almanya’ya artan insan hareketliliğine rağmen, hükümet işgücü piyasasının taleplerini karşılayamamış, bu da Güney Avrupa, Türkiye ve Kuzey Afrika’dan işçi alımıyla sonuçlanmıştır (Münz & Ulrich, 1999, s.17). 1955-1973 yılları arasında misafir işçi dönemi olarak adlandırılan bu dönem, başlangıçta Almanya’nın ekonomik atılımıyla ortaya çıkmış, vasıfsız işçilere aşırı ihtiyaç duyulmuş ve bu nedenle 1955 yılında NATO’ya katıldıktan hemen sonra, FAC NATO üyesi ülkelerle işe alım programları başlatmıştır (Kaya, 2017, s.59-60). 1961’de Berlin Duvarı’nın inşasından sonra, DDR sakinlerinin hareketleri aşırı kontrol altına alınmış ve bu nedenle göç oranları azalmış, bu da aktif işçi eksikliğini genişletmiş ve işgücü talebini artırmıştır. Sonuç olarak, Batı Almanya işgücü kaybına uğramış ve bu nedenle Türkiye, Fas, Portekiz ve Yugoslavya ile çok sayıda işgücü alım anlaşması imzalamıştır (Kaya, 2017, s.60). İlerleyen yıllarda Türk göçmenler, 1973 yılında 600.000, 1984 yılında ise 1,5 milyon kişiye ulaşan sayılarıyla Batı Almanya’daki yabancı grupların çoğunluğunu oluşturmuştur (Kaya, 2017, s.60).

Savaş sonrası dönem hem etnik Almanların hem yabancı işçilerin hem de sığınmacıların akın ettiği bir dönem olmuştur. Yerleştirilen Almanlar sosyal ve yasal haklardan yararlanırken, Alman olmayan diğer sakinler için durum aynı değildi. Avrupa Birliği’nin büyümesi, Doğu Avrupalı göçmenlerin entegrasyonunun önünü açmış, ancak bu planlar Türkiye’den gelenler gibi diğer birçok göçmeni kapsamamıştır (Wilhelm,

2017. s.5) Dolayısıyla artan göç oranı, göçmenlerin ülkeye girişlerini, işgücü piyasasına ve kamu yardımlarına erişimlerini sınırlayan politikalar, göçmenlere yönelik düşmanlığın artmasına neden olmuştur (Münz & Ulrich, 1999, s.1). Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü petrol ambargosundan sonra hükümet, misafir işçilerin işe alınması için işverenin yaptığı harcamaları üç katına çıkararak yabancı işgücü istihdamını sınırlamaya başlamıştır. Bu önlemler kısa vadede göçü sınırlandırmış, ancak uzun vadede aynı etkiyi yaratmamıştır (Münz & Ulrich, 1999, s.18). 1973 ekonomik krizi, yabancı göçünü durdurmayı amaçlayan misafir işçi alımının sınırlandırılmasıyla sonuçlanırken, aslında misafir işçilerin çok geç olmadan aile üyelerini getirmeleri için bir telaş yaratmıştır.

Yabancı sakinleri hem sosyal hem de kurumsal olarak izole eden entegrasyon karşıtı politikalar, hem ekonomik krizden kaynaklanan güvensizlik duyguları hem de yabancı bir nüfus tarafından istila edilme korkusunun aşırı derecede etkili olmaya başlaması nedeniyle Alman nüfusu için giderek daha uygun hale gelmiştir (Kaya, 2017, s.62). Almanya'nın diğer ülkelerle yaptığı anlaşmalar çerçevesinde istihdam edilen yabancı işçiler genellikle "misafir işçi sorunu" olarak adlandırılmıştır. 1960'lı ve 1970'li yıllarda bu konu ele alınırken, ev sahibi ülkede hüküm süren sorunlar açısından incelenmiş ve göçmenlerin kendi mücadeleleri pek önemsenmemiştir (Münz & Ulrich, 1999, s.2). Türk misafir işçiler bir tehdit olarak algılanmış ve kültürel, etnik ve ideolojik farklılıkları hem Müslüman hem de Avrupalı olmamaları nedeniyle en sorunlu göçmen grupları olarak Almanya'nın demokratik düzenine bir tehdit olarak görülmüştür (Kaya, 2017, s.58). Yabancı işgücünün istihdamı, Alman ekonomisi ve yerli Alman vatandaşları üzerinde olumlu bir etki yaratarak 3 milyondan fazla Alman yerlisinin iş becerilerini mavi yakalı pozisyonlardan beyaz yakalı pozisyonlara yükseltmiş olsa da hükümet yine de kasıtlı olarak kısa vadeli, geçici çözümlere bağlı kalmış, taahhüdü mümkün olduğunca düşük tutmuş ve entegrasyonla ilgili sorumlulukları göz ardı etmiştir. Misafir işçiler sistematik olarak işyerlerine yakın kentsel alanlardan uzakta konumlandırılmış ve bu stratejiyle bu gruptaki bireylerin çoğunu toplumun sosyal, eğitimsel ve siyasi yapısından izole etmiş ve ayırtmıştır (Kaya, 2017, s.62).

Almanya ilk kez 2005 yılında kendisini bir göç ülkesi olarak kabul etmiş ve bu da Türkiye'den gelenler gibi yabancı kökenlileri de kapsayan entegrasyon programlarına kapı açmıştır (Kaya, 2017, s.58). Ancak Güllüpınar'ın (2010) da ortaya koyduğu gibi, Almanya özellikle 1980'lerde neoliberal politikaları benimsedikten sonra sosyal refah

sisteminden uzaklaşmış, özellikle ekonomik krizler ve artan işsizlik oranları karşısında refah şovenizmi ortaya çıkmıştır, bu da özellikle Türkiye’den gelen göçmenlerin günah keçisi ilan edilmesine ve aşırı sağın yükselmesine yol açmıştır. Göçmenler, özellikle de Türk ve Müslüman topluluklar, ekonomik sorunların günah keçisi olarak hedef alındı. Bu durum, özellikle 1987 ve 1995 yılları arasında yabancı düşmanlığına ve bu topluluklara yönelik saldırılara yol açmıştır. Bu dönemde Avrupa entegrasyonu hem ulusal kimliğe bir saldırı hem de aşırı sağcı grupların kendilerini algılayan tehditlere karşı ‘Avrupa değerlerinin’ savunucuları olarak sunmaları için bir fırsat olarak algılandı. Almanya da dahil olmak üzere Kuzey ülkelerinin göç politikası, seçiciliğiyle dikkat çekmiş ve göç politikalarında çifte standarda katkıda bulunmuştur. Geleneksel olarak etnik ulus kavramını benimseyen Almanya, 1990’ların sonunda göç politikalarını değiştirmeye başlamış ve göçmenleri topluma dahil etmeyi amaçlamıştır. Güllüpınar (2010) tarafından Almanya’nın Goslar kasabasında yürütülen saha çalışması, bu değişimin ‘Almanlık’, ulusal kimlik ve İslam ile Batı dünyası arasındaki çatışmalar hakkında tartışmalara yol açtığını göstermiştir. Almanya’daki vatandaşlığa kabul süreçleri Avrupalı olmayan göçmenler için daha zorlu bir süreçti. Kültürel asimilasyon ve uzun bir ikamet süresi gerektiriyordu. Ayrıca Almanya’daki eğitim sistemi seçiciydi ve birçok göçmen çocuğu alt sınıf okullara devam ediyordu. Bu da göçmenlerin kurumsal olarak marjinalleşmesine katkıda bulunarak ırksal ve etnik stereotipleri güçlendiriyordu. Güllüpınar’ın (2010) çalışması, Türk göçmenlerin ırkçılık, önyargılar, kurumsal ayrımcılık ve diğer sistemik sorunlar nedeniyle eğitim, istihdam ve sosyal entegrasyon konularında zorluklarla karşılaştıklarını ortaya koymuştur. Türkiye kökenli göçmenlerin bu şekilde damgalanması ve izole edilmesi, onları farklı şehir ve kasabalarda yaşıyor olsalar bile, bir topluluk olarak bir arada durma ve kendi ülkelerinden insanlarla bağlantı kurma konusunda destek aramaya itmiştir. Bu dayanışma duygusu ve uluslararası bağlantılar, Almanya’da karşılaşılan zorlukların ve mücadelelerin üstesinden gelmek için nihai bir yol olmuştur (Güllüpınar, 2010).

Uluslararası rekabet ve küreselleşme pek çok ülkeyi, özellikle de yüksek vasıflı işgücü açığına yol açan demografik değişikliklerle karşı karşıya olan Almanya gibi ülkeleri yüksek vasıflı göçmenleri istihdam etmeye itmiştir. Ancak yüksek eğitilmiş ve vasıflı bireyleri cezbeden kampanyalar, mavi yakalı misafir işçileri hedefleyen önceki kampanyalardan farklı olarak, daimi ikamet yolunu açmak için daha kolay prosedürler

getirilmiştir. Bu nedenle beyaz yakalı göçmenleri yerleşmeye teşvik eden sıcak bir atmosferi oluşmuştur (Föbker vd., 2016).

Föbker ve diğerleri (2016) tarafından yürütülen çalışma, daimi ikamet için bürokratik yolların açılmasının yüksek vasıflı göçmenlerin karşılanması ve entegrasyonu için yeterli olmadığını göstermiştir. Elde ettikleri sonuçlar, görüşülen yüksek vasıflı göçmenlerin çoğunun, ayrımcılık ve ırkçılık gibi zor durumlarla karşılaştıkları ilk yerleşimleriyle tek başlarına başa çıkmak zorunda kaldıklarını göstermiştir (Föbker vd., 2016). Ayrıca, yüksek vasıflı göçmenlerin daha az vasıflı göçmenlerle benzer sorunlarla karşılaştıklarını ve çok uluslu toplulukların entegrasyonlarında önemli bir rol oynamasına rağmen, etnik grupların da sosyal ağ kurma ve yerleşme açısından eşit derecede önemli bir rol oynadığını kanıtlamışlardır (Föbker vd., 2016). Genel olarak, yüksek vasıflı göçmenler Alman şehirlerine tam olarak entegre olamamışlardır. Bu göçmenler çoğunlukla uluslararası veya etnik topluluklarda yer almaktadırlar ve Almanya'daki ikametlerini kalıcı olarak görmemektedirler (Föbker vd., 2016).

Özçürümez ve Yetkin Aker (2016) tarafından yapılan bir çalışma, Almanya'nın yüksek vasıflı göçmenler tarafından nasıl bir yerleşim ülkesi olarak görülmediğini daha da vurgulamıştır. Özçürümez ve Yetkin Aker (2016), yüksek vasıflı Türk göçmenlerin Kanada ve Almanya'ya göç etmelerinin temel nedenlerini ayırt etmek amacıyla Kanada'da altmış dört, Almanya'da ise kırk sekiz kişiyle görüşmüştür. Araştırmacılar, göçmenlerin çoğunun Kanada'ya yerleşme amacıyla gittiğini, uygun eğitim ve refah sisteminin yanı sıra üç yıl içinde vatandaşlık almalarına olanak tanıyan göçmen dostu ve liberal politikalar gibi diğer birçok nedenden bahsettiklerini bulmuşlardır. Öte yandan Almanya'ya göç edenler, Almanya'yı çalışmaya ve eğitime uygun bir ülke olarak gördükleri için ulus ötesi bir yaşam setine sahiptirler ve bu iki varlığı daha sonra kendi ülkelerinde şanslarını artırmak ve kariyerlerini yükseltmek için kullanmaktadırlar. Özçürümez ve Yetkin Aker (2016) de yüksek vasıflı göçmenlerin temel motivasyonlarının daha yüksek maaşlar olmadığını, daha ziyade sosyal ve siyasi istikrara odaklandıklarını göstermiştir.

1.3.3. Mülteciler

Almanya'daki göç, 1987 yılında işçi göçmenler ve yurda dönen Almanlardan oluşurken, Yugoslavya ve Macaristan gibi ülkelerdeki savaştan kaçmak zorunda kalan mültecileri de kapsayacak şekilde değişmiştir (Münz & Ulrich, 1999, s.19). İltica

prosedürünü düzenleyen ilk kurallar olan 1953 tarihli İltica Yönetmeliği, aynı zamanda yerel polis yetkililerine göç kararları üzerinde geniş bir kontrol hakkı tanımıştır. Bu kararlar, başvuru sahiplerinin kişisel liyakatinden ziyade siyasi çıkarlara dayandırılmış ve birçok yabancı mültecinin reddedilmesine ve 1949 hükmünün çiğnenmesine neden olmuştur (Poutrus, 2017, s.87). Almanya, 1956'daki Macar Ayaklanması sırasında kaçmak zorunda kalan Macar mültecilere kapısını açmış, Macar azınlık ve Batı Almanya arasında ortak bir zemin olarak anti-komünist duygularla “iyi mülteciler” olarak görülmüş ve sonrasında evlerine dönmeleri beklenmiştir (Poutrus, 2017, s.92). 1968'de Varşova birliklerinin Çekoslovakya'yı işgali sırasında Çekoslovakya'dan gelen sığınmacılar Batı Almanya'ya kabul edilmiştir (Poutrus, 2017, s.93). 1970'lerin ortası, sığınmacı ve mültecilerin kabulünün tartışıldığı bir dönem olmuştur. 1970'lerin başında 5600 civarında olan başvuru sayısı 1980'lerde 100.000'e yükselmiştir. Ayrıca, göçmenlik için başvuranlar başlangıçta Orta ve Doğu Avrupa'dan gelirken, göçmenlerin kökenleri giderek Avrupa dışı kökenlere doğru evrilmiştir (Poutrus, 2017, s.94).

1980'lerde mülteci alımı, bu tür politikaların meşruiyeti konusunda süregelen bir tartışma yaratmış ve muhafazakâr partilerin Alman ulusal kimliğinin statüsünü sorgulamasına yol açmıştır (Bartels, 2021). Bartels (2021) tarafından yürütülen çalışmada, 1985-1987 yılları arasındaki gazete ve dergi makaleleri ile 500'den fazla mikrofilm incelenerek mülteci ve sığınmacıların damgalandığı ana temalar tespit edilmiştir. İlki “ekonomik mülteci” (*Wirtschaftsflüchtling*) veya “sahte sığınmacı” (*Scheinasylant*) damgası yaygın olarak kullanılmıştır ve insanların Almanya'ya çoğunlukla ekonomik nedenlerle geldiği varsayılmaktadır (Bartels, 2021, s.95). İkincisi sığınmacılar suçlular ve kanunları çiğneyenler, uyuşturucu ticareti yapanlar ve fuhuşla uğraşanlar kişiler olarak sınıflandırılmıştır. Üçüncüsü, mültecilerin kültürel açıdan farklı oldukları ve bu nedenle Alman toplumuna uymadıkları ve uyum sağlayamadıkları düşünülmektedir. Dördüncüsü, sığınmacıların istikrarsızlık kaynağı olabileceği, çatışma yaratabilecekleri ve dolayısıyla demokrasinin istikrarsızlaşmasına yol açabilecekleri konusunda uyarıda bulunmuştur. Son olarak sığınmacılar yabancı düşmanlığı ve ırkçılığın kaynağı olmakla suçlanmıştır. Bartels (2021) ayrıca gazete makalelerinin Doğu Avrupalı sığınmacılar ile Avrupalı olmayan sığınmacılar, kültürel ve dini farklılıklar arasında kalın bir çizgi çizdiğini ve Avrupalı sığınmacıları benzer inancı paylaşan, Almanca öğrenme ve entegrasyon süreci daha hızlı olan, iyi bir mülteci örneği olarak

tasvir ettiğini vurgulamıştır. Mültecinin tekrardan ve olumsuz bir şekilde yabancı olarak etiketlenmesi, kamusal alanda yabancı düşmanlığı ve ırkçılığı meşrulaştırmıştır.

Almanya 1993'ten bu yana sığınma başvurularını azaltma konusunda başarılı olmuş ve sığınma başvuruları işleme koymak için gerekli altyapıyı azaltmıştır. Ayrıca Avrupa Birliği üye ülkeleri arasında kota sistemini reddetmiş ve karşılığında mali destek sunmuştur (Poutrus, 2017, s.97). 1990'larda yüksek oranlarda sığınma başvurusu alan Almanya, 2008'de bu oranı düşürmeyi başarmış, ancak 2015'te Orta Doğu ve Balkanlar'daki gelişmelerin de etkisiyle (Poutrus, 2017, s.97) Avrupa Birliği'ne iki kat daha fazla sığınma başvurusu yapılmış ve bu başvurularda Almanya'yı mülteciler konusunda birincil ülke konumuna gelmiştir (Juran & Broer, 2017). Kayıtlara göre Suriyeliler menşe ülke bakımından en büyük mülteci grubunu oluştururken, onları Arnavutluk ve Kosova takip etmiştir (Juran & Broer, 2017). Sığınmacıların çoğu, %71'i 30 yaşın altında, %31'i 18 yaşın altında ve sadece %1'i 54 yaşın üzerinde olmak üzere genç yaştaydı ve Suriyeli mültecilerin çoğu en az ortaöğretim düzeyinde eğitim almıştı (Juran & Broer, 2017). Sığınma başvurularındaki bu artışın, işgücü arzını artırarak, mal ve hizmetlere olan talebin yükselmesini ve ülkenin sosyoekonomisi üzerinde olumlu etkisi olması beklenmekteydi (Juran & Broer, 2017).

Ökten Sipahioğlu'nun (2023) yakın tarihli bir makalesi, 2011 yılında Suriye'de ve 2022 yılında Ukrayna'da yaşanan savaşa ilişkin siyasi duruşlardaki farklılıkları incelemiştir. Suriyelilerin hareketi yıllara yayılırken, Ukraynalılar daha kısa sürede farklı ülkelere taşınabilmiş ve yerleşebilmiştir. Çünkü birçok hükümet Ukraynalı mültecilere destek verdiğini açıklamış, onlara işgücü piyasasına ve diğer sosyal yardımlara anında erişim hakkı tanımıştır. Suriyeli mülteciler ise ülkelerindeki iç savaşın ortasında birçok engel ile karşı karşıya kalmıştır (Ökten Sipahioğlu, 2023). Bu sırada Angela Merkel, Suriye'den gelen mültecileri kabul etmek için kahramanca bir hareket yapmak ve tartışmalardan ve siyasi müzakerelerden geçmek zorunda kalırken, AB ülkeleri Ukraynalı mültecileri barındırmayı ve kabul etmeyi ulusal ve dini bir görev olarak görmüştür (Ökten Sipahioğlu, 2023). Ökten Sipahioğlu (2023) tarafından yapılan karşılaştırma, sığınmacıların ten renklerine, dinlerine ve coğrafi konumlarına göre açıkça ilan edilen etiketleme, ayrımcılık ve damgalamanın altını çizmektedir. Ukrayna'daki savaşla ilgili haberlerde, gazeteci ve muhabirlerin Ukraynalıların Suriye ya da Afganistan'dan gelen

mülteciler olmadığını, mavi gözlü, Hristiyan ve beyaz insanlar olduklarını doğrudan ifade eden pek çok cümle yer almıştır.

1.4. Göç ve Yeniden Dağıtım

Ulaşım ve lojisteki gelişmeler, insan hareketliliğinin artmasında önemli bir rol oynamış ve dolayısıyla kitlesel göçün daha hızlı gerçekleşmesini sağlamıştır. “2005 yılı itibariyle İsviçre, Avustralya, Yeni Zelanda ve Kanada’nın yaklaşık beşte biri yabancı doğumludur. Daha da carpıcı olan, İrlanda’da yabancı doğumluların oranı yüzde 7’den yüzde 14,8’e çıkarak ikiye katlanmıştır, İspanya’da ise yabancı doğumluların oranı yüzde 2,6’dan yüzde 10,6’ya çıkarak dörde katlanmıştır” (Brady & Finnigan, 2013, s.17). Ülke içi göç oranındaki bu artış, araştırmacıları ve politika yapıcıları göçün sosyal politikalara yönelik kamuoyu desteği üzerindeki etkisini sorgulamaya itmiştir. Brady ve Finnigan (2013) göçün, refah politikalarına yönelik kamuoyu desteğini gerçekten zayıflatıp zayıflatmadığı konusunda bir araştırma yürütmüştür. Avrupa devletleri, Kuzey Amerika ve Japonya da dahil olmak üzere demokratik refah devletlerinin 1996 ve 2006 yıllarında yürütülen Uluslararası Sosyal Anket Programı (*International Social Survey Programme*) verilerini kullanmışlardır. Çalışma, göçün yeniden dağıtım¹ yönelik bireysel destek üzerindeki etkisine ilişkin kanıt bulamamıştır (Brady & Finnigan, 2013).

Alesina ve Ferrara (2005) tarafından ABD’de yapılan bir çalışma, gelecekteki gelir beklentilerinin yeniden dağıtımına yönelik bireysel tercihler üzerindeki etkisini analiz etmeyi amaçlamıştır. Gelecek bir ile beş yıl içinde kendilerini gelir dağılımının üst diliminde bulanların, devletin yeniden dağıtımına daha az destek verdiğini bulmuşlardır (Alesina & La Ferrara, 2005). Ayrıca, gelecekteki gelir beklentisinin yeniden dağıtımına yönelik bireysel tercihlerini belirleyen tek faktör olmadığını, topluma sunulan eşit fırsatlar açısından sosyal hareketlilik algısının da önemli bir faktör olduğunu vurgulamaktadırlar (Alesina & La Ferrara, 2005). Örneğin bu çalışmada, Amerika Birleşik Devletleri’ni “eşit fırsatlar ülkesi” olarak görenler, yeniden dağıtımına daha az sıcak bakarken, ırkın adaletsizlikte rol oynadığına inananların yeniden dağıtımına aksine daha sıcak baktığını göstermiştir (Alesina & La Ferrara, 2005). Yukarıda belirtilen

¹ DIPNOT: Bir bireyin yeniden dağıtımına yönelik eğilimlerini tanımlamak için literatürde çeşitli terimler kullanılmaktadır. Sıklıkla “tercihler” yerine “destek”, “yeniden dağıtım” yerine refah devleti, sosyal politika veya kamu mallarının sağlanması gibi kavramlar kullanılmaktadır. Bu ifadeler arasında nüanslı farklılıklar olsa da, bu terimler birbirinin yerine kullanılmaktadır. (Concannon & Elsner, 2020, s.14)

faktörler çalışmanın odak noktasını oluşturmakla birlikte, riskten kaçınma, özgecilik ve işsizlik deneyiminin de yeniden dağıtımına yönelik bireysel tercihi etkilediğini ortaya koymuşlardır (Alesina ve La Ferrara, 2005). Çalışmaya göre, bir birey riske ne kadar toleranslı ise- serbest meslek örneğinde görüldüğü gibi - yeniden dağıtımını o kadar az desteklemekte ve ayrıca kişinin başkalarına yardım etmenin önemli bir değer olduğuna dair inancı ne kadar yüksekse, yeniden dağıtımına olan desteği de o kadar yüksek olmaktadır (Alesina & La Ferrara, 2005). Öte yandan, işsizliğin yeniden dağıtım tercihleri üzerinde olumlu bir etkisi olmuştur; bunun temel yorumu, kişinin bu deneyimi sırasında yoksullarla daha fazla empati kurduğu ve bunun da yeniden dağıtım konusundaki bireysel tercihini artırdığıdır (Alesina ve La Ferrara, 2005).

Geddes (2004), makalesinde göç bağlamında refah politikalarını incelemek söz konusu olduğunda, refah devleti türleri arasında ayırım yapmanın önemini vurgulamaktadır. Bu çalışmada Gustan Esping Andersen'in Avrupa refah devletleri tipolojisine atıfta bulunmaktadır. İngiltere örneğindeki gibi liberal refah devletlerinde bireylerin kişisel bağımsızlığı ve piyasanın önceliği vurgulanmaktadır (Geddes, 2004, s.156). Almanya tarafından temsil edilen muhafazakâr refah devletleri ise, refah desteğini, korporatizmin tarihsel mirası ve mesleki statüye bağlı bir gelir koruma sistemi ile birleştirmektedir (Geddes, 2004, s.156). Sosyal demokrat refah tipi İskandinav ülkelerinde yaygındır ve “daha yüksek düzeydeki refah desteğini, evrensel ve yeniden dağıtıcı yardımlar uygulamayı ve refah devleti lehine evrensel dayanışmayı teşvik etmeyi amaçlayan sosyal demokrat bir sosyal tabakalaşma ilkesiyle” birleştirir (Geddes, 2004, s.156). Öte yandan, Güney Avrupa tipi refah devleti Andersen'in Avrupa refah devletleri tipolojisinde yer almamaktadır. Burada Geddes bunu “Avrupa'nın başka yerlerinde görülmeyen kombinasyonlarda istihdamla ilgili koruma ile evrenselciliğin (örneğin sağlık hizmetlerinin sağlanması) bir karışımı” olarak tanımlamaktadır (Geddes, 2004, s.157).

Göç ve yeniden dağıtım çalışmasında Geddes (2004), ülkelerin göçmenleri işgücü piyasasının koşul ve şartlarına ve ayrıca iç hedef ve ihtiyaçlarına göre nasıl tanımladıklarını anlamının önemini vurgulamıştır. Çünkü bu tanımlar, refahı hak eden göçmenler ile hak etmeyen göçmenlerin kategorize edilmesinin temelini oluşturmaktadır (Geddes, 2004). Örneğin İngiltere, sığınmacıları refah sisteminden dışlayan ve vasıflı göçmenleri sisteme dahil eden bir uygulama yürütmüştür (Geddes, 2004). Almanya

senaryosunda bu durum farklılık göstermektedir, çünkü hala bir göç ülkesi olduğunu inkar etme evresinde olan Almanya, bu durumu yeniden düzenlemelerle 1990'ların sonlarında bilgi teknolojisi uzmanlarının işe alınmasıyla değiştirmiştir (Geddes, 2004). Almanya da devlet sınırlarında, sığınmacıların erişimlerini sınırlayan bir strateji izlemiş, eğitim ve becerilerine ilişkin koşullar koyarak göçmenlerin işgücü piyasasına erişimi kısıtlamıştır (Geddes, 2004). İskandinav ülkelerinde refah sistemine erişim ülkeye varışla birlikte mümkünken, bu durum giderek değişmiş ve “istenmeyen göçmenler” refah sistemine sınırlı erişime sahip olmaya başlamıştır (Geddes, 2004).

Alesina ve diğerleri (2022) tarafından yürütülen bir başka çalışma, yerlilerin göçmenlere karşı yanlış algısının yeniden dağıtım politikalarına verdikleri desteği nasıl etkilediğini anlamaya odaklanmıştır. Araştırma Fransa, İtalya, İsveç, Birleşik Krallık, ABD ve Almanya olmak üzere altı ülkede gerçekleştirilmiş ve tüm ülkelerin göçmen sayısını gerçek değerinden fazla tahmin edildiği bir ortalama ve bir medyan değerine sahip olduğu görülmüştür; örneğin İtalya’da “göçmenlerin gerçek payı %10’dur, ancak algılanan pay %26’dır” (Alesina vd., 2022, s.3). Çalışma ayrıca yerlilerin, göçmenlerin kültürel farklılıklarını abarttığını ve Müslümanların Hristiyanlardan daha yüksek bir paya sahip olduğuna inandıklarını, yerlilerin göçmenlerin ekonomik durumu, eğitim düzeyi ve refah devletine bağımlılığı konusunda da yanlış bir algıya sahip olduğunu ortaya koymuştur (Alesina vd., 2022). Çalışma, yeniden dağıtımın desteklenmesine ilişkin değişken ile göçmenlere ilişkin yanlış algıları ölçen değişkenler arasında yürütülen korelasyonlarda, “refah sistemine itimatın” yeniden dağıtıma duyulan desteğin azalmasının en önemli faktörü olduğunu ortaya koymuştur. Göçmenlerin gelir düzeyi, eğitimi, işsizliği ve kültürel farklılıklarına ilişkin yanlış algılar ise yerlilerin yeniden dağıtıma desteği üzerinde en düşük etkiye sahiptir (Alesina vd., 2022).

Alesina (2004) daha önce ABD’de göçün ve yeniden dağıtımın etkisi üzerine bir araştırma gerçekleştirmiş ve ırksal heterojenlik ile yeniden dağıtım desteği arasında negatif bir ilişki olduğunu saptamıştır. Bu çalışmada Alesina ve diğerleri (2021) daha önce bahsedilen iddiaların Avrupa bağlamında da doğru olup olmadığını test etmektedir. ABD bir “fırsatlar ülkesi” olarak görülürken, Avrupa daha çok bir “yeniden dağıtım ülkesi” olarak kabul edilmektedir. Ancak Avrupa’ya yönelik göç akımlarında bilinen artışla birlikte ırksal heterojenlik de artmış ve bu durum araştırmacıların bu değişimle birlikte yerlilerin yeniden dağıtım tercihlerinin nasıl etkileyeceğini sorgulamasına yol

açmıştır. Araştırmada 2002-2012 yıllarına ait ESS (European Social Survey) data verisi kullanılmıştır. Alesina ve diğerleri (2021), göçün yeniden dağıtım üzerindeki etkisini incelerken yaş, eğitim, meslek, işsizlik deneyimi ve gelir hareketliliğini içeren bireysel etkenler ile grup bağlılıkları, işgücü piyasası ve tercih etkilerini içeren diğer faktörler arasında ayırım yapmaktadır. Çalışmanın literatür taraması, farklı belirleyicilerin etkilerini anlamaya odaklanmıştır: İlk olarak, ekonomik belirleyiciler, bireyin yeniden dağıtımdan fayda sağlayacağını düşünüp düşünmediğine ve ikinci olarak, yeniden dağıtımın diğer faydalanıcılarını desteklemeye değer görüp görmediğine dayanmaktadır (Alesina vd., 2021, s.124). Kültürel belirleyiciler yaş, cinsiyet ve eğitime dayanmaktadır; yaşlıların ve kadınların daha fazla yeniden dağıtım talep etmesi beklenirken, daha eğitilmiş kişilerin daha az yeniden dağıtım talep etmesi beklenmektedir (Alesina vd., 2021, s.124). Birçok araştırmacı, ırkın yeniden dağıtım tercihleri üzerindeki etkisini anlamak için çalışmalar yürütmüş ve sonunda Amerika Birleşik Devletleri bağlamında “grup sadakati etkilerinin” gerçekten de bireysel tercihleri şekillendirmede rol oynadığını, kişinin etnik grubunun refah sisteminden sağladığı faydanın temsili ne kadar yüksekse, yeniden dağıtıma olan desteğinin de o kadar yüksek olduğunu bulmuşlardır (Luttmer, 2001, aktaran Alesina vd. 2021). Araştırmalar ayrıca, kişinin tutumlarını etkileyen unsurun ırk değil, kişinin kendisini ırkla ne ölçüde özdeşleştirdiği olduğunu kanıtlamıştır.

Sosyal dışlanma, bireylerin refah sistemlerine verdiği desteğin incelenmesinde de önemli bir faktördür. Sosyal dışlanma sadece işsizliğin bir sonucu olarak değil, barınma, sağlık ve siyasi hakların sonucu olarak da içermektedir. Bu marjinalleştirilmiş nüfus üzerinde çalışmak refah sistemi için önemlidir, çünkü bu insanlar sıklıkla sosyal yardımlara ve sosyal desteğe ihtiyaç duymaktadır (Myers,2013, s.2-3). Myers’a (2013) göre, Vlemnickx ve Berghman (2001) tarafından tanımlandığı üzere sosyal dışlanmanın belli başlı özellikleri vardır. Bunlardan ilki, bir kişi toplumdaki diğer kişilerden farklı olduğu durumunda gözlemlenmektedir. Bu farklılıklar ırk, dil, din, yerel veya sosyal köken ve etnik kökene dayalı olabilir. İkinci olarak, sosyal dışlanmanın birden fazla boyutu vardır ve her bir boyut, diğerini birbirinin yerine geçecek şekilde etkiler. Örneğin, işgücü piyasasından dışlanma, tüketimden ve konuttan dışlanmaya yol açabilir. Üçüncü olarak, sosyal dışlanma dinamiktir ve zaman içinde eş zamanlı olarak gelişir. Örneğin yoksulluk gibi farklı faktörler dışlanma ile ilişkili olsa da bu her durum için geçerli değildir, örneğin bir kişi ırk, dil veya sosyal beceriler nedeniyle sosyal olarak dışlanabilir ancak aynı zamanda yüksek sosyoekonomik statüye sahip olabilmektedir (Myers,2013,

s.3). İşgücü piyasasından sosyal dışlanma, sadece ekonomik kriz veya iş kaybının bir sonucu olarak değil, aynı zamanda eğitim, öğretim ve mesleki yeterlilik eksikliğinin bir sonucu olarak da ortaya çıkabilir. Myers'a (2013) göre bu tür bağlantılar bireyleri nesiller boyu aktarılabilir bir dışlanma kategorileri döngüsüne hapsetmektedir. (Myers,2013, s.3-4).

Göçün yeniden dağıtımına destek üzerindeki etkisinin incelenmesi birden fazla teorik altyapıya dayanmaktadır. Çalışmanın bir bölümü göçün sosyal politika ve hükümet kararları üzerindeki etkisini anlamaya çalışırken, diğer bir bölümü ise bireylerin yeniden dağıtımına verdiği desteği ve bu desteğin göçten nasıl etkilendiğini anlamayı amaçlamaktadır. Gruplar arası temas, göçün yerlilerin yeniden dağıtımına verdiği destek üzerindeki etkisini açıklayabilecek anlatılardan biridir. Bu teoriye göre, yerliler ve göçmenler arasındaki yüz yüze temas, iki grubun birbirlerine yönelik tutumları üzerinde ya negatif ya da pozitif bir etkiye sahiptir. İki farklı grup fiziksel olarak aynı coğrafi bölgeyi paylaşıyor ancak gerçek bir iletişim teması kurmuyorsa, gruplar arası temasın olmadığı kabul edilir. Dahası, gruplar arası temas sadece gündelik konuşmalarla sağlanamaz, bunun yerine sosyal bağlantılar ve farklı gruplar arasında iletişimsel bir alışveriş gerektirir. Bu gruplar arası temaslar, grupların başlangıçtaki tutumlarını değiştirecek ya da önyargılarını güçlendirecek olumlu ya da olumsuz bir deneyimle sonuçlanabilir. (Çoban, 2017, s.8)

Bu teoriye göre, bir bölgede daha fazla heterojenlik olması, gruplar arası temasın artmasına yol açmaktadır. Bu durum farklı gruplar arasındaki güven ve dayanışmayı artırarak, diğer grupları tehdit olarak görmekten uzaklaşmayı ve dolayısıyla kişinin kendi grubunu diğerlerinden daha az izole etmesini sağlar. (Çoban, 2017, s.9) Farklı gruplar arasında olumlu bir uzlaşmayla sonuçlanan bir süreç vaat eden gruplar arası temas teorisinin tersine, çatışma teorisi; grup üyelerinin diğerlerini tehdit olarak gördüğünü ve kaynaklarına ve faydalarına rakip olduğunu belirtmektedir. Kaynaklar üzerindeki bu rekabetin işgücü piyasası ve barınma gibi somut formlardan etkilenmesi beklenirken, soyut kaynaklar ise dil, kültür ve din olarak sunulmaktadır. Yabancıardan algılanan tehdit, ayrımcılık ve farklı çatışma türleri gibi olumsuz tutumlar geliştirme eylemlerinde bulunan üye gruplar için bir alarm oluşturur. (Çoban, 2017, s.9). Gruplar arası temas teorisi, sosyal temas sırasında farklı gruplar arasında olumlu bir gruplar arası bağlantı ve uyum olduğunu öne sürerken, çatışma teorisi, grup üyeleri etnosantrik bir tutum

sergilediklerinde durumun farklı olduğunu vurgulamaktadır. Çatışma teorisi, artan temas ve heterojenliğin etnosantrik grup üyelerinin stereotiplerinin ve önyargılarının güçlenmesine yol açacaktır (Çoban, 2017, s.9).

Göçmenler ve yeniden dağıtım destek konusunda yapılan çalışmalarda yaygın olarak kullanılan veri setleri arasında Avrupa Sosyal Araştırması (*European Social Survey*), Uluslararası Sosyal Araştırma Programı (*International Social Survey Programme*), Avrupa Değerler Araştırması (*European Values Study*), Dünya Değerler Araştırması (*World Values Survey*) ve ABD’deki Genel Sosyal Araştırma (*General Social Survey*) ve Almanya’daki Alman Genel Sosyal Araştırması (*German General Social Survey, Allbus*) gibi ulusal araştırmalar yer almaktadır. Bu veri setleri, çeşitli yılları ve ülkeleri kapsayan, tekrarlanan yatay kesit (*cross-sectional*) veriler sağlamaktadır. Bu data setlerinde katılımcılar genellikle Likert skalası üzerinden kendi toplumlarını temsil eden kişiler olarak anketlere cevap vermektedirler (Concannon & Elsner, 2020, s.15). Ülkeler arası analizler, teorik önermeleri destekleyen veya çürüten temel kalıplar ve düşündürücü kanıtlar sağlayarak değerli bilgiler sunar. Ancak bu çalışmalar genellikle iki sınırlamayla karşı karşıyadır. Birincisi, yalnızca sınırlı sayıda ülke dahil edildiği için genellikle küçük örneklem boyutlarına sahiptirler. İkincisi, küresel göçün rastgele olmayan doğası, tüm potansiyel karıştırıcı faktörleri ortadan kaldırma ve nedensellik kurma çabalarını zorlaştırmakta ve ülkeler arası çalışmaları kesin sonuçlar sağlayamaz hale getirmektedir (Concannon & Elsner, 2020, s.20). Küresel bir perspektiften yoksun olmakla birlikte, ülke içi çalışmalar, araştırmacıların tutumları aynı refah çerçevesi içinde incelemelerine olanak tanıdığı için ilgi çekici olabilir. Sonuç olarak, göç ve tutumlar arasındaki ilişki, farklı ülkelerdeki refah rejimlerindeki farklılıklardan etkilenmemektedir (Concannon & Elsner, 2020, s.23).

1.4.1. Almanya’da Yeniden Dağıtım

Refah devleti terimi, Petersen & Petersen (2013) tarafından incelenmiş ve hem Almanya hem de İngiltere’de 1940’lara kadar olan siyasi öncesi dönemde refah devleti teriminin kullanımı tartışılmıştır (Petersen & Petersen, 2013). “Refah devlet” terimi, 1840’lar ile 1910’lar arasındaki yıllarda Almanya’daki entelektüeller tarafından kullanılan Almanca “Wohlfahrtsstaat” teriminden türemiştir (Petersen & Petersen, 2013). “Bu terim Almanya’da ilk kez ‘Wohlfahrtsstaat’ olarak 1844 yılında, dolayısıyla mevcut refah devleti literatürünün kabul edildiğinden 35 yıl önce kullanılmıştır. Pozitif

‘Rechtsstaat’ ile daha sorunlu ‘Wohlfahrtsstaat’ arasında ayrım yaparak (von Sparre, Jäger, von Stein ve Gneist tarafından) hem modern devletin anayasal altyapısını tanımlamanın bir yoluydu, hem de sosyal politik düşünen ekonomistler tarafından daha modern bir anlamda devletin amacını tanımlamanın bir yolu olarak kullanılmıştır (Wagner tarafından). Ancak kavram 1920’lerin sonu ve 1930’ların başına kadar Weimar sisteminin muhalifleri ile Alman sosyal demokratlar arasında Weimar Cumhuriyeti’nin sosyal güvenlik sistemine ilişkin siyasi tartışmalarda kullanıma rastlanılmaktadır. Burada, bugünkü refah devleti anlayışımıza çok yakın bir anlam bulunmaktadır (Petersen & Petersen, 2013).

Esping-Anderson’ın refah devletleri tipolojisine göre Almanya muhafazakâr bir rejim olarak nitelendirilmektedir. Bu rejim, refah programlarının özellikleri ile karakterize edilmektedir (Poole, 2002, s.154). Alman refah rejimi beş ana temel ilke ile karakterize edilmektedir. Bunlardan ilki istihdam merkezli olmasıdır. Bu terim Esping-Andersen (1990) tarafından tanımlanan muhafazakâr refahın en önemli özelliklerinden biridir. Bu durum statü farklılıklarının korunmasını sağlamaktadır (Poole, 2002, s.154). İkinci olarak, Almanya’daki refah sistemi, refah sisteminin karar alma ve politika şekillendirme süreçlerinde kolektif bir etkiye sahip olan farklı çıkar gruplarının bir araya gelmesiyle sağlanır ve işlenir. Böyle bir korporatist rejim, refah sisteminin sürdürülmesine ilişkin sosyal bir istikrarla sonuçlanır (Poole, 2002, s.154). Üçüncü olarak, Katolik ideolojisinin refah rejimi üzerinde güçlü bir etkisi vardır ve bu etki tamamlama ilkesinde (*subsidiarity principle*) kendini göstermektedir. Bu ilke, devletin üst kademelerinin yalnızca alt kademelerin sağlayamadığı durumlarda müdahale etmesini öngörmektedir. Örneğin aile ve eyaletler ilk başvurulacak merciler olarak kabul edilmektedir (Poole, 2002, s.154). Dördüncü olarak, refah rejimi, erkekleri evin geçimini sağlayan ana unsur olarak gören ataerkil bir ideoloji üzerine inşa edilmiştir ve bu nedenle bir kez daha geleneksel aile yapısının korunmasını destekleyen Katolik ilkelerden etkilenmiştir (Poole, 2002, s.155). Beşinci olarak, refah rejimi, dışlayıcı bir Alman vatandaşlığı kavramıyla iç içe geçmiştir. Burada vatandaşlık doğuma (*jus soli*) değil kan bağına (*jus sanguinis*) dayanmaktadır, ancak bu durum son yıllarda yavaşça değişmektedir (Poole, 2002, s.155). Son olarak, Almanya’daki refah sistemi orantılıdır, bu nedenle yardımlar kazançlara göre hesaplanmaktadır (Poole, 2002, s.156).

Federal Almanya Cumhuriyeti vatandaşlığı kan bağına göre tanımladığı için 1950 ile 1993 yılları arasında Alman nüfusunun 12.6 milyonunu göçmenler oluşturmalarına rağmen Almanya, göçmen olmayan bir ülke olarak sınıflandırılmıştır (Poole, 2002, s.164). Tarihsel olarak Batı Almanya’da ikamet etmenin üç yolu bulunmaktaydı ya vatandaş olmak, ya sığınmacı olmak ya da misafir işçi olmak (Poole, 2002, s.164). Poole’a (2002) göre, Almanya’da ikamet eden bu kategorilere eşit gözle bakılmıyordu (Poole, 2002, s.164). Yasal olarak misafir işçilere sadece mahkemeler tarafından uygulanan anayasal haklar tanınmıştır. Özellikle misafir işçiler 1973’lerdeki petrol krizinden sonra aile birleşimi ile sonuçlanan aile ve evliliği koruyan temel haklardan yararlanmışlardır (Poole, 2002, s.164). Faist (1995) ayrıca, göçmenlerin beş yıllık aktif çalışma süresini tamamladıkları sürece Alman vatandaşlarıyla eşit haklara sahip olduklarını, ancak öte yandan Faist (1995), AB üyesi olmayan göçmenlerin kağıt üzerinde haklara sahip olmalarına rağmen, aslında Almanlara çalışma önceliği tanıyan 1969 yasası tarafından uygulanan bürokratik ayrımcılıkla karşı karşıya kaldıklarını, bunun da Avrupalı olmayan göçmenlerin daha az cazip işleri kabul etmelerine yol açtığını belirtmektedir (Poole, 2002, s.165). 1970’ler aynı zamanda geçici işçilerin belirli koşullar altında kalıcı olarak ikamet etmelerine hizmet eden yeni düzenlemelere de sahne olmuştur (Poole, 2002, s.166).

Almanya muhafazakâr ve Hristiyan-demokrat bir refah devleti olarak kabul edilmektedir. Öte yandan, Almanya’daki refah sistemi yıllar boyunca birçok reformdan geçmiş ve bu reformlar Almanya’nın birleşmesi gibi siyasi ve sosyal değişimlerle şekillenmiştir (Seeleib-Kaiser, 2016, s.222). 1957-69 reformları, işçileri standart altı istihdamdan korumaya odaklandığı ve işgücünü eğitim ve öğretime odaklanan bir işgücü piyasası politikası getirdiği için Alman refah sistemindeki en önemli reformlardan birini temsil etmektedir. Reformlar ayrıca yoksulluğu azaltmayı, çalışmayan yoksulları kapsamayı ve aile kurumunu korumayı ve desteklemeyi amaçlamıştır (Seeleib-Kaiser, 2016, s.222). 2001 emeklilik reformunda, emeklilik öncesi gelirden hesaplanan emeklilik geliri olan ikame oranı %70’ten %52’ye düşürülmüş ve ek mesleki veya özel düzenlemeler yapılması halinde emeklilik öncesi gelirin %70’ini temsil eden bir emeklilik geliri elde etme imkânı getirilmiştir. (Seeleib-Kaiser, 2016, s.223). Seeleib-Kaiser’e göre bu reformlar emekliler arasında yoksulluğa yol açarak geçimlerini sağlayamamalarına ve bir kez daha sosyal yardım programlarına başvurmak zorunda kalmalarına neden olacaktır (Seeleib-Kaiser, 2016, s.224). Aile politikaları 1980’lerin

sonlarından bu yana kademeli olarak genişlemeye devam etmiştir. 1980’ler ve 1990’lardaki en önemli reformlar arasında şunlar yer almaktadır: maksimum üç yıl süreli ebeveyn izninin getirilmesi, çocuk bakım kredilerinin yasal emeklilik planına dahil edilmesi, bakmakla yükümlü olunan hasta çocuklara bakmak için işten izin alma hakkı, üç ile altı yaş arası çocuklar için kamu tarafından sağlanan veya sübvansede edilen çocuk bakımı hakkının getirilmesidir. Bu reformlar kapsamında 12 ay boyunca kazançla ilişkili ve cinsiyetten bağımsız ebeveyn izni yardımı (aylık maksimum 1.800 avro ile sınırlandırılmıştır). Bir ile üç yaş arasındaki çocuklar için çocuk bakım hizmetlerinin büyük ölçüde genişletilmesi de yer almaktadır (Seeleib-Kaiser, 2016, s.225).

1.4.2. Almanya’da Yeniden Dağıtım ve Göç

Schmidt-Carten ve Spies (2016) tarafından yapılan bir çalışma, yerlilerin yeniden dağıtıma verdiği destek ile göçmenlerin payı arasındaki ilişkiyi açıklamayı amaçlayan farklı yaklaşımları vurgulamaktadır. İlk teorik yaklaşım (çatışma tezi) grup sadakatine ve yabancılara yönelik önyargılara odaklanırken, bu yaklaşıma göre göçmenlerin kaynakları yerlilerle paylaşmaya layık olmadıkları, dolayısıyla göçmenlerin payı arttıkça yerlilerin yeniden dağıtıma daha az destek verme eğiliminde oldukları belirtilmektedir (Schmidt-Catran & Spies, 2016, s.245). İkinci yaklaşım (koruma tezi) daha çok yerlilerin refah sisteminin devamını destekleme ya da reddetme yönündeki ekonomik güdülerine odaklanmaktadır (Schmidt-Catran & Spies, 2016, s.245). Burada yerlilerin, hakimiyetlerini kaybetmekten veya kıt kaynaklara ve fırsatlara erişimlerini yitirmekten kendilerini korumanın bir yolu olarak yeniden dağıtıma daha yüksek destek vermeleri beklenmektedir. Üçüncü bir yaklaşımda, refah sistemine verilen tepki üzerinde ulusal ve bölgesel etkilerin önemi vurgulanmaktadır; örneğin Almanya’daki bazı bölgeler daha yüksek göçmen oranlarına sahipken ve göçmenlere daha fazla alışkınken, diğer bölgelerde durum böyle değildir ve bu da farklı sonuçlar vermektedir (Schmidt-Catran & Spies, 2016, s.245).

Alesina (2021) gibi Amerika’dan birçok akademisyen, artan göçmen oranı nedeniyle Avrupa sisteminin daha kapitalist bir sisteme doğru dönüşeceğini ve bu nedenle Avrupa ülkelerindeki homojenliğin azalacağını, bunun da yerlilerin refah sistemine olan desteğinin azalmasına yol açabileceğini öngörmektedir. Schmidt-Carten ve Spies (2016) bu teorileri test etmek için çalışma hipotezlerini, başta Batı ve Doğu Almanya olmak üzere Almanya’daki bölgesel farklılıkları dikkate alarak oluşturmuştur. Bölge bazında

farklı sonuçlar tespit etmişlerdir. Doğu Almanya, hem daha düşük refah desteğine hem de daha yüksek yabancı payına sahip Batı Almanya'ya kıyasla daha yüksek bir refah desteğini tercih etmiştir (Schmidt-Catran & Spies, 2016, s.249). Bireysel düzeyde, refahı daha az destekleyenlerin, erkekler, yüksek eğitilmişler, yüksek gelirliler, istikrarlı bir işte çalışanlar ve daha sağcı siyasi yönelimlere sahip katılımcılar olarak nitelendirildiğini bulmuşlardır (Schmidt-Catran & Spies, 2016, s.251). Ayrıca hem işsizliğin hem de yabancıların payının, yerlilerin refaha desteği üzerinde eşit derecede tanınabilir bir etkiye sahip olduğunu tespit etmişlerdir (Schmidt-Catran & Spies, 2016, s.251).

Stichnoth (2012), göçmenlerin işsizler arasındaki payının, yerlilerin refah sistemine işsizlere yardım edecek şekilde destek vermesini nasıl etkilediğini incelemeye odaklanmıştır. Stichnoth (2012), işsizler arasında yabancıların payı arttıkça, yerlilerin işsizlere yardım için devlet sorumluluğunu daha az destekleyeceğini (Stichnoth, 2012, s.631) belirten hipotezi test etmek için 1997 ve 2002 yıllarına ait Alman Sosyo-Ekonomik Paneli verilerini kullanmıştır. Sorularda katılımcılara özellikle hükümetin, iş yaratma ve işsizlik durumunda finansal güvence sağlama konusundaki sorumluluğu hakkında ne düşündükleri sorulmuştur (Stichnoth, 2012, s.636). Daha sonra bu veriler, federal eyaletler ve ilçeler tarafından işsizler arasında yabancıların payına ilişkin resmi istatistiklerle birleştirilmiştir (Stichnoth, 2012, s.632). Stichnoth (2012) bireyin refah sistemini desteklemesini etkileyen temel faktörler konusunda kişisel çıkarlardan bahsederek, bireyin bu tür programlardan fayda sağlamayı beklemesi durumunda yeniden dağıtım olan desteğinin artacağını vurgulamaktadır. Öte yandan, birbirine bağlı tercihler de bireyin yeniden dağıtım konusundaki tutumunu etkileyebilmektedir; Fong'un (2001) Stichnoth'un (2012) çalışmasında belirttiği gibi, bireylerin çaba ve liyakatlerine göre ödüllendirilmesi gerektiği inancı ile yeniden dağıtım desteği arasında negatif bir korelasyon bulunmaktadır (Stichnoth, 2012, s.634). Araştırmada, devletin mali güvence sağlama sorumluluğunu destekleyen Alman vatandaşlarının, işsizlerin arasında yabancıların daha az paya sahip olduğu bölgelerde yaşama eğiliminde olduğu, yabancıların payının ortalamayı aştığı bölgelerde ise desteğin daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca devletin işsizlere yönelik sorumluluğunu destekleyenler daha yoksul olma eğilimindedir ve kendilerinin de işsiz olma ihtimali daha yüksektir (Stichnoth, 2012, s.639).

Grdešić (2019), göç oranlarının artmasının ardından Avrupa’da hâkim olan göçmen karşıtı duyguların altını çizmekte, ayrıca refah şovenizmine “ulusal sosyal koruma sistemi üzerinde bir yük oluşturdukları için refah devletinin faydalarının göçmenlere ve yabancılara verilmemesi gerektiği düşüncesi” olarak işaret etmektedir (Grdešić, 2019, s.1). Grdešić’e (2019) göre, bu tür görüşler çoğunlukla radikal sağ partiler tarafından kullanılmaktadır. Almanya’da refah şovenizmine yol açan ana faktörleri anlamak amacıyla, neo-liberalizm ve eğitim seviyelerinin refah şovenizmiyle doğrudan bağlantılı olup olmadığını test etmek için bir çalışma yürütmektedir. Grdešić (2019) hipotezini test etmek için 2010 ve 2016 yıllarına ait Life in Transition Survey verilerini kullanmıştır. Elde ettiği sonuçlar, ekonomik sıkıntı içindeki bireylerin refah şovenizmini destekleme eğiliminde olduğunu doğrulayamamıştır; “gelir, iş sahipliği, mavi yakalı işçiler, işsiz statüsü ve emekliler gibi değişkenler refah şovenizminin tutarlı belirleyicileri değildir” (Grdešić, 2019, s.13). Grdešić’in elde ettiği diğer bulgular, aslında neoliberalizmin refah şovenizmine yol açtığını göstermiştir. Ancak Neoliberal bir kişinin etnik çeşitliliğe karşı olmasını gerektirmemektedir. Öte yandan, etnik çeşitlilikten hoşlanmayanlar refah şovenizmini desteklemeye yönlendirilmektedir. Dolayısıyla hem Neoliberalizm hem de yabancı düşmanlığı refah şovenizmine yol açabilir, ancak yabancı düşmanı bir kişinin neoliberal olması gerekmez ve bu durumun tersi de geçerlidir (Grdešić, 2019, s.17). Ayrıca Grdešić (2019) çalışmalarında eğitim, neoliberalizm ve refah şovenizminin farklı koşullarda farklı şekilde işlediğini tespit etmiştir. Yüksek eğitim ve neoliberalizm, refah şovenizminin daha fazla desteklenmesine yol açarken, bunun yerini sol ideolojiler aldığında denklem değişmektedir. Grdešić (2019), eğitimin refah şovenizmi desteğini azaltmanın ya da artırmanın anahtarı olmadığını, bunun yerine diğer faktörler ve değişkenler göz önünde bulundurularak ayrıntılı olarak değerlendirilmesi gerektiğini kanıtlamıştır (Grdešić, 2019, s.18).

Cornelius Cappelen ve Yvette Peters (2018) makalesinde, AB içi ve AB dışı göç ayrımı yapılarak göçün yeniden dağıtım tercihlerini nasıl etkilediği Avrupa özelinde incelenmiştir. Çalışmanın sonuçlarına göre, her ne kadar AB vatandaşı olmayanların göçü çeşitliliği artırsa da bu durum yeniden dağıtım tercihlerini olumsuz yönde etkilememektedir. Etnik, dini ve dilsel heterojenliğe katkıda bulunan AB vatandaşı olmayan göçmenlerin refah devleti desteği üzerinde önemli bir etkisi yoktur. Bu konuda aşırı ve önyargılı davranışlar, Freeman (2009)’a göre, refah sisteminin sona ermesi değil, AB vatandaşı olmayan göçmenlerin yardımlardan yararlanmasının kısıtlanması

istenmektedir. Geçtiğimiz on yılda, birçok Avrupa ülkesi AB vatandaşı olmayan göçmenlerin yardımlara erişimini kısıtlamak için politikalar oluşturmuştur (Cappelen ve Peters, 2018). Ancak AB içi göç, refah devletinin meşruiyeti açısından AB dışı göçe kıyasla daha büyük bir zorluk teşkil etmektedir çünkü AB devletleri AB üyesi göçmenler için refah yardımlarına erişimi kısıtlayamazken, AB vatandaşı olmayan göçmenler için bunu yapabilmektedir (Cappelen ve Peters, 2018). Dolayısıyla, temel argüman, AB içi göçün refah devleti meşruiyetine AB dışı göçten daha zararlı olduğudur, çünkü AB devletleri sosyal yardımları verirken AB göçmenlerine karşı ayrımcılık yapamaz ve bu nedenle yerliler toptan geri çekilmeyi tercih edebilir. Cappelen ve Peters (2018) araştırmanın sonucuna göre AB içi göç refah devleti desteği ile negatif ve anlamlı bir şekilde ilişkilirken, genel ve AB dışından olan göçün anlamlı bir etkisi yoktur. Bu durum, AB içi göçün Avrupa’da refah devletinin meşruiyetine meydan okuduğu hipotezini desteklemektedir.

Yeniden dağıtım çatışmalarının göçmenleri nasıl etkilediğine ilişkin çalışmasında Myers (2013), Friederich Ebert Stiftung tarafından yapılan ve görüşülen Almanların neredeyse %30’unun göçmenlerin Almanya’ya refah sistemini sömürmek için yerleştiğine inandığını ortaya koyan bir araştırmanın sonuçlarına atıfta bulunmaktadır. Myers’a (2013) göre bu tür algılar, göçmenlerin farklı sosyal alanlardan ve kurumlardan dışlanmasına yol açan ve dolayısıyla göçmenleri olumsuz etkileyen yeniden dağıtım konusunda bir çatışmaya yol açmaktadır (Myers,2013, s.1). Myers (2013), ikinci dünya savaş sonrası dönemde Almanya’daki yüksek göç oranına atıfta bulunarak, birçok göçmenin Batı Avrupa’da yeniden yapılandırılan sektörlerde çalışmak üzere işe alındığını belirtmektedir. 1950-1970’lerde işe alınan göçmenler aynı zamanda eğitim ve öğretimden yoksundular. Bu da yerli nüfusa oranla yoksulluk sınırının altında olmalarının nedenini açıklamaktadır (Bety 1994, 88) ve yoksulluk sosyal yardımlara bağımlılıkla iç içe olduğundan, bu durum yerliler tarafından göçmenlerin Almanya’ya refah sistemini istismar etmek için yerleştikleri yönündeki algıların bir kanıtı olarak görülmüştür. Öte yandan, her ülkenin uyguladığı refah sisteminin türü, yeniden dağıtıma verilen destek üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Örneğin Myers (2013) tarafından aktarılan Kitschelt (1995), Almanya’daki gibi sigorta ilkelerine dayanan ve bireylerin katkılarına göre yardım aldığı bir refah sisteminde, refah sistemlerine olan kamu desteğinin zayıflamadığı sonucuna varmıştır (Myers,2013, s.6). Alman refah devleti muhafazakâr, korporatif ve Hristiyan Demokrat değerleri yansıtarak grup aidiyetini ve topluluk uyumunu

vurgulamaktadır. Resmi olarak çeşitli programlar aracılığıyla göçmen entegrasyonunu teşvik ederken, kanıtlar göçmenlerin eğitim, gelir ve istihdam oranlarının iyileştirilmesinde başarı sağlandığını göstermektedir (Myers,2013, s.11-14).

2. METODOLOJİ

2.1. Hipotez ve Araştırma Sorusu

Bu makalenin önceki bölümlerinde Almanya’da göçün tarihsel seyri ve çeşitli ülkelerde ve özellikle Almanya’da yeniden dağıtım ve göç üzerine diğer araştırmacıların bulguları ortaya konmuştur. Bu literatürden elde edilen sonuçlar ve içgörülerden yola çıkarak, sorgulanmaya ve analiz edilmeye değer bazı noktalara değinilmektedir. Almanya 2005 yılından bu yana bir göç ülkesi olduğu gerçeğini kabul etmekle birlikte, misafir işçilerle ilgili entegrasyon ve sosyal uyum sorunları süregelen bir tartışma konusu olmuştur. Almanya 2010 yılından bu yana mühendisler, doktorlar ve mimarlar da dahil olmak üzere yüksek vasıflı işçileri çekmenin de önemini vurgulamıştır. 1950, 1960 ve 1970’lerin başlarında Almanya, İtalya, Yunanistan, Doğu Avrupa, Orta Doğu ve Kuzey Afrika’dan gelen binlerce misafir işçiyle sözleşme imzalanması Avrupa ülkelerinin bu konuda paylaştığı ortak nokta olarak nitelendirilebilir. Ancak petrol ambargoları, Misafir İşçi alımını durdurmaya itmiştir. Sonrasında ise Almanya, binlerce Suriyeli mülteciyi kabul ederek şaşırtıcı bir hamleye daha imza atmıştır.

Sosyal demokrasi sistemine sahip olan Almanya’nın göçmenleri cezbetmedeki ana gücünden biri refah sistemidir. Bu tezde, yerlilerin yeniden dağıtıma verdiği desteğin, yabancı doğumluların payının yıllar içerisindeki değişimiyle arasında nasıl bir ilişki olduğu anlamaya çalışılmaktadır. Alesina’nın (2021) öngördüğü gibi Almanya’da sosyal heterojenlik arttıkça refah sistemine verilen destek gerçekten azalmakta mıdır? Almanya yıllar içerisinde refah şovenisti bir tavır almakta mıdır? Almanya’ya gelen göçmenlerin aynı etnik gruptan olup olmaması, yerlilerin refah sistemi desteklemesini etkilemekte midir? Bu tezde, yeniden dağıtıma verilen destek ile göçmenlerin payı arasındaki ilişki analiz edilmektedir. Bu analizde bireysel özelliklerin etkileri dikkate alınarak, göçmen oranı ile çeşitli değişkenler arasındaki etkileşimler incelenmektedir. Örneğin katılımcıların, aynı veya farklı etnik gruba sahip göçmenlerin Almanya’ya taşınmasına dair algıları, göçmenlerin ekonomi üzerinde iyi ya da kötü bir etkisi olup olmadığına dair görüşleri ve ayrıca Alesina ve diğerleri (2021) tarafından yürütülen eğitim ve beceri düzeyini içeren etkileşimler incelenmiştir.

Bu araştırmada toplamda üç araştırma sorusuna yanıt verilmesi amaçlanmıştır. (S1) Yerlilerin yeniden dağıtıma desteği ile göçmenlerin payı arasındaki ilişki yıllar boyunca (2002 - 2018) nasıl değişmektedir? Bu soruya yönelik ilk hipotez (H1)

“Almanya’da yabancı doğumluların payı arttıkça yerlilerin yeniden dağıtımına desteği artar” şeklindedir. İkinci araştırma sorusunda (S2) ise yabancı doğumluların payı ile göçmenlerin ekonomi üzerindeki olumlu veya olumsuz etkisi hakkındaki görüşleri arasındaki etkileşim yoluyla yerlilerin yeniden dağıtımına desteğine cevap aranmıştır. Burada ikinci hipotez (H2), “Almanya’da yabancı doğumluların payı arttıkça göçmenlerin ekonomi için daha kötü olduğunu düşünenler, yeniden dağıtımına daha düşük destek verme eğilimindedir” olarak belirlenmiştir. Devamında, yabancı doğumluların payı ile diğer iki değişken arasındaki etkileşim yoluyla katılımcıların aynı veya farklı ırktan olan göçmenlerin, Almanya’ya yerleşmesine izin verilip verilmemesi konusundaki görüşleri üzerinden yeniden dağıtımına verilen destek incelenmektedir (S3). İlk alt hipotez (H3a) “yabancı doğumluların oranı arttıkça yerlilerin aynı ırktan göçmenlerin göçüne izin verilmesini destekleme eğilimi ve yeniden dağıtımına verdikleri destek artar” iken ikinci alt hipotez (H3b) ise “yabancı doğumluların oranı arttıkça yerlilerin farklı ırktan göçmenlerin göçüne izin verilmesini destekleme eğilimi azalır ve yeniden dağıtımına verdikleri destek artar” şeklindedir.

Almanya’da yeniden dağıtım ve göç üzerine daha önceki literatürden esinlenerek hipotezler ortaya konmuştur. Bu çalışmada, göçmen oranının artmasıyla yeniden dağıtım desteğinin ya yerliler tarafından korumacı bir tavır sergilediği ve bu nedenle kısıtlı kaynaklar ve fırsatlar üzerinde mücadele etmekten korunmanın bir yolu olarak sosyal yardımlarda artış talep ettiğini ya da yeniden dağıtımına karşı bir tavır alma eğiliminde olduğu tartışılmıştır. Yerliler, göçmenlerin bu tür programlardan yararlanmaya daha az layık olduğunu düşündükleri için refah sistemine daha düşük destek vermeleri beklenmektedir. Hipotezimizi koruma yaklaşımı üzerine kurmamızın sebebi önceki araştırmaların da kanıtladığı gibi çatışma yaklaşımının ABD için daha uygun olduğuna inanılmıştır. Diğer akademisyenler daha yüksek göçmen oranının Avrupa’da daha yüksek bir heterojenliğe yol açacağını ve dolayısıyla ABD benzeri kapitalist bir topluma dönüşeceğini öngörse de araştırmalar Avrupa’daki yerlilerin, refah sisteminden kimin yararlanıp kimin yararlanamayacağı konusunda tam kontrole sahip olduğunu göstermiştir. Cappelen & Peters (2017) tarafından yapılan çalışmada görüldüğü üzere, yeniden dağıtımın desteklenmesi söz konusu olduğunda, Almanya’daki temel çatışma, göçmenlerin Avrupa ülkelerinden gelmesi durumunda yaşanmakta, AB üyesi olmayan ülkelerden gelenler ise endişe kaynağı oluşturmamaktadır. Bu da AB üyesi olan ve AB anlaşmalarına bağlı olan Almanya’nın, AB’li göçmenleri sosyal refah sisteminden

dışlayamaması, buna karşılık AB üyesi olmayan göçmenlerin hem refah sistemi açısından dışlanması daha kolay olması hem de Almanya'ya girişlerinin sınırlandırılması veya Almanya'dan çıkışlarının daha çok teşvik edilebilmesi gerçeğine dayanmaktadır (Cappelen & Peters, 2017). Bu nedenle, yabancı doğumluların oranı arttıkça yeniden dağıtımına desteğin artmasını ve özellikle Almanya'nın 2015'ten itibaren Suriye'den binlerce sığınmacı kabul ettiği ve bu grubun açıkça AB üyesi olmayan bir ülkeden geldiği göz önünde bulundurulduğunda, farklı ırktan göçmenlerin kabul edilmesine desteğin de artmasını beklenmektedir. Bugün Alman yerlilerine verilen sosyal güvence, yabancı doğumluların oranı arttıkça yeniden dağıtımını desteklemek için onlara yeterli güveni vermektedir ve bundan dolayı çatışmacı bir tavırdan ziyade korumacı bir tavır sergilemeleri beklenmektedir.

2.2. Deneysel Yöntem ve Veriler

Verilerin ve deneysel yöntemin temeli; önceki araştırmalara, özellikle de Alesina ve diğerleri (2021), Grdešić (2019) ve Schmidt-Carten ve Spies (2016) tarafından yapılan çalışmalara dayanmaktadır. Alesina ve diğerleri (2021), araştırmalarının analitik kısmı için iki veri kaynağı kullanmıştır. Avrupa Sosyal Araştırması (*European Social Survey, ESS*) veri setleri 2002 ile 2012 yılları arasında olmakla birlikte yeniden dağıtım tercihini değerlendirmek için kullanılan değişken; “hükümet gelir seviyelerindeki farklılıkları azaltmak için önlemler almalıdır” ifadesini temsil eden değişkendir. İkinci veri kaynağı ise Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (*Organization for Economic Cooperation and Development, OECD*) organizasyonuna ait göçmen veri tabanıdır. Bu veri seti ise göçmenlerin ülke içerisindeki payları kapsayan değişkeni oluşturmak için kullanılmıştır. Daha sonra bu iki veri seti- ASA ve EİKÖ- birleştirilmiş ve analizler 18-64 yaş arası işgücüyle sınırlandırılarak 96.958 kişilik bir örneklem elde etmişlerdir.

Bu tezde ise 2002, 2004, 2006, 2008, 2010, 2012, 2014, 2016 ve 2018 yıllarına ait ESS veri setleri kullanmıştır. Alesina ve diğerleri (2021) tarafından uygulandığı gibi yabancı doğumluların payını hesaplamak yerine, OECD tarafından ESS'ye dahil edilen aynı yıllara ait Almanya'daki yabancı doğumluların payına ilişkin sağlanan veriler kullanılmıştır. Burada esas olarak ülke düzeyinde bağımsız bir değişken olarak göçmenlerin payına odaklanılmıştır. ESS veri setleri birleştirildikten sonra, bu veri setlerini kendi dönemindeki OECD veri seti ile bir araya getirilmiştir. Ayrıca analizler 18-64 yaş arası işgücü ile sınırlandırılarak 14566 kişilik bir örneklem elde edilmiştir. Burada,

tüm ülkelerin örneklemini kullanan Alesina ve diğerlerinin (2021) aksine veriler Almanya ile sınırlandırılarak filtreleme yapılmıştır.

2.2.1. Veri Hazırlama

Veri setinin toplanması, analiz edilmesi, tablo ve grafiklerin oluşturulması RStudio masaüstü uygulamasının 4.1.3 (2022-03-10) sürümünde, R kodlama dili kullanılarak hazırlanmıştır. Kodun bir kopyası Ek'te bulunmaktadır.

ESS Veri Kümesi

Tüm yılları (2002, 2004, 2006, 2008, 2010, 2012, 2014, 2016, 2018) içeren ESS veri setleri, ESS'nin resmi web sitesinden CSV dosya formatında indirilmiştir. Daha sonra *read.csv* komutu kullanılarak RStudio masaüstü uygulamasına aktarılmıştır. Veri kümelerini birleştirmeden önce, bazı değişkenlere uygulanan birkaç filtreleme ve yeniden kodlama ön adımı bulunmaktadır. İlk olarak veri setlerinden seçilen sütunlar: “name, essround, edition, proddate, idno, cntry, agea, gndr, marital, emplrel, eisced, lrscle, gincdif, iscoco, brncntr, domicil, uemp3m, pdwrkp, hhmmb, mbtru, imbgeco, imueclt, imwbent, ctzcntr, facntr, mocntr, imsmetn, imdfetn, hincntn” adlarıyla kodlanmış verileridir. Ardından ülke sütununda Almanya için filtreleme yapılmış ve son olarak geçersiz yanıtlar silinerek, yaş ve çalışma durumu gibi değişkenler filtrelenmiştir. Daha sonra cinsiyet ve medeni durum gibi iki kategoriye sahip olan değişkenler için dummy data oluşturulmuştur. Bazı değişkenlerin tüm yıllarda aynı isimle kodlanmadığını belirtmekte fayda vardır. Örneğin medeni durum değişkeni 2002 ve 2004 yılları için “marital”, 2006 ve 2008 yılları için “maritala” ve geri kalan yıllar için “maritalb” olarak kodlanmıştır. Burada değişkenleri ortaklaştırma amacıyla yeniden adlandırmak, veri sürekliliğini sağlamak adına önem arz etmektedir. Bu nedenle medeni hal veri setlerinin başarılı bir şekilde birleştirilmesi için “marital_status” kodlaması kullanılmıştır. Benzer durum katılımcının mesleğine ilişkin değişken (isco08/iscoco) için de geçerlidir.

Catran ve Spies'in (2016) belirttiği gibi, yerlilerin yeniden dağıtım sistemine verdiği desteği anlamaya odaklanıldığında, göçmen statüsündeki katılımcıları dışarıda bırakmak faydalı olacağından, yalnızca yerliler kalacak şekilde filtreleme uygulanmıştır. Catran ve Spies (2016) göçmenleri, “Alman vatandaşlığına sahip olmayan ya da Almanya dışında doğmuş olan kişiler” olarak tanımlamaktadır (s.247). Bu nedenle, Almanya'da doğduğunu (brncntr) ve Alman vatandaşlığına sahip olduğunu (ctzcntr) evet olarak

belirten katılımcılar veride kullanmıştır. Daha odaklı bir örneklem elde etmek amacıyla, katılımcının annesinin (mocntr) ve babasının (facntr) Almanya’da doğup doğmadığına ilişkin değişkenler için filtreleme yapılmıştır. Sonuç olarak örneklem, yalnızca Almanya’da doğmuş ve Alman vatandaşlığına sahip olan ve her iki ebeveyni de Almanya’da doğmuş olan katılımcıları içermektedir. Veri temizleme ve analizinin bazı adımları ESS veri kümeleri birleştirilmeden önce, bazıları ise sonra uygulanmıştır. Adımlar hakkında ayrıntılı bilgi ekte yer alan R kodunda bulunabilir.

OECD Veri Seti

Yabancı doğumluların payına ilişkin ülke düzeyi değişkeni, OECD verilerinden alınmıştır. ESS 2020 veri setinin hariç tutulmasının ana nedeni covid19 pandemisinden kaynaklanabilecek ek etkiler olsa da, ikinci neden OECD verilerinin yalnızca 2000-2019 yılları arasındaki verileri içermesidir. Bu nedenle Almanya’da yabancı doğumluların payına ilişkin 2002, 2004, 2006, 2008, 2010, 2012, 2014, 2016, 2018 yıllarına ait veriler seçilmiştir.

ESS ve OECD Verilerinin Birleştirilmesi

ESS ve OECD veri kümeleri R Studio programına aktardıktan, temizledikten ve işledikten sonra, iki veri kümesini ortak sütun olan ‘yıl’ değişkeni aynı kalacak şekilde birleştirilmiştir. Kodun her analizde en baştan çalıştırılmasını engellemek, tekrarlı analizlerde zamandan tasarruf sağlamak ve programın belleğinden yer kazanmak amacıyla birleştirilen veriler “write_xlsx” formatında dışarı aktarılmış ve analizler bu veri kümesi üzerinden gerçekleştirilmiştir.

2.2.2. Değişkenler

Yeniden dağıtıma olan destek, Alesina ve diğerleri (2021) tarafından Avrupa Sosyal Anketi (ESS) “gincdif” değişkeni ile ölçülmüş ve katılımcılara sorulan soruda “Hükümet gelir seviyelerindeki farklılıkları azaltmak için önlemler almalıdır” ifadesi yer almıştır. Almanya’daki yerlilerin yeniden dağıtıma verdiği desteği ölçmek için aynı değişken kullanılmıştır. Aşağıda Tablo 1’de gösterildiği üzere değişken, 1’den 5’e kadar bir skalayla ölçülmüştür. Burada 1 Kesinlikle Katılmıyorum ve 5 Kesinlikle Katılıyorum anlamına gelmektedir. Sonuçların yorumlanmasını ve kıyaslanmasını kolaylaştırmak amacıyla iki dummy değişken eklenmiştir. İlk dummy değişkeni, Kesinlikle Katılmıyorum veya Katılmıyorum şeklinde yanıt verenlerin yüzdesinin toplamıdır. Bu

dummy değişkeni, gelir düzeyi farklılıklarının azaltılmasında hükümetin müdahalesine genel olarak katılmayanları temsil etmektedir. İkinci dummy değişken ise Katılıyorum veya Kesinlikle Katılıyorum şeklinde yanıt verenlerin yüzdelerinin toplamıdır ve bu değişken yeniden dağıtımı destekleyenlerin yüzdesi olarak alınmaktadır.

Aşağıdaki Tablo 2.1.'de görüldüğü üzere, Almanya yeniden dağıtıma destek verme eğilimindedir. 2002 yılında %57 ile en düşük orana sahip olan bu destek, yıllar içerisinde artarak 2012 yılında %74'e, 2014, 2016 ve 2018 yıllarında ise %73'e ulaşmıştır. Öte yandan, yeniden dağıtımı desteklemeyenler 2002 yılında %27 ile en yüksek orana sahipken, bu grup 2018 yılında %14'e düşmüştür. Genel olarak, 2002 yılından bu yana refahı destekleyenlerin artması ve desteklemeyenlerin oranının azalmasıyla birlikte, yerlilerin yeniden dağıtıma desteğinin çoğunluğu temsil ettiği yorumlanmaktadır.

11652 katılımcıdan oluşturulan örnekleme, hükümetin gelir farklılıklarını azaltmaya müdahale etmesi gerektiği ifadesine çoğunluğun katıldığını veya kesinlikle katıldığı görülmektedir. Bu sonuçlar, Almanya'nın bir refah sistemi üzerine kurulu olduğu ve sosyal yardımların Almanya'yı farklı kılan bir nokta olduğu yorumu yapılabilir. Almanya sosyal bir sistemin yapılandırılmasında ve uygulanmasında öncü olmuştur ve yerlilerin, bu tür politikalardan memnun oldukları ve eşitsizlik durumlarında yeniden dağıtımı ve hükümet müdahalesini destekledikleri görülmektedir.

Tablo 2.1. “Yeniden dağıtım destek” bağımlı değişkeni

<i>“Hükümet gelir düzeyleri arasındaki farklılıkları azaltacak önlemler almalıdır”</i>							
Yıl	Dummy	1	2	3	4	5	Dummy
	1 ve 2	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne katılıyorum ne katılmıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	4 ve 5
2002	0,27	0.04	0.23	0.17	0.42	0.15	0,57
2004	0,25	0.05	0.20	0.18	0.43	0.15	0,58
2006	0,19	0.03	0.16	0.19	0.43	0.19	0,62
2008	0,16	0.02	0.14	0.15	0.46	0.23	0,69
2010	0,17	0.03	0.14	0.13	0.43	0.26	0,69
2012	0,14	0.02	0.12	0.13	0.45	0.29	0,74
2014	0,15	0.02	0.13	0.12	0.49	0.24	0,73
2016	0,15	0.02	0.13	0.13	0.45	0.28	0,73
2018	0,14	0.02	0.12	0.13	0.47	0.26	0,73

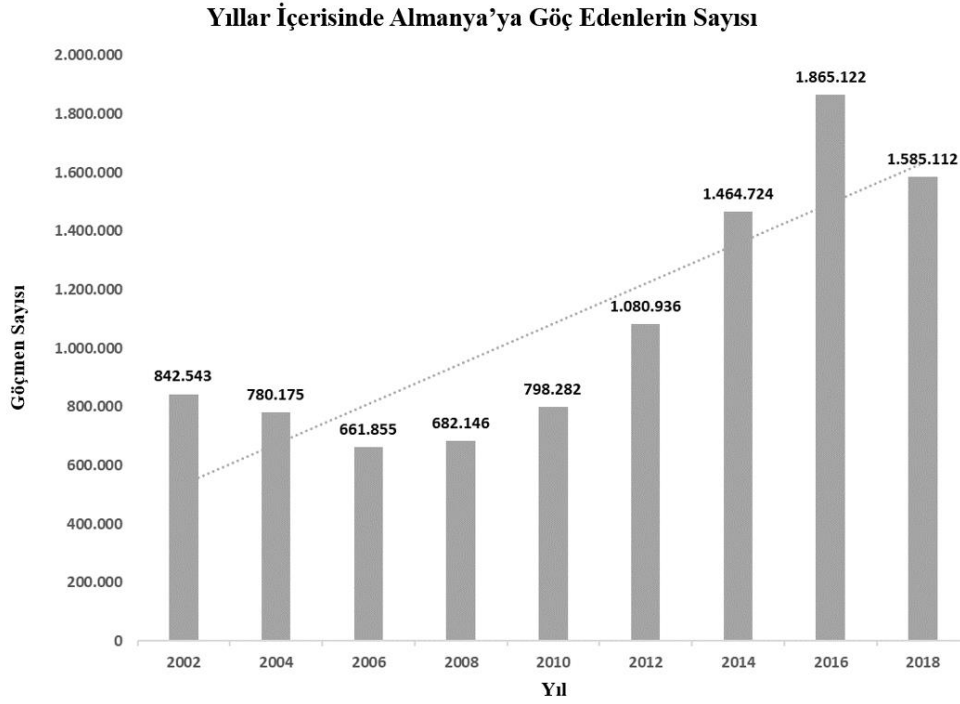
Bağımsız Değişkenler

Katılımcıların yeniden dağıtım destekleme yüzdesinin yıllar içinde nasıl değiştiği bir önceki bölümde incelenmiştir. Bu başlık altında ise yabancı doğumluların payının yıllar içinde nasıl değiştiğine ve bu değerlerin yerlilerin yeniden dağıtım desteklemesine ilişkin gözlemlenen değişiklikler üzerinde potansiyel bir etkisi olup olmadığı yorumlanacaktır. Almanya’daki yabancı doğumluların yüzdesi ve katılımcılar tarafından yıllar boyunca verilen ortalama cevaplar Tablo 2.2.’de gösterilmektedir. Yabancı doğumluların payı 2002 ile 2014 yılları arasında 12 ile 13 arasında değişen bir oranda sabit görünürken, 2016 ve 2018 yılları 13,9 ve 15,8’lik bir oranla araştırılan yıllar içerisinde zirveyi temsil etmektedir. Öte yandan, yeniden dağıtım desteği ortalaması bir artış göstermekte ve dolayısıyla 2002’de 3,41 iken 2018’de 3,83’e yükselmektedir. Bu sonuç ortalamanın giderek daha fazla cevaplayıcıların Katılıyorum (2) şeklinde yanıt verdiğini gösterdiği anlamına gelmektedir. Genel olarak gözlemlendiğinde, Almanya’da yabancı doğumluların payının yıllar içinde arttığını ve aynı zamanda yerliler tarafından yeniden dağıtım verilen desteğin de arttığı yorumu yapılabilir. Bu varsayımı desteklemek amacıyla veri kümesi korelasyon ve regresyon modelleriyle analiz edilecektir.

Tablo 2.2. *Yıllar içindeki göçmenlerin payı ve yeniden dağıtıma olan destek ortalaması*

Yıl	Göçmenlerin oranı	Yeniden dağıtıma destek ortalaması
2002	12.8	3.41
2004	13.0	3.44
2006	12.7	3.59
2008	13.0	3.73
2010	13.1	3.76
2012	12.1	3.88
2014	12.8	3.80
2016	13.9	3.84
2018	15.8	3.83

Almanya'daki göç eğiliminde meydana gelen değişime, Alman Federal İstatistik Ofisi'nin yıllar itibariyle Almanya'ya gelenlerin uyruklarını da içeren verilerini inceleyerek daha odaklı analizler yapılabilir. Grafik 2.1.'de Almanya'ya gelenlerin sayısının yıllar içinde nasıl arttığı gösterilmektedir. 2002'den 2012'ye kadar olan yıllara kıyasla 2016 yılında zirve yapan göçmen sayısı göze çarpmaktadır. Tablo 2.1.'de 2014, 2016 ve 2010 yıllarında yabancı doğumluların payına ilişkin olarak gösterilen zirve, Almanya'ya gelenlerin sayısı 2016 yılında en yüksek sayı olan 1.865.122 kişiye ulaştığından aşağıdaki grafikte açıkça yansıtılabilir. Bu sayı Alman vatandaşlığına sahip bireyleri de içermektedir. Bu nedenle, bu yıllar içerisindeki en yüksek orana sahip vatandaşlık bazlı göçmen grubu daha ayrıntılı şekilde incelenecektir.

Grafik 2.1. 2002-2018 yılları arasında Almanya'ya göç edenlerin sayısı

Tablo 2.3., Alman Federal İstatistik Ofisi tarafından sağlanan verilerden alınmış olup, tabloda görüldüğü üzere, 2002, 2004, 2006, 2008, 2010 ve 2012 yıllarında Almanya'ya giriş açısından en yüksek orana sahip uyruklar Doğu Avrupa ülkelerinden, Rusya Federasyonu'ndan, İtalya'dan veya Türkiye'dendir. 2002-2012 yılları arasında Polonya başta gelmekte olup, en yüksek oranını %23 ile 2006 yılında ve en yüksek giriş sayısını (192.172) 2014 yılında kaydetmiştir. Romanya ise 2014 yılından itibaren ilk sırada yer almakta olup, 2018 yılında 251.971 kişi ile en yüksek giriş sayısına ulaşmıştır. Türkiye ise yıllar boyunca 60.000'i geçmeyen daha düşük bir giriş oranına sahip olmuştur. 2014 yılında Suriye'den 69.074, 2016 ve 2018 yıllarında ise Suriye, Irak ve Afganistan'dan 372.127 ve uyruğu bilinmeyen ya da belirtilmeyen- sığınmacı olduklarını varsayabileceğimiz - 110.487 kişinin girişiyle Almanya'ya gelen göçün farklı bir yol izlemeye başladığı görülmektedir. İlerleyen bölümlerde yabancı doğumluların payındaki artışın, yerlilerin aynı etnik gruptan insanların Almanya'ya göç etmesine izin verme tercihini artırıp artırmadığını ve bu etkileşimin yeniden dağıtımına verdikleri desteği nasıl etkilediğini araştırılmaktadır. Araştırmada kullanılan diğer bağımsız değişkenlerin temel özellikleri aşağıdaki tablolarda incelenmektedir.

Tablo 2.3 2002-2018 yılları arasında Almanya'ya toplam giriş istatistikleri

Yıl	Vatandaşlık	Kişi Sayısı	Yüzde
2002	Toplam	842.543	
	Polonya	81.551	10%
	Türkiye	58.128	7%
	Rusya Federasyonu	36.479	4%
	İtalya	25.011	3%
	Romanya	23.953	3%
	Ukrayna	20.578	2%
2004	Toplam	780.175	
	Polonya	125.042	16%
	Türkiye	42.644	5%
	Rusya Federasyonu	28.464	4%
	Romanya	23.545	3%
	İtalya	19.550	3%
	Macaristan	17.411	2%
2006	Toplam	661.855	
	Polonya	152.733	23%
	Türkiye	30.720	5%
	Romanya	23.743	4%
	Macaristan	18.654	3%
	İtalya	18.293	3%
	Rusya Federasyonu	17.081	3%
2008	Toplam	682.146	
	Polonya	119.867	18%
	Romanya	48.225	7%
	Türkiye	26.653	4%
	Macaristan	25.151	4%
	Bulgaristan	24.093	4%
	İtalya	20.087	3%
2010	Toplam	798.282	
	Polonya	115.587	14%
	Romanya	75.531	9%
	Bulgaristan	39.844	5%
	Macaristan	29.286	4%
	Türkiye	27.564	3%
	İtalya	23.894	3%
2012	Toplam	1.080.936	
	Polonya	177.758	16%
	Romanya	120.524	11%
	Bulgaristan	60.209	6%
	Macaristan	54.491	5%
	İtalya	36.896	3%
	Yunanistan	32.660	3%

Tablo 2.3. (Devam) 2002-2018 yılları arasında Almanya'ya toplam giriş istatistikleri

2014	Toplam	1.464.724	
	Romanya	198.705	14%
	Polonya	192.172	13%
	Bulgaristan	80.069	5%
	Suriye	69.074	5%
	Macaristan	58.779	4%
	İtalya	56.700	4%
2016	Toplam	1.865.122	
	Romanya	222.298	12%
	Suriye	179.435	10%
	Polonya	160.677	9%
	Bilinmeyen / Belirtilmeyen	110.487	6%
	Bulgaristan	82.956	4%
	Afganistan	75.763	4%
	Irak	67.978	4%
2018	Toplam	1.585.112	
	Romanya	251.971	16%
	Polonya	143.646	9%
	Bulgaristan	85.728	5%
	Hırvatistan	57.724	4%
	İtalya	53.348	3%
	Suriye	48.951	3%

Yerlilerin, göçmenleri ekonomi için iyi ya da kötü olarak algılamaları, onların refah sisteminin faydalarını paylaşmaya layık olup olmadıklarını algılamaları üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Önceki literatürün de gösterdiği gibi, yeniden dağıtımı desteklememe ya da şovenist bir refah sistemini destekleme eğiliminde olan katılımcılar, bunu genellikle göçmenlerin yerliler gibi sosyal yardımları paylaşmaya layık olmadıkları düşüncesiyle yapmaktadırlar; çünkü göçmenler ekonomiye katkıda bulunmayan ve sosyal refahtan vermekten çok alma eğiliminde olacak şekilde yararlanan kişiler olarak etiketlenmektedir. Bu nedenle, Alman katılımcıların göçmenlerin yıllar içinde ekonomi üzerindeki etkisine ilişkin algıları üzerine bir ilk yorumlama yapılacaktır. Aşağıdaki Tablo 2.4.'de gösterildiği üzere, “ımbgeco” adlı değişkeni altında katılımcılara “göçün ülke ekonomisi için kötü mü yoksa iyi mi olduğu” sorulmaktadır. 0 “Ekonomi için Kötü” ve 10 “Ekonomi için İyi” anlamına gelmektedir. Ek olarak, Alman vatandaşlarının yıllar boyunca verdikleri yanıtların ortalamasını içeren bir sütun eklenmiştir.

2002-2018 yılları arasını kapsayan veriler, göçün ülke ekonomisi üzerindeki etkisine ilişkin kamuoyu algılarını ortaya koymaktadır. Her yıl için ortalama algıyı temsil eden değerler, genel olarak nötr ile pozitif bir duyguya işaret etmektedir. Yıllar içinde, 2002’de 5,04 olan ortalama algının 2018’de 6,09’a yükselmesiyle, pozitifliğin arttığı yönünde gözle görülür bir eğilim vardır.

Yanıtların 0’dan 10’a kadar olan ölçekteki dağılımı incelendiğinde, bazı farklılıklara rağmen, katılımcıların önemli bir kısmının göçün ekonomi üzerinde olumlu bir etkisi olduğunu tutarlı bir şekilde algıladığı ortaya çıkmaktadır. İlk yıllarda dağılım daha dağınıkken, zaman ilerledikçe özellikle olumlu görüşü gösteren aralıkta daha yüksek değerlere doğru bir eğilim görülmektedir. Bu durum, göçün ekonomik etkileri açısından olumlu bakan bireylerin oranının artmasıyla birlikte kamuoyunda potansiyel bir değişime işaret etmektedir. Ancak, bu yorumun ortalama değerlere ve yüzdelere dayandığını unutmamak gerekir. İstatistiksel anlamlılık ve potansiyel etki faktörlerini dikkate alan derinlemesine bir analiz, farklı dinamiklerin daha kapsamlı bir şekilde anlaşılmasını sağlayacaktır.

Tablo 2.4 Göçün ekonomi üzerindeki etkisine ilişkin algı bağımsız değişkeni

“Ülke ekonomisi için göç iyi mi kötü mü”												
Yıl	Ortalama	Göç ekonomi için kötü	1	2	3	4	5	6	7	8	9	Göç ekonomi için iyi
2002	5,04	0,06	0,03	0,06	0,09	0,09	0,28	0,12	0,14	0,09	0,02	0,02
2004	4,36	0,09	0,05	0,1	0,12	0,11	0,25	0,1	0,08	0,06	0,02	0,02
2006	4,71	0,06	0,05	0,08	0,1	0,11	0,25	0,12	0,11	0,08	0,02	0,02
2008	5,13	0,06	0,02	0,06	0,09	0,07	0,26	0,12	0,14	0,11	0,02	0,03
2010	5,05	0,06	0,03	0,06	0,09	0,08	0,28	0,11	0,13	0,1	0,02	0,04
2012	5,70	0,03	0,02	0,04	0,08	0,08	0,24	0,12	0,17	0,15	0,04	0,04
2014	5,74	0,04	0,02	0,05	0,07	0,07	0,21	0,12	0,17	0,16	0,05	0,05
2016	5,80	0,03	0,02	0,04	0,07	0,07	0,21	0,11	0,18	0,16	0,05	0,05
2018	6,09	0,02	0,02	0,03	0,06	0,06	0,21	0,1	0,19	0,19	0,07	0,05

Tablo 2.5.’de 2002’den 2018’e kadar olan dönemde farklı ırk ve etnik kökenlerden gelen göçmenlerin kabulüne ilişkin toplumsal görüşleri gösterilmektedir. Sol sütunda bulunan ortalama değerler, bulunduğu yıl içerisindeki farklı ırk gruplarının kabulüne ilişkin genel bir bakış açısı vermektedir.

Yıllar boyunca, göçmenleri kabul etme konusunda genel olarak olumlu bir istekliliğe işaret eden belirgin bir eğilim bulunmaktadır. Ortalama değerler 2002’de 2,59 ile 2018’de 2,97 arasında değişmekte olup, kabul seviyesinde tutarlı ancak ciddi olmayan bir değişim göstermektedir. Özellikle, katılımcılar kabulünü ifade eden “Biraz izin verilsin” ve “Az izin verilsin” kategorilerinde daha fazla eğilim gözükmemektedir. Veri setine eklenen dummy değişkenler yanıtların daha da kolay okunmasına yardımcı olmaktadır. İlk dummy değişken (1 ve 2 birleşimi) “Hiç izin verilmesin” ve “Az izin verilsin” kategorilerine giren katılımcıları tanımlarken, ikinci dummy değişken (3 ve 4 birleşimi) “Biraz izin verilsin” veya “Çok izin verilsin” kategorilerinde yer alanları belirlemektedir. Bu ayrım, farklı kabul düzeylerine sahip katılımcıların daha açık bir şekilde analiz edilmesine olanak tanımaktadır. Ortalama değerlerdeki yıllık dalgalanmalar, değişen toplumsal tutumların bir göstergesi olabilir, ancak genel eğilim, incelenen zaman dilimi boyunca göçmenlerin nispeten istikrarlı veya biraz artan bir şekilde kabul edildiğini göstermektedir. Daha fazla kabulü ifade eden kategoriler için ortalama değerlerin daha yüksek olma eğiliminde olması dikkat çekicidir; bu da kısıtlamadan ziyade açıklığa eğim gösteren bir duyguyu yansıtmaktadır.

Tablo 2.5 Farklı ırktan göçmenlerin kabulü bağımsız değişkeni

“Çoğunluktan farklı ırk/etnik gruptan çok veya az sayıda göçmene izin verilsin”							
Yıl	Genel ortalama	Dummy 1 ve 2	1 Hiç izin verilmesin	2 Az izin verilsin	3 Biraz izin verilsin	4 Çok izin verilsin	Dummy 3 ve 4
2002	2.59	0,44	0.08	0.36	0.46	0.11	0,57
2004	2.43	0,51	0.16	0.35	0.39	0.10	0,49
2006	2.48	0,48	0.14	0.34	0.42	0.10	0,52
2008	2.74	0,35	0.08	0.27	0.46	0.18	0,64
2010	2.66	0,4	0.09	0.31	0.45	0.15	0,6
2012	2.89	0,28	0.05	0.23	0.50	0.22	0,72

Tablo 2.5. (Devam) *Farklı ırktan göçmenlerin kabulü bağımsız değişkeni*

2014	2.99	0,24	0.05	0.19	0.49	0.27	0,76
2016	2.92	0,29	0.04	0.25	0.48	0.24	0,72
2018	2.97	0,24	0.03	0.21	0.51	0.24	0,75

Tablo 2.6.’de 2002-2018 yılları arasında aynı ırksal veya etnik gruptan gelen göçmenlere izin verilmesine yönelik kamu tutumlarını incelemektedir. “Çok izin verilsin”, “Biraz izin verilsin”, “Az izin verilsin” ve “Hiç izin verilmesin” seçenekleri bu kategoride verilen cevapları göstermektedir.

Analiz edilen yıllarda aynı ırksal ve etnik grubun kabulünde fark edilebilir bir artış gözlemlenmektedir. Sol sütunda bulunan ortalama değerlere bakıldığında aynı ırksal veya etnik gruptan daha fazla sayıda göçmene izin verme konusunda artan bir ilgi ortaya çıkmıştır. Eklenen dummy değişkenler, “1 ve 2” ve “3 ve 4”, daha fazla veya daha az kabulü simgeleyen katılımcıların dağılımını vurgulayarak verilerin okunmasına açıklık getirmektedir. Daha fazla kabulü ifade eden kategorilerdeki %70’in üzerindeki yüzdeler (“Çok izin verilsin “ ve “ Biraz izin verilsin”) genel ortalamayla doğru orantılıdır. Ortalama değerlerde düşük dalgalanmalar olsa da, genel gidişat tutumlarda daha fazla kabullenmeye doğru olumlu bir kaymaya işaret etmektedir. Bu eğilim, çoğunluk ile aynı ırk veya etnik gruptan gelen göçmenlere izin verilmesi konusunda ankete katılan nüfus arasında değişen bir hissiyatı yansıtmaktadır. Özetle, veriler, 2002’de 2,88 ve 2018’de 3,34 olan ortalama değerlerin de gösterdiği gibi, aynı ırk veya etnik gruptan daha fazla sayıda göçmene izin verilmesi yönünde artan bir eğilimle birlikte, halkın tutumlarında olumlu bir gelişmeye işaret etmektedir.

Tablo 2.6 *Aynı ırktan göçmenleri kabul edilmesi bağımsız değişkeni*

“Çoğunluk ile aynı ırk/etnik gruptan çok veya az sayıda göçmene izin verilsin”							
Yıl		Dummy	1	2	3	4	Dummy
	Genel ortalama	1 ve 2	Hiç izin verilmesin	Az izin verilsin	Biraz izin verilsin	Çok izin verilsin	3 ve 4
2002	2.88	0,28	0.04	0.24	0.53	0.19	0,72
2004	2.80	0,33	0.09	0.24	0.46	0.21	0,67
2006	2.82	0,32	0.07	0.25	0.48	0.21	0,69

Tablo 2.6. (Devam) *Aynı ırktan göçmenleri kabul edilmesi bağımsız değişkeni*

2008	3.10	0,18	0.04	0.14	0.50	0.32	0,82
2010	3.01	0,23	0.04	0.19	0.49	0.28	0,77
2012	3.25	0,12	0.02	0.10	0.50	0.38	0,88
2014	3.32	0,11	0.02	0.09	0.45	0.44	0,89
2016	3.29	0,11	0.02	0.09	0.47	0.42	0,89
2018	3.34	0,09	0.01	0.08	0.46	0.44	0,9

Aynı ve farklı ırk veya etnik gruplardan gelen göçmenlere izin verilmesine yönelik kamuoyu tutumları karşılaştırıldığında farklı eğilimler ortaya çıkmaktadır. 1’in “Hiç izin verilmesin” ve 4’ün “Çok izin verilsin” anlamına geldiği göz önüne alındığında, aynı ırk veya etnik gruptan gelen göçmenlere ilişkin tabloda 2002’de 2,88 ve 2018’de 3,34 olan ortalama değer, daha fazla sayıda göçmeni onaylama eğiliminin hâkim olduğunu göstermektedir. Öte yandan, farklı ırk veya etnik gruplardan gelen göçmenlerle ilgili tabloda 2002’de 2,59 ve 2018’de 2,97 olan ortalama değer, yalnızca makul sayıda göçmene izin verilmesi yönünde bir tercihe işaret etmektedir. Bu sonuç, ortalama olarak, katılımcıların çoğunluk ile aynı ırksal veya etnik gruptan daha büyük bir göçmen akınına izin verme fikrine daha açık olduklarını, farklı ırksal veya etnik kökenlerden gelen göçmenler için ise biraz daha düşük bir kabul ifade ettiklerini göstermektedir.

2.2.3. Betimsel Analiz

Tablo 2.7.’deki kontrol değişkenleri, akademik araştırmalar için gerekli olan demografik ve bağlamsal faktörlerin ayrıntılı bir incelemesine olanak sağlamaktadır. Sayısal değişkenler ortalama ve standart sapma değerleri ile kategorik değişkenler ise ikili sınıflandırma ile değerlendirilmiştir. Yıl cinsinden ölçülen yaş değişkeninin ortalaması 44 ve standart sapması 12,6 olup katılımcıların yaşlarının dağılımını göstermektedir. 0’dan (Sol) 10’a (Sağ) kadar olan siyasi yönelim değişkeninin ortalaması 4.46 ve standart sapması 1.76’dır. Bu skala, katılımcılar arasındaki ideolojik çeşitliliği yansıtmakta olup, düşük değerler sol eğilimli bir bakış açısına işaret etmektedir. Katılımcıların ikamet tanımlarını temsil eden konum değişkeni 2.29 ortalama ve 1.08 standart sapma göstermektedir. Sayısal değerler, büyük şehirlerden (1) kırsaldaki kesimlere (5) kadar farklı tür bölgelerde yaşamayı temsil eden değerlere karşılık gelmektedir. Hane halkı büyüklüğü 2.68 ortalama ve 1.26 standart sapmaya sahip olup, katılımcıların yaşam

koşullarını yorumlamaya yardımcı olmaktadır. Eğitim düzeyi değişkeni 0'dan (eğitimsiz) 7'ye (yüksek eğitim) kadar olan ES-ISCED ölçeğini kullanmakta olup ortalaması 3,57 ve standart sapması 0,92'dir. Bu ölçek, katılımcıların sahip olduğu en yüksek eğitim seviyelerine göre kategorize ederek örneklem içindeki eğitim çeşitliliği hakkında fikir vermektedir. Son olarak, gelir değişkeni hane halkı gelirini 1'den (J - 1. dilim) 10'a (H - 10. dilim) kadar bir dilim ölçeğinde temsil etmekte olup ortalaması 6,29 ve standart sapması 2,56'dır. Bu skala, hane halkının toplam net gelirinin göreceli konumunu göstermekte ve katılımcıların ekonomik çeşitliliğine dair bir fikir vermektedir.

Ankete katılanların %51,35 erkek ve %48,65 kadın katılımcı olması katılımcı cinsiyeti konusunda dengeli bir veriyi işaret etmektedir. Medeni hal değişkeni ise kişilerin %56,89 ile daha çok evlilik birlikteliğinin olduğunu belirtmektedir. İstihdam verileri %48,92'sinin eşinin çalıştığını göstermektedir. Önemli bir oranın (%33,10) bir dönem işsizlik deneyimi yaşamış olması dikkat çekmektedir. Mesleki yapı ağırlıklı olarak çalışan merkezlidir; %11,76'sı işveren iken %88,24'ü çalışan olarak tanımlanmaktadır. Ayrıca katılımcıların %37,63'ünün bir sendikalara katılımı görülmektedir. Bu tür değişkenlerin değerlendirilmesi, işgücü dinamiklerinin ve toplumsal örüntülerin anlaşılması için önem arz etmektedir. İşgücü ve sosyal yapılar hakkındaki akademik yorumlamaya katkıda bulunur.

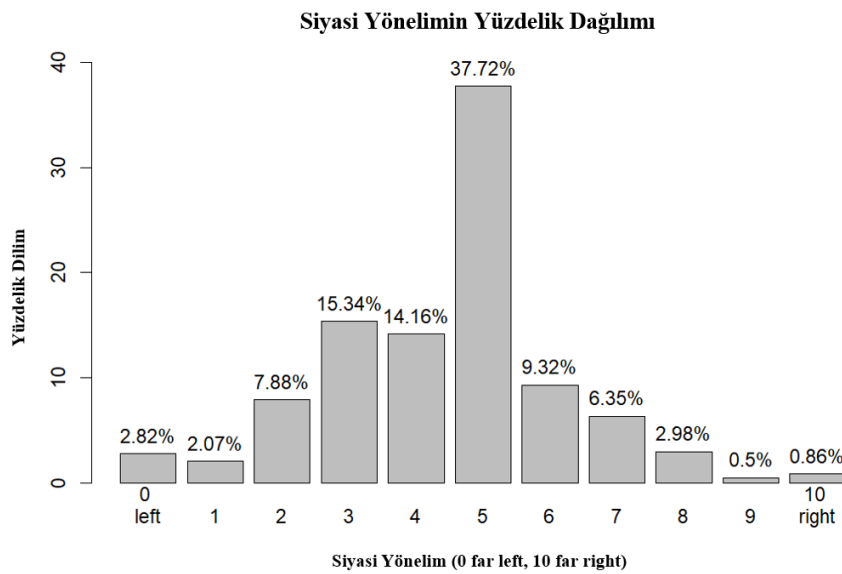
Tablo 2.7. Katılımcıların Bireysel Özellikleri

Değişken	Değişken Tanımı	Ortalama	Standart Sapma
Yaş (age)	Katılımcının yaşı	44	12.6
Siyasi Yönelim (political orientation)	Katılımcının siyasi yönelimi 0'dan (Sol) 10'a (Sağ)	4.46	1.76
Konum (location)	Katılımcının lokasyonu 1'den (şehirsel) 5'e kadar (kırsal)	2.29	1.08
Hane Büyüklüğü (household size)	Katılımcı dahil hanede yaşayan kişi sayısı	2.68	1.26
Eğitim (education)	Katılımcının en yüksek eğitim seviyesi 0 (ES-ISCED'e tanımlanamayak) ile 7 (ES-ISCED V2, yükseköğretim) arasında	3.57	0.92
Gelir (income)	Hanehalkının 1'den (J - 1. dilim) 10'a (H - 10. dilim) kadar olan toplam net geliri	6.29	2.56
Değişken	Değişken Tanımı	1	0
Cinsiyet (sex)	Katılımcının cinsiyeti. 1 erkek, 0 kadın	51.35%	48.65%
Medeni Hal (marital status)	Katılımcının medeni durumu; 1 yasal olarak evli ve 0 yasal olarak evli değil	56.89%	43.11%

Tablo 2.7. (Devam) *Katılımcıların Bireysel Özellikleri*

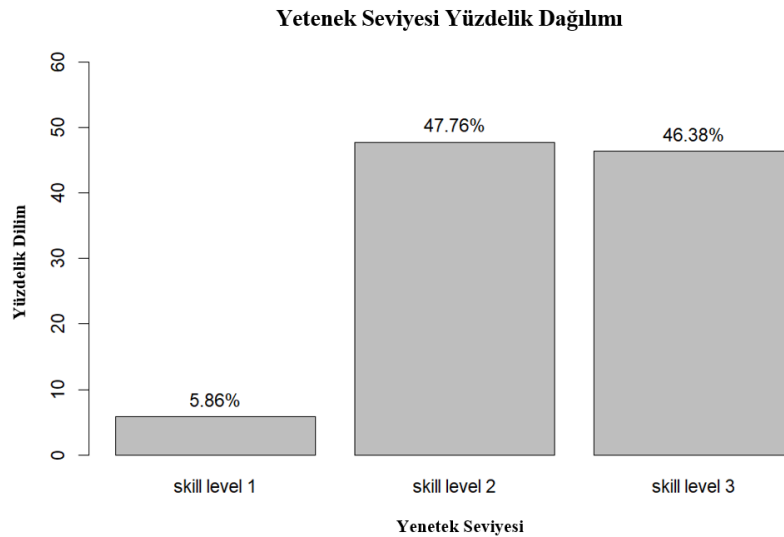
Çalışan Partner (partner employed)	Katılımcının partnerinin son yedi gün içerisinde ücretli işe sahip olması halinde 1'i, aksi takdirde 0	48.92%	51.08%
Hiç İşsiz Kalması (ever unemployed)	Katılımcının geçmişte işsiz kalması ve üç aydan daha uzun bir süre iş araması halinde 1'i, aksi takdirde 0	33.10%	66.90%
Çalışan (employee)	Katılımcı çalışan ise 1, iş veren ise 0	88.24%	11.76%
Sendika Üyeliği (trade union membership)	Katılımcının sendika veya benzeri bir kuruluşa üye olması halinde 0, aksi halde 1	37.63%	62.37%

Grafik 2.2., katılımcıların 0 (Sol) ile 10 (Sağ) arasında değişen siyasi yönelimlerini ve bunlara karşılık gelen yüzdelik dağılımları göstermektedir. En solda, kendini tamamen sol eğilimli olarak tanımlayan bireyler (ölçekte 0) katılımcıların %2,82'sini oluşturmaktadır. Merkeze doğru gidildikçe yüzdeler kademeli olarak artmakta, 5. sırada yer alan önemli bir kısım (%37,72) daha ılımlı bir siyasi duruşu sergilemektedir. Grafikte, ölçeğin sağ kısmına doğru ilerledikçe yüzdelerin azalması dikkat çekicidir. 10 (Sağ) pozisyonundakiler %0,86 ile en küçük dilimi oluşturmaktadır ve bu oran katı sağ eğilimli bakış açılarının nispeten daha düşük bir yaygınlığına işaret etmektedir. Veriler, katılımcıların çoğunluğunun siyasi yelpazenin ılımlı aralığında yer aldığını, en solda kayda değer sayıda kişinin bulunduğunu ve en sağda nispeten daha düşük bir temsilin olduğunu göstermektedir. Bu dağılım, katılımcılar arasındaki siyasi perspektif çeşitliliğini vurgulamaktadır.

Grafik 2.2. *Siyasi Yönelimin Yüzdelik Dilimi*

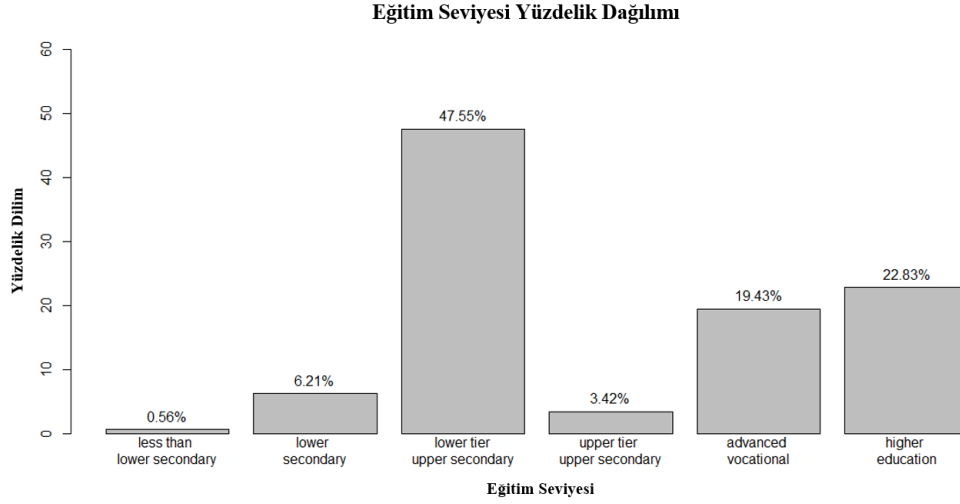
Grafik 2.3., Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırması (ISCO-08) kodlarına göre katılımcılar arasındaki yetenek dağılımının yüzdesini göstermektedir ve bu çalışmada basitleştirme amacıyla üç yetenek düzeyine göre kategorize edilmiştir. ISCO-08 kodları 3000 veya daha az olan yüksek vasıflı bireyler (Beceri Düzeyi 3), katılımcıların %46,38'ini oluşturmakta ve çoğunlukla liderlik ve yöneticilik rollerini temsil etmektedir. Çoğunluk orta vasıflı kategorisine (Beceri Düzeyi 2) girmekte olup %47,76'lık bir oranı temsil etmekte ve sağlık, eğitim, iş ve teknik hizmetler alanlarındaki çeşitli meslekleri kapsamaktadır. Düşük vasıflı olarak sınıflandırılanlar (Beceri Düzeyi 1), 9000'den yüksek ISCO-08 kodlarıyla ilişkilendirilerek %5,86'yı oluşturmakta ve bu kişiler yoğun fiziksel iş gerektiren rollerde çalışmaktadır. Bu dağılım, orta ve yüksek vasıflı mesleklerin yaygınlığını vurgulayarak, ankete katılan nüfus içinde çeşitli bir beceri tablosunu ortaya koymaktadır.

Grafik 2.3. Yetenek Seviyesi Yüzdelik Dağılımı

Grafik 2.4., katılımcılar arasındaki eğitim seviyelerinin yüzdelik dağılımını göstermektedir. Özellikle, örneklemin %47,55'ini oluşturan çoğunluk, üst orta eğitimin alt kademesinde yer almaktadır. Bu oran, önemli bir kısmın orta düzeyde bir eğitimi tamamladığını göstermektedir. Bu değerlere ek olarak, ileri mesleki eğitim %19,43 ile uzmanlaşmış mesleki eğitimde kayda değer bir odaklanma olduğunu göstermektedir. Lise üstü dereceleri kapsayan yükseköğretim, katılımcıların %22,83'ünü oluşturmakta ve yükseköğretim yeterliliklerine sahip bireylerin önemli bir bölümünü göstermektedir. Diğer yandan, ortaokul ve ortaokuldan daha düşük eğitim seviyeleri sırasıyla %6,21 ve %0,56 olarak kaydedilmiştir. Örgün eğitimin temel seviyelerinde nispeten daha düşük bir

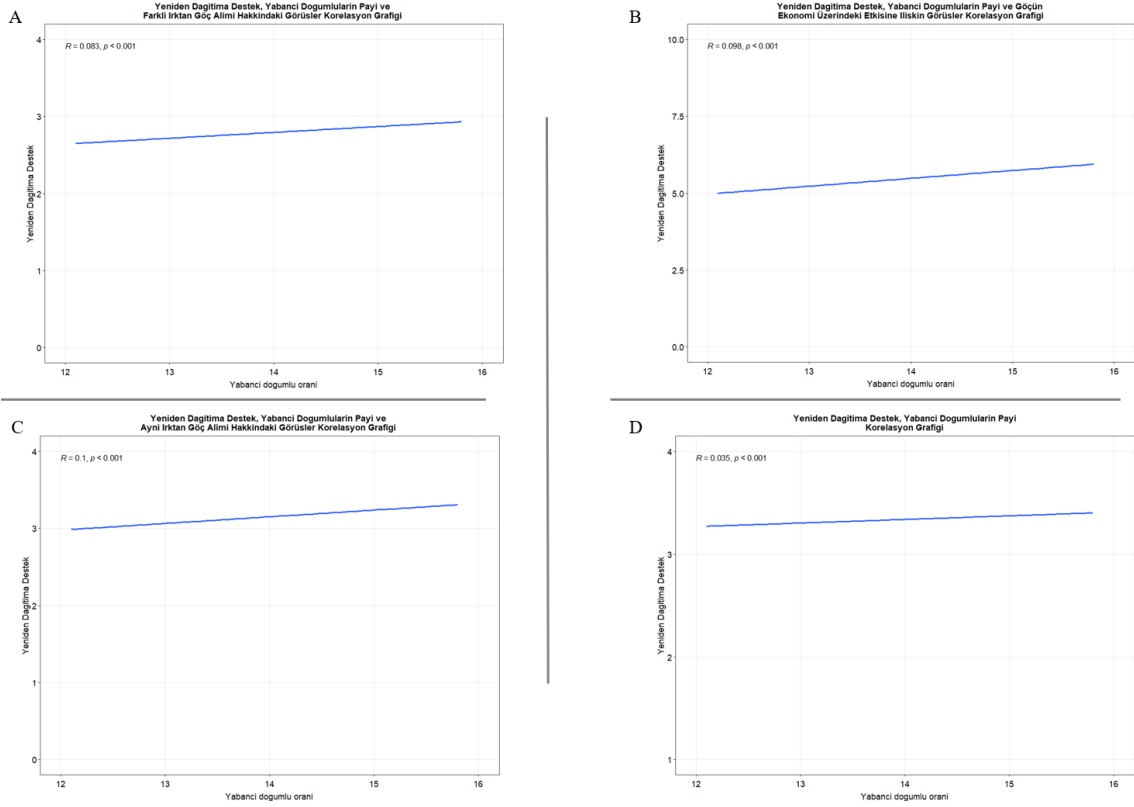
katılımcı yüzdesi vurgulanmaktadır. Genel olarak, bu tablo gruptaki çeşitli eğitim seviyelerine dair net bir bilgi vermekte olup, birçok katılımcı lise ve mesleki eğitimin orta aralığında yer almaktadır.

Grafik 2.4. *Eğitim Seviyesi Yüzdelik Dağılımı*

2.2.4. Korelasyonlar

Şekil 2.5.a, göçmenlerin oranı ile hükümetin gelir dağıtımındaki eşitsizlikleri azaltma yaklaşımına verilen destek arasında kayda değer bir korelasyon olduğunu göstermektedir. Göçmenlerin oranı arttıkça yeniden dağıtıma verilen desteğin de arttığını göstermektedir. Bu pozitif korelasyon, ($r = +0,35$, $p < 0,001$) istatistiksel olarak anlamlıdır. Öte yandan, Şekil 2.5.b’de $r = +0,098$, $p < 0,001$ değeri ile pozitif bir korelasyon görülmektedir; bu değer göçmenlerin oranı arttıkça, göçmenlerin ekonomi üzerindeki etkilerine ilişkin olumlu bir algı olduğunu göstermektedir. Bu durum katılımcıların yabancı doğumluların oranı arttıkça göçmenlerin ekonomiye olumlu katkıda bulunduğuna inanma eğiliminde olduğunu göstermektedir. Ayrıca, Şekil 2.5. c ve d’de gösterildiği üzere, göçmen oranındaki artışla birlikte ırklarından bağımsız her tür göçmenin kabulü de artmaktadır.

Grafik 2.5. Göçmen Oranı Korelasyon Grafikleri

Aşağıdaki 2.8. tablo, bağımlı değişken olan yeniden dağıtım verilen destek ile bağımsız değişken olan göçün ekonomi üzerindeki etkisine dair algı, aynı ırktan göçmenlerin Almanya'ya yerleşmesine verilen destek ve farklı ırktan göçmenlerin Almanya'ya yerleşmesine verilen desteğin korelasyon matrisini temsil etmektedir. Tablo, tüm değişkenler arasında istatistiksel olarak anlamlı genel bir korelasyon olduğunu göstermektedir. Örneğin, yeniden dağıtım destek ile göçün getirdiği ekonomik etki ile aynı veya farklı ırktan göçmenlerin Almanya'ya yerleşmesine destek arasında negatif bir ilişki vardır. Göçün ekonomiye olumsuz etkisi olduğunu düşünenler ile aynı veya farklı ırktan göçmenlerin Almanya'ya yerleşmesine izin verilmesini desteklemeyenler arasında yeniden dağıtım destek isteği artmaktadır. Bununla birlikte, yabancı doğumlarının payının diğer bağımsız değişkenlerin yanı sıra bağımlı değişken üzerinde de pozitif bir etkiye sahip olduğunu gözlemliyoruz. Korelasyon sonuçları, Almanya'da sosyal heterojenlik arttıkça, yeniden dağıtım olan desteğin arttığını, göçmenlerin ekonomi üzerindeki etkisine ilişkin algının iyileştiğini ve aynı veya farklı ırktan göçmenlere izin verilmesine ilişkin kabulün arttığını göstermektedir. Son olarak, tablo sonuçları bağımsız değişkenler arasındaki korelasyonun yüksek olduğunu ve bu durumun aynı regresyon

modeline dahil edildiğinde çoklu doğrusallık sorunlarına yol açabileceğini göstermektedir, bu nedenle her bir bağımsız değişken ayrı modellerde incelenmektedir.

Tablo 2.8 *Değişkenlerin Korelasyon Matrisi*

	Yabancı doğumlu oranı	Göçün ekonomiye etkisi	Aynı ırktan göç alımı	Farklı ırktan göç alımı
Yeniden dağıtım destek	0,037***	-0,099***	-0,047***	-0,044***
Yabancı doğumlu oranı		0,098***	0,099***	0,083***
Göçün ekonomiye etkisi			0,489***	0,542***
Aynı Irktan Göç Alımı				0,728***

2.2.5. Modeller

Model 1

Önceki bölümlerde veri setinin, bağımlı ve bağımsız değişkenlerin yapısına daha yakından bakılarak, değişkenler arasındaki farklı ilişkiler, korelasyon grafikleri ve tabloları aracılığıyla incelenmiştir. Bu bölümde, hipotezi test etmek ve bağımsız değişkenlerin bağımlı değişkeni hangi oranda etkilediğini daha iyi anlamak için kullanılan dört model sunulacaktır.

İlk model, herhangi bir etkileşim olmaksızın değişkenlerin arasındaki farklı ilişkilerin görülmesini sağlayacak basit bir modeldir. “t” yılındaki “i” bireyinin aşağıdaki modelle karakterize edilebileceği varsayılmaktadır:

$$Y_{it} = \alpha X_{it} + \beta SFB_t + \theta T_t + \varepsilon_{it} \quad (1)$$

Y_{it} , bağımlı değişkeni temsil etmektedir. Temel olarak ESS verisinden şu soruyu temsil etmektedir: “Hükümet gelir seviyelerindeki farklılıkları azaltmak için önlemler almalıdır.” X_{it} katılımcının yaş, cinsiyet, siyasi yönelimi, konumu(şehirsel, kırsal vb.), meslek sahibi olup olmaması, hane halkı büyüklüğü, bir sendikaya üyeliği ve yasal medeni hali gibi bireysel özelliklerini temsil etmektedir. SFB_t ise incelenen yıllar boyunca Almanya’daki yabancı doğumluların payını temsil etmektedir. Bu değişken için OECD tarafından 2002-2018 yılları için yabancı doğumlu nüfus hakkında sağlanan hazır veri setini kullanmıştır. T_t yıl vektörü olup yıllar arasındaki gözlenemeyen heterojenliği

yakalayan yıl sabitidir. ε_{it} hata payını temsil etmektedir. α , β , ve φ tahmin edilecek parametrelerdir.

Model 2

Aşağıdaki ikinci modelde, bir önceki modeldeki (1) tüm değişkenler korunmakta olup, yabancı doğumluların payı değişkenine bir etkileşim eklenmektedir. Burada eklenen değişken (imbgeco) ESS verisinde katılımcılara sorulan “Göç ülke ekonomisi için kötü mü yoksa iyi mi?” sorusunu temsil etmektedir. Denklemden yoneltlen bu sorunun, bağımlı değişken ile Almanya’daki yabancı doğumluların payı arasındaki ilişkinin incelemesi göz önünde bulundurulmuştur. İkinci modelimiz aşağıdaki gibidir:

$$Y_{it} = \alpha X_{it} + \beta SFB_t * IMec_{it} + \theta T_t + \varepsilon_{it} \quad (2)$$

Y_{it} , X_{it} , T_t ve ε_{it} model (1)’deki aynı tanımlamalardır. $IMec_{it}$, ise “t” yılında “i” bireyinin “göçmenlerin ekonomi için iyi mi yoksa kötü mü olduğu” sorusuna 0’ın “Ekonomi için kötü” ve 10’un “Ekonomi için iyi” olduğu 0 ile 10 arasında bir ölçekte verdiği yanıtı temsil etmektedir.

Model 3

Üçüncü model ise, Almanya’daki yabancı doğumluların payına ilişkin değişken ile “imsmetn” değişkeni arasında bir etkileşim ekleyerek, katılımcılardan “çoğunluk olarak aynı ırk/etnik gruptan çok/az sayıda göçmene izin vermeleri” sorusunun cevaplanması istenmiştir. Bu değişken aynı zamanda bir moderatör rolü oynamaktadır ve model aşağıdaki gibi sunulmuştur:

$$Y_{it} = \alpha X_{it} + \beta SFB_t * IMsm_{it} + \theta T_t + \varepsilon_{it} \quad (3)$$

Y_{it} , X_{it} , T_t ve ε_{it} önceki modellerde (1) ve (2) olduğu gibi aynı tanımları korumaktadır. $IMsm_{it}$, ise “t” yılında “i” bireyinin “çoğunluk ile aynı ırktan/etnik gruptan çok sayıda/az sayıda göçmene izin verilip verilmemesi” sorusuna 1 ile 4 arasında bir ölçekte verdiği yanıtı temsil etmektedir; burada 4 “Çok sayıda kişinin gelip burada yaşamasına izin verilsin”, 1 ise “Hiçbirine izin verilmesin” anlamına gelmektedir.

Model 4

Dördüncü model de ilk modelimize dayanmakta olup, yabancı doğumluların payı ile “imdfetn” değişkeni arasında üçüncü bir etkileşim kurmaktadır. Burada katılımcılara “çoğunluktan farklı ırk/etnik gruptan çok/az sayıda göçmene izin verilip verilmeyeceği” sorulmuştur. Bu değişkenin de bağımlı değişken ile Almanya’daki yabancı doğumluların oranı arasındaki ilişki üzerinde ılımlı bir etkiye sahip olacağı tahmin edilmektedir. Model aşağıda gösterildiği gibidir:

$$Y_{it} = \alpha X_{it} + \beta SFB_t * IMdf_{it} + \theta T_t + \varepsilon_{it} \quad (4)$$

Y_{it} , X_{it} , T_t ve ε_{it} önceki modellerde (1), (2) ve (3) olduğu gibi aynı tanımları korumaktadır. $IMdf_{it}$, ise “i” bireyinin “t” yılında “çoğunluktan farklı ırk/etnik gruptan çok/az sayıda göçmene izin verilip verilmeyeceği” sorusuna 1 ile 4 arasında bir ölçekte verdiği yanıtı temsil etmektedir. Burada 4 “Birçok kişinin gelip burada yaşamasına izin verilsin” ve 1 “Hiçbirine izin verilmesin” şeklindedir.

3. BULGULAR

Bu bölümde, daha önce belirtilen hipotezleri test etmek amacıyla, ilk modelin sonuçlarından yola çıkarak, yeniden dağıtımı destekleyenler ile desteklemeyenlerin özellikleri araştırılacaktır. Ayrıca, Almanya'daki yabancı doğumluların oranının, bireylerin yeniden dağıtıma verdikleri desteği nasıl etkilediği yorumlanacaktır.

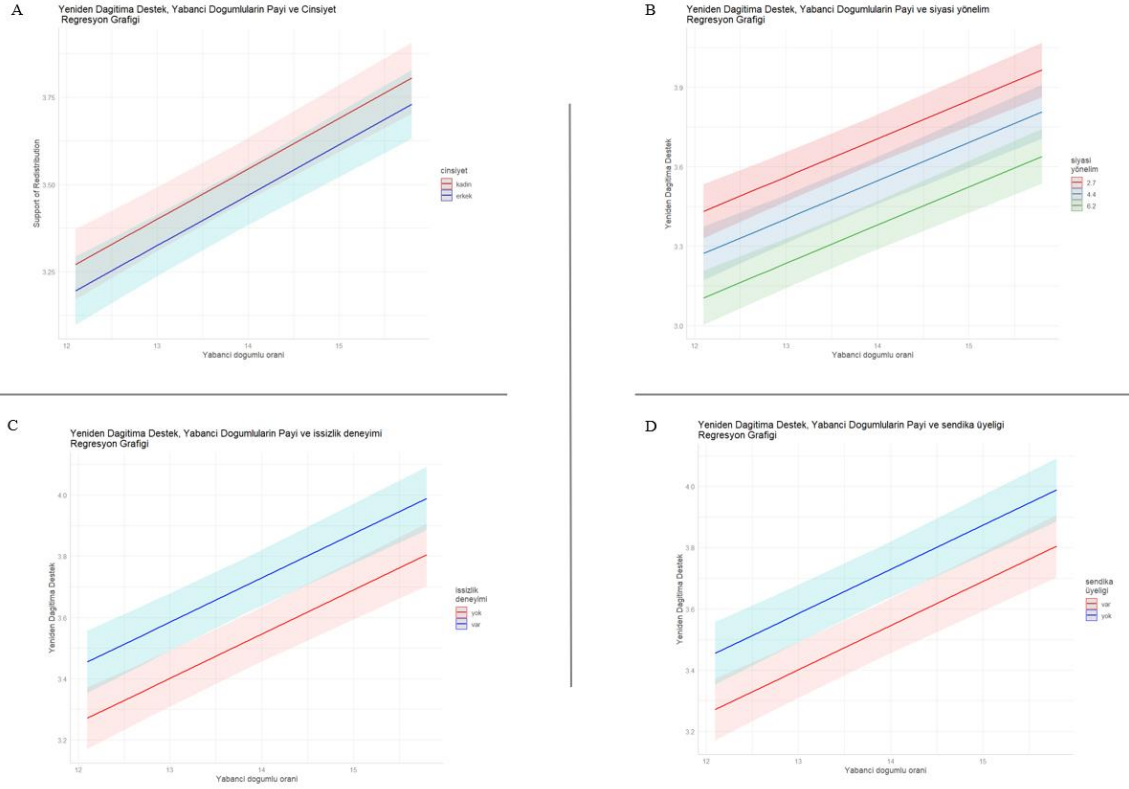
Aşağıdaki tablo 3.1., ilk regresyon modelinin sonuçlarını göstermektedir. Katılımcıların yaşı, konumu, partnerin işi ve medeni durumunun yeniden dağıtım konusundaki tutumları üzerinde herhangi bir etkisi olmadığı görülmektedir. Cinsiyet değişkeni ise erkek katılımcıların cevaplarının 0,08 birim azalması nedeniyle yeniden dağıtıma daha az destek verdiğini göstermektedir. Bu düşüş, 1'den (Kesinlikle katılıyorum) 5'e (Kesinlikle katılmıyorum) doğru ilerleyen bir cevabın seçilmesi şeklinde yorumlanmaktadır. Ek olarak, siyasi yönelimin de bağımlı değişken üzerinde olumsuz bir etkisi olduğu görülmektedir. Katılımcıların ideolojileri arttıkça, sol görüşten sağa görüşe doğru ilerledikçe, yeniden dağıtıma verdikleri destek azalmaktadır. İstihdam söz konusu olduğunda, daha önce işsizlik deneyimi yaşamış olanların ve kendi işinde çalışmak yerine çalışan olarak istihdam edilenlerin yeniden dağıtıma daha yüksek destek verme eğiliminde olduğu, ancak bir sendikaya üye olanların yeniden dağıtıma daha düşük destek verme eğiliminde olduğu görülmektedir. Hane halkı geliri arttıkça yeniden dağıtıma destek azalmakta, hane halkı büyüklüğü arttığında ise yeniden dağıtıma destek artmaktadır. Daha yüksek eğitim ve daha yüksek beceri seviyesine sahip olan katılımcılar ise yeniden dağıtıma daha düşük destek vermektedir. Son olarak, yüksek yabancı doğumlu oranı yükseldikçe yeniden dağıtım desteği yükselmektedir; sonuçlara göre yabancı doğumlu oranındaki %1'lik artış yerlilerin yeniden dağıtım desteğini 0.14 birim arttırmaktadır, bu da Almanya'da yabancı doğumlu oranındaki %7.14'lük artışın katılımcıların yeniden dağıtım desteğine ilişkin cevaplarını bir birim arttıracak anlamına gelmektedir. Özet olarak, ilk modelde, erkek, sağ ideolojiye eğilimli, şu anda veya geçmişte sendika üyeliği olan, daha yüksek hane gelirine sahip, daha yüksek eğitim ve beceri düzeyine sahip katılımcıların yeniden dağıtıma daha düşük destek verme eğiliminde olduğunu ve daha önce işsizlik deneyimi olan, işveren veya serbest meslek sahibi olmak yerine çalışan statüsünde olan, daha yüksek üyeli hanelerde yaşayan katılımcıların yeniden dağıtıma daha yüksek destek verme eğiliminde olduğu yorumlanabilir.

Tablo 3.1. Regresyon Analizi: Yeniden Dağıtıma Destek

<i>Bağımsız Değişkenler (Predictors)</i>	Yeniden Dağıtıma Destek	
	<i>Tahminler (Estimates)</i>	<i>p</i>
(Kesişim)	2.84	<0.001
yaş (agea)	-0.00	0.407
yaş^2 (agea^2)	0.00	0.377
cinsiyet (gender) [1]	-0.08	<0.001
siyasi yönelim (political orientation)	-0.09	<0.001
lokasyon (location)	-0.00	0.732
çalışan partner (partner employed) [1]	0.03	0.128
işsizlik deneyimi (ever unemployed)[1]	0.18	<0.001
çalışan (employee) [1]	0.14	<0.001
Hane büyüklüğü (household number)	0.04	<0.001
sendika üyeliği (trade union) [1]	-0.16	<0.001
medeni hal (marital status) [married]	-0.03	0.246
gelir (household income)	-0.07	<0.001
eğitim seviyesi (education level)	-0.06	<0.001
yetenek seviyesi (skill level)	-0.07	<0.001
Yabancı doğumlu oranı (share foreign born)	0.14	<0.001
Gözlemler (Observations)	11652	
R ² / R ² düzenlenmiş (adjusted)	0.130 / 0.128	

Aşağıdaki 3.1. yer alan grafikler, katılımcıların bireysel özelliklerinin yeniden dağıtımı destekleme eğilimlerini hangi derecede etkilediğini göstermektedir. Buradaki tüm grafikler, yabancı doğumluların ülke içerisindeki oranı arttıkça yeniden dağıtıma verilen desteğin arttığı pozitif bir regresyonu yansıtırken, grafikler birbirleriyle karşılaştırıldığında bazı özellikteki katılımcılar daha yüksek destek verirken, diğerler katılımcıların daha düşük destek verdiği yorumu yapılabilmektedir. Örneğin, 3.1.a’da cinsiyet ile yeniden dağıtıma destek arasında pozitif bir korelasyon bulunmaktadır, ancak yeniden dağıtımı destekleme derecesinde kadınlar erkeklerden daha yüksek bir değer göstermektedir. Aynı durum, işsizlik deneyimi yaşamış olan ve sendika üyeliği

bulunmayanların mavi çizgi ile temsil edildiği ve yeniden dağıtımına destekte daha yüksek bir ölçekte oldukları c,d grafiklere bakılarak yorumlanabilir. Erkeklerle kadınları, sendika üyesi olanlarla olmayanları, işsizlik deneyimi olanlarla olmayanları karşılaştırdığımızda; kadınların erkeklere göre, sendika üyelerinin üye olmayanlara göre ve işsizlik deneyimi olanların olmayanlara göre yeniden dağıtımına daha yüksek destek verdiği sonucuna varılabilmektedir. Öte yandan Grafik 3.1.b, katılımcıların siyasi yönelimlerinin sol ve sağ ideolojiler arasında farklılaşmasıyla yeniden dağıtımına verilen desteğin nasıl değiştiğini göstermektedir. Bu değişkenin ölçeğinin 0-10 arasında değiştiği ve “0”ın sol görüşü, “10”un ise sağ görüşü temsil ettiği göz önünde bulundurulduğunda, katılımcıların sağ görüşe yaklaştıkça yeniden dağıtımına verdikleri desteğin sol görüşlü katılımcılara kıyasla daha düşük olduğu görülmektedir. Genel olarak, aşağıdaki şekilde gösterildiği üzere, kişisel özelliklerinden bağımsız olarak tüm katılımcılar arasında yeniden dağıtımını destekleme eğilimi bulunmaktadır ve örneklem içindeki farklılıklar yeniden dağıtımını destekleme yoğunluğundaki farklılığın bir yansımasıdır.

Grafik 3.1. Yeniden Dağıtım Desteği ve Almanya'da Yabancı Doğumların Payı Üzerine Regresyon Grafikleri

Aşağıdaki 3.2. tabloda gösterilen regresyon analizi sonuçları, bireylerin gelir farklılıklarını ele alan hükümet tedbirlerine bakış açılarını etkileyen ana faktörlere ilişkin içgörülerini ortaya koymaktadır. Çeşitli demografik ve sosyoekonomik boyutlar incelendiğinde farklı örüntüler ortaya çıkmaktadır.

Veri kümesindeki erkek katılımcılar gelir eşitsizliğine yönelik hükümet müdahalelerine daha güçlü bir şekilde karşı çıkma olasılığında 0,06 birimlik bir artışla ilişkilendirilmiştir. Siyasi yönelim ise önemli bir rol oynamaktadır; sağ eğilimli kişilerde bir birimlik artış, refah sistemine daha düşük destek verme olasılığında 0,10 birimlik artışla ilişkilendirilmiştir. Sendika üyeliği kayda değer bir faktör olarak ortaya çıkmakta ve daha güçlü bir karşıtlık ifade etme olasılığında 0,15 birimlik bir artışa katkıda bulunmaktadır. Ayrıca, daha yüksek hane geliri, katılımcıların yeniden dağıtım destek konusundaki yanıtlarında 0,07 birimlik bir düşüşle bağlantılıdır; bu da daha yüksek gelirli bireyler arasında gelir farklılıklarının ayarlanmasında devlet müdahaleleri konusunda çekinceler olduğunu göstermektedir. Analiz aynı zamanda eğitim ve beceri düzeylerinde de benzer bir eğilime işaret etmektedir; eğitim veya beceri düzeyindeki bir birimlik artış, yeniden dağıtım destekleme olasılığında 0,05 ve 0,06 birimlik bir düşüş karşılık

gelmektedir. Yabancı doğumluların payının, istatistiksel olarak anlamlı olmasa da, tutumları etkilediği bulunmuştur; bir birimlik artış, yeniden dağıtıma daha yüksek destek ifade etme olasılığında 0,06 birimlik artışla ilişkilendirilmiştir. “Göçmenlerin Ekonomi Üzerindeki Etkisi” değişkeni, katılımcıların göçün ülke ekonomisi üzerindeki etkisini derecelendirdikleri bir ölçeği temsil etmektedir. Bu ölçek, göçün ekonomi için kötü olduğu inancını ifade eden 0 ile göçün ekonomi için iyi olduğu inancını temsil eden 10 arasında değişmektedir. Ölçekteki her bir sayısal değer, göçün ekonomik etkilerine ilişkin farklı derecelerdeki olumlu veya olumsuz algıları yansıtan belirli bir kategoriye karşılık gelmektedir.

Regresyon sonuçlarında, “Göçmenlerin Ekonomi Üzerindeki Etkisi” ile ilişkili katsayı - 0.26’dır ve p-değeri 0.001’den küçüktür. Bu, ölçekteki derecelendirmede bir birimlik bir artış için (göçün ekonomik etkisine ilişkin daha olumlu bir algıya işaret etmektedir), bağımlı değişkenin tahmin edilen değerinde, gelir farklılıklarını azaltmaya yönelik hükümet önlemlerine daha güçlü bir şekilde karşı çıkma olasılığında 0,26 birimlik bir düşüş olduğunu göstermektedir. Pratik anlamda bu, göçün ekonomi üzerinde daha olumlu bir etkisi olduğunu düşünen bireylerin, gelir farklılıklarını azaltmaya yönelik hükümet müdahalelerine daha güçlü bir şekilde karşı çıkma ihtimalinin daha yüksek olduğu anlamına gelmektedir. Tersine, göçün ekonomi için kötü olduğunu düşünenlerin yeniden dağıtıma daha yüksek destek verme eğiliminde olduklarını da söyleyebiliriz. Katsayının büyüklüğü (0.26), bu değişkenin gelir eşitsizliği önlemlerine yönelik tutumlar üzerinde kayda değer bir etkisi olduğunu göstermektedir. Analiz, bireylerin gelir farklılıklarını ele alan hükümet tedbirlerine yönelik tutumlarında farklılıklar olduğunu ortaya koymaktadır. Özellikle, “İşsizlik deneyimi” değişkenindeki bir birimlik artışla gösterilen işsizlik deneyimi yaşamış olanlar, gelir farklılıklarına ilişkin hükümet faaliyetlerine daha güçlü bir şekilde katılmadıklarını ifade etme olasılığında 0,17 birimlik önemli bir artışla ilişkilendirilmektedir. Bu da işsizlik geçmişi olan bireylerin bu tür önlemleri desteklemeye daha yatkın olduğunu göstermektedir. Benzer şekilde, işveren rolünden ziyade çalışan rolündeki bireyleri ifade eden “Çalışan” değişkeni de önemli bir etki sergilemektedir. Bu değişkendeki bir birimlik artış, önermeye daha güçlü katılım gösterme olasılığında 0,13 birimlik kayda değer bir artışla bağlantılıdır. Bu durum, işverenlerin aksine çalışanların gelir eşitsizliklerini azaltmayı amaçlayan hükümet eylemlerini destekleme olasılığının daha yüksek olduğu anlamına gelmektedir. Ayrıca, hane halkı dinamikleri de bir rol oynamaktadır; “Hane halkı büyüklüğü” değişkeni

hanedeki kişi sayısını temsil etmektedir. Hane halkı büyüklüğündeki bir birimlik artış, daha güçlü bir görüş bildirme olasılığında 0,04 birimlik bir artışa yol açmaktadır. Bu durum, hanedeki birey sayısı arttıkça, gelir farklılıklarını ele alan hükümet tedbirlerinin desteklenmesinde de bir artış olduğunu göstermektedir.

Özet olarak, bu analiz istihdam geçmişi ve hane büyüklüğünün gelir eşitsizliğı konusunda yapılan çalışmalara yönelik tutumlar üzerindeki etkisinin altını çizmektedir. İşsizlik geçmişi olan bireyler, istihdam rollerinde olanlar ve daha büyük hanelerde ikamet edenler, gelir farklılıklarını hedefleyen hükümet faaliyetlerini destekleme olasılığı daha yüksektir. Almanya'daki yabancı doğumluların payı ile katılımcıların göçmenlerin olumlu ya da olumsuz bir etkisi olup olmadığına dair verdikleri yanıtın etkileşimi 0,02'lik bir katsayı ile ilişkilidir, bunun anlamı iki değişkenin etkileşiminin yeniden dağıtıma olan desteğın artmasıyla sonuçlandığı ve göçmenlerin payı arttıkça göçün ekonomi üzerindeki etkisine dair algının iyileştiğı ve yeniden dağıtıma olan desteğın arttığı şeklinde yorumlanabilir.

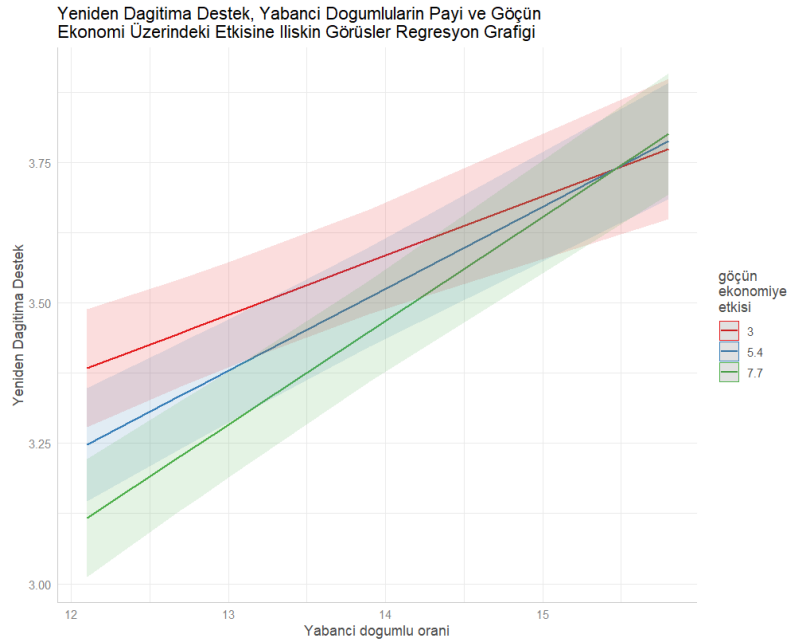
Tablo 3.2. *Yeniden Dağıtıma Destek Üzerine Regresyon: Göçün Ekonomi Üzerindeki Etkisi*

<i>Bağımsız Değişkenler (Predictors)</i>	Yeniden Dağıtıma Destek	
	<i>Tahminler (Estimates)</i>	<i>p</i>
(Kesişim)	4.14	<0.001
yaş (agea)	-0.00	0.383
yaş^2 (agea^2)	0.00	0.344
cinsiyet (gender) [1]	-0.06	0.002
siyasi yönelim (political orientation)	-0.10	<0.001
lokasyon (location)	-0.01	0.366
çalışan partner (partner employed) [1]	0.03	0.145
işsizlik deneyimi (ever unemployed)[1]	0.17	<0.001
çalışan (employee) [1]	0.13	<0.001
Hane büyüklüğü (household number)	0.04	<0.001
sendika üyeliğı (trade union) [1]	-0.15	<0.001

Tablo 3.3. (Devam) *Yeniden Dağıtım Destek Üzerine Regresyon: Göçün Ekonomi Üzerindeki Etkisi*

medeni hal (marital status) [married]	-0.03	0.180
gelir (household income)	-0.07	<0.001
eğitim seviyesi (education level)	-0.05	<0.001
yetenek seviyesi (skill level)	-0.06	0.003
Yabancı doğumlu oranı (share foreign born)	0.06	0.057
Göçün Ekonomi Üzerindeki Etkisi	-0.26	<0.001
Yabancı doğumlu oranı * Göçün Ekonomi Üzerindeki Etkisi	0.02	<0.001
Gözlemler (Observations)	11494	
R ² / R ² düzenlenmiş (adjusted)	0.137 / 0.135	

Tablo 3.2.’de belirtilen etkileşimin sonuçları Grafik 3.2.’de görselleştirilmiştir. Bu grafikte kolaylıkla görüldüğü üzere, yabancı doğumluların oranı arttıkça yeniden dağıtım olan destek artmaktadır. Bu model özelinde dikkat edilmesi gereken nokta ise göçün ekonomiye etkisinin olumlu olduğunu düşünen katılımcıların 3’ten 7,7’ye artan pozitif etkisiyle yeniden dağıtım daha fazla destek gösterildiği yorumlanmıştır.

Grafik 3.2. *Yeniden Dağıtım Destek, Yabancı Doğumluların Payı ve Göçün Ekonomik Etkisine İlişkin Regresyon Grafiği*

Üçüncü modelin regresyon analizinin sonuçları, “gincdif” değişkeni kullanılarak, gelir farklılıklarını azaltmaya yönelik hükümet uygulamalarına ilişkin görüşler hakkında

net bilgiler sunmaktadır. Çeşitli faktörlerle ilişkili negatif katsayılar tutarlı bir modele işaret etmektedir. Bu faktörler arttıkça, hükümetin gelir eşitsizliklerini gidermek için müdahale etmesi gerektiği fikrine daha güçlü bir şekilde katılma olasılığı azalmaktadır. Özellikle, erkek katılımcılar gelir farklılıklarının azaltılmasına verilen desteği 0,07 birimlik bir düşüşle olumsuz etkilerken, sağ görüşe yatkın bir siyasi yönelim 0,10 birimlik bir düşüşe değişkeni etkilemektedir. Bir sendikaya üye olmak ise bu tür uygulamalara olan desteği 0,15 birim azaltmaktadır. Ayrıca, daha yüksek hane geliri, eğitim seviyesi ve beceri düzeyinin her biri 0,07, 0,05 ve 0,07 birimlik bir negatif etkiye neden olmaktadır. Bu bulgular, belirtilen faktörlerin etkisiyle devlet müdahalesine verilen desteğin azaldığının altını çizmekte ve cinsiyet, siyasi ideoloji ve sosyoekonomik statünün gelir eşitsizliği politikalarına yönelik tutumlar üzerindeki etkisini vurgulamaktadır.

Bu modelde elde edilen sonuçlara göre daha önceden bir işsizlik deneyimi yaşamış, çalışan statüsünde olan veya ikamet edilen hanedeki yaşayan kişi sayısı ile doğru orantılı olarak bireyler yeniden dağıtıma daha yüksek destek verme eğilimindedir. Hanede yaşayan kişi sayısındaki her artış 0.04, çalışan olma durumu 0.14 ve işsizlik deneyimi 0.18 oranında yeniden dağıtıma olan desteği arttırmaktadır. Ayrıca, yabancı doğumluların payına ilişkin değişkenin bu modelde istatistiksel olarak anlamlı olmadığını belirtmek gerekmektedir. Aynı ırktan göçe izin verilmesini destekleyen katılımcıların görüşünü belirten değişkenin bir birim değişimi, yeniden dağıtıma verilen desteği 0,42 oranında azalttığı görülmektedir. Yabancı doğumluların payı ile aynı ırktan göçmenleri kabul etme arasındaki etkileşimin yeniden dağıtım değişkenleri üzerinde pozitif bir etkisi vardır. Başka bir deyişle bu etkileşim yeniden dağıtım desteğini arttırmaktadır. Aynı ırka izin verme ifadesine katılım, yabancı doğumluların payı arttıkça artmakta, bu da yeniden dağıtım olan desteğin artmasına neden olmaktadır.

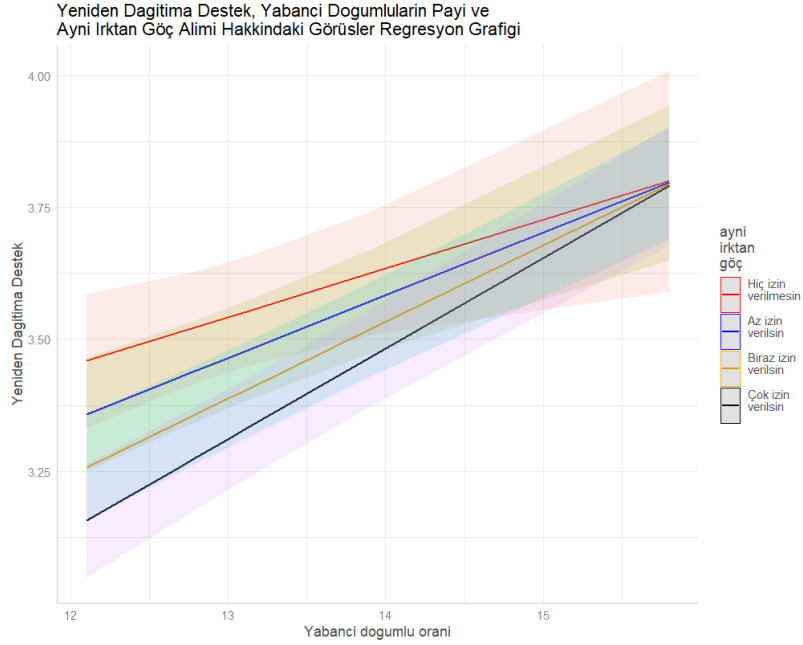
Tablo 3.3. Yeniden dağıtım destekleme ve aynı ırktan göçmenleri kabul etme değişkeni üzerine regresyon

Yeniden Dağıtıma Destek		
Bağımsız Değişkenler (Predictors)	Tahminler (Estimates)	P
(Kesişim)	4.05	<0.001
yaş (agea)	-0.00	0.399
yaş^2 (agea^2)	0.00	0.345

Tablo 3.3. (Devam) *Yeniden dağıtımı destekleme ve aynı ırktan göçmenleri kabul etme değişkeni üzerine regresyon*

cinsiyet (gender) [1]	-0.07	<0.001
siyasi yönelim (political orientation)	-0.10	<0.001
lokasyon (location)	-0.01	0.564
çalışan partner (partner employed) [1]	0.03	0.129
işsizlik deneyimi (ever unemployed)[1]	0.18	<0.001
çalışan (employee) [1]	0.14	<0.001
Hane büyüklüğü (household number)	0.04	<0.001
sendika üyeliği (trade union) [1]	-0.15	<0.001
medeni hal (marital status) [married]	-0.04	0.161
gelir (household income)	-0.07	<0.001
eğitim seviyesi (education level)	-0.05	<0.001
yetenek seviyesi (skill level)	-0.07	<0.001
aynı ırktan göçmenleri kabul etme	-0.42	0.023
yabancı doğumlu oranı (share foreign born)	0.07	0.176
aynı ırktan göçmenleri kabul etme * yabancı doğumlu oranı	0.03	0.059
Gözlemler (Observations)	11555	
R ² / R ² düzenlenmiş (adjusted)	0.133 / 0.131	

Bu modelin etkileşim sonuçları grafik’te daha kolaylıkla gözlemlenebilir. Aynı ırktan göçmenlerin kabulünde “hiç izin verilmesin” cevabını veren katılımcıların yeniden dağıtıma desteği daha yüksekken, “çok izin verilsin” cevabını veren katılımcıların yeniden dağıtıma desteğinin daha düşük olduğu görülmektedir. Bununla birlikte, yabancı doğumluların payı arttıkça, tüm kategorilerde yeniden dağıtıma daha yüksek bir destek gözlemlenmektedir. Özellikle yabancı doğumluların payı %15’i aştığı noktada tüm keşşmektedir. Bu noktada, aynı ırktan göçü destekleyenler ve desteklemeyenler, yeniden dağıtıma destek konusunda aynı duruşa sahip olma eğilimindedir yorumu yapılabilir. Etkileşim açısından, yabancı doğumluların payı arttıkça ve aynı ırktan göçmenlerin kabulüne olan destek arttıkça, yeniden dağıtım desteğine ilişkin değişkenin arttığını, bir başka ifadeyle 5 (kesinlikle katılıyorum) değerine yaklaştığını ve dolayısıyla refah sistemine desteğin arttığı yorumlanmaktadır.

Grafik 3.3. Yeniden Dağıtım Destek, Yabancı Doğumların Payı ve Aynı Irk Göçüne İzin Verme Regresyon Grafiği

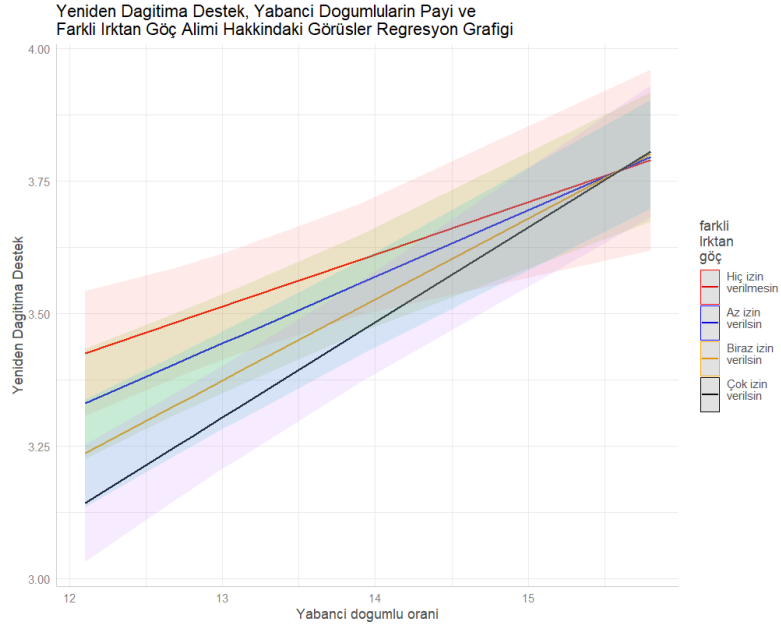
Son modelimizin sonucunda (Tablo 3.4.), sağ ideolojiye sahip, yüksek hane gelirine sahip olan, eğitim ve beceri düzeyi yüksek ve sendika üyesi olan erkek katılımcıların yeniden dağıtımına daha düşük destekle bağlantılı olduğu bir kez daha vurgulanmaktadır. Katılımcının işsizlik deneyimi yaşaması, çalışan statüsünde olması ve daha büyük bir hanede ikamet etmesi ise yeniden dağıtımına daha fazla destek verilmesine yol açmaktadır. Bu sonuçlara ek olarak, aynı ırktan bireylerin göçünü destekleme ile yeniden dağıtımına destek arasında tersine bir ilişki olduğu görülmektedir. Aşağıdaki tablodaki katsayıdan (-0.42), farklı ırktan göçü daha az destekleyenlerin yeniden dağıtımına daha yüksek destek verme eğiliminde oldukları yorumlanabilir. Etkileşim sonuçları bir önceki modele benzerlik göstermektedir. Bunun sonucu olarak göçmenler ve yerliler arasındaki etkileşim arttıkça farklı ırktan göçe ve yeniden dağıtımına destek orantılı olarak artmaktadır.

Tablo 3.4. Yeniden dağıtımı destekleme ve farklı ırktan göçmenleri kabul etme değişkeni üzerine regresyon

<i>Bağımsız Değişkenler (Predictors)</i>	Yeniden Dağıtım Destek	
	<i>Tahminler (Estimates)</i>	<i>p</i>
(Kesişim)	3.94	<0.001
yaş ² (agea ²)	0.00	0.444
yaş (agea)	-0.00	0.460
cinsiyet (gender) [1]	-0.08	<0.001
siyasi yönelim (political orientation)	-0.10	<0.001
lokasyon (location)	-0.01	0.445
çalışan partner (partner employed) [1]	0.03	0.129
işsizlik deneyimi (ever unemployed)[1]	0.18	<0.001
çalışan (employee) [1]	0.14	<0.001
Hane büyüklüğü (household number)	0.04	<0.001
sendika üyeliği (trade union) [1]	-0.15	<0.001
medeni hal (marital status) [married]	-0.03	0.237
gelir (household income)	-0.07	<0.001
eğitim seviyesi (education level)	-0.05	<0.001
yetenek seviyesi (skill level)	-0.07	<0.001
yabancı doğumlu oranı (share foreign born)	0.07	0.068
farklı ırktan göçmenleri kabul etme	-0.42	0.011
yabancı doğumlu oranı * farklı ırktan göçmenleri kabul etme	0.03	0.032
Gözlemler (Observations)	11534	
R ² / R ² düzenlenmiş (adjusted)	0.133 / 0.131	

Veri kümesine uygulanan son modelin Grafik 3.4.'de görselleştirilmiştir. Grafiğe göre farklı ırktan göçü desteklemeyen anket katılımcılarının yeniden dağıtımına desteği daha yüksektir ve yabancı doğumluların payı arttıkça bu destekleri de artmaktadır. Farklı ırktan göçü destekleyenler, yabancı doğumluların payı düşük olduğunda yeniden dağıtımına daha az destek vermekte ve bu destek farklı ırktan göçün kabulünü desteklemeyenlere kıyasla daha düşük oranda artmaktadır. Ancak yabancı doğumluların

ülke içerisindeki payı nüfusun %15,7'yi aştığı noktadan sonra farklı ırktan göçü olumlu gören katılımcıların, farklı ırktan göçmen alımını teşvik etmeyenlere kıyasla daha fazla desteği görülmektedir.

Grafik 3.4. *Yeniden Dağıtım Desteği, Yabancı Doğumların Payı ve Farklı ırk Göçüne İzin Verme Regresyon Grafiği*

4. TARTIŞMA

Göç konusu, Alman tarihinin her zaman önemli bir parçası olmuştur ve ülkenin deneyimlediği birçok gelişmede göz önünde bulundurulmuştur. Göçmenler ikinci dünya savaşı sırasında Almanya'ya büyük destekler sağlamış, ikinci dünya savaşından sonra Almanya'nın yeniden inşasında büyük rol oynamıştır. Bugün de göçmenler Almanya ekonomisinin büyümesi ve gelişmesinde önemli bir rol oynamaktadırlar. Almanya 1945'ten bu yana farklı kökenden gelen göçmenleri kabul etmektedir ve dolayısıyla Almanya etnik ve kültürel farklılıklarla başa çıkma konusunda neredeyse 79 yıllık bir deneyime sahiptir. Yabancı doğumluların, göçmenlerin ve göçmenlik geçmişi olan Almanların oranı arttıkça, çalışmalar bunun sosyal politikaları ve refah sistemi ile sosyal yardımları içeren hükümet kararlarını nasıl etkilediğini anlamaya odaklanmaya başlamıştır.

Refah sistemi, sosyal demokrat bir ülke olan Almanya ekonomisinin en önemli temel taşlarını oluşturmaktadır. Diğer çalışmalarda da belirtildiği gibi, bir ülkenin heterojenliği arttıkça, cinsiyet, işsizlik oranı ve yerlilerin temel güdülerini benzeri faktörlere bağlı olarak yeniden dağıtıma destek artabilir ya da azalabilir. Bu tezdeki sonuçlara göre, incelenen veri kümesine dayanarak Almanya'da yeniden dağıtımını destekleme yönünde bir eğilim olduğu tespit edilmiştir. 2002 yılında katılımcıların yaklaşık %57'si hükümetin ücret farklılıklarının gidermesi konusundaki çalışmalarını desteklemiştir. Bu oran 2018'de %73'e yükselmesi 11.000'den fazla katılımcı arasında yeniden dağıtıma verilen destekte %16'lık bir artış olduğu anlamına gelmektedir. Bu sonuçlar, hükümetin gelir eşitsizliklerinin giderilmesine müdahale edip etmemesi gerektiği sorusuna verilen yanıtların yüzdelerinin bir göstergesidir. Daha ileri analizler, yerlilerin göç ve göçmenlere ilişkin algılarının yanı sıra yabancı doğumluların artan payı bağlamında, yerlilerin yeniden dağıtıma verdiği desteğe ilişkin derin sonuçlar ortaya koymaktadır.

Almanya'da yaşayan yabancı doğumluların oranını incelediğimizde, 2002 yılında %12,8 olan yabancı doğumluların oranının 2018 yılında %15,8'e çıkarak %3'lük bir artış gösterdiği görülmektedir. Ayrıca 2002 ve 2018 yılları arasında Almanya'ya giriş yapanların sayısını ülke bazında incelediğimizde, giriş yapan kişilerin ülkelerinin çoğunun başta Polonya, Romanya ve Bulgaristan olmak üzere Doğu Avrupa ülkelerinden olduğu görülmektedir. İstisnai olarak, Almanya 2014 yılında 69.074 Suriyeli ve 2016 yılında 179.435 Suriyeliye ek olarak 110.487 sığınmacı ve 75.763 Afgan kabul etmesine

rağmen bu rekor sayı Romanya vatandaşları tarafından defalarca kırılmıştır. Yüksek sayıdaki göçmenler, özellikle farklı etnik gruplardan geldiği, farklı bir dil konuştuğu veya yerel halktan farklı bir dine mensup olduğu bu durum Almanya'daki nüfusun heterojenliğini arttıran bir durum teşkil etmektedir. Romanyalılar AB içindeki bir ülkeden gelip, Hristiyan dinine mensupken, AB dışındaki ülkelerden ve farklı bir dine sahip kişilerin kitlesel göçü Almanya'daki nüfusun heterojenliğini önemli derecede arttırmıştır. Alman toplumunun homojenliğinin azalmasının, Alesina'nın (2021) çalışmasında da yorumladığı gibi, yeniden dağıtıma verilen desteğin azalmasına yol açıp açmayacağı bu tezde tartışılmıştır.

Derinlemesine incelemek için ilk olarak farklı korelasyonlar uygulanmıştır. Göçmenlerin payı ile yeniden dağıtım desteği arasındaki ilk korelasyon, göçmenlerin payı arttıkça yeniden dağıtım desteğinin de arttığını ortaya koymuştur. İkinci korelasyon ise göçmenlerin payı arttıkça, yerlilerin farklı veya aynı ırktan bireylerin Almanya'ya göç etmesine verdikleri desteğin arttığını göstermektedir. Göçmenlerin payı arttıkça, yerlilerin göçmenlerin ekonomi üzerindeki etkisine ilişkin algısı da iyileşmektedir. Tüm korelasyonlar p değeri 0.001'den küçük olup istatistiksel olarak anlamlıdır. Regresyon modelinde uygulanan sabit etkiler (*fixed effects*) de göz önünde bulundurulduğunda elde edilen sonuçların doğruluğu pekişmektedir. Bireysel özelliklerin (*individual characteristics*) de kontrol edilmesi, bağımlı değişkenimiz olan yeniden dağıtıma destek ile bağımsız değişkenlerimiz olan yabancı doğumluların payı, göçün ekonomik etkisine ilişkin algı ve aynı veya farklı ırktan bireylerin Almanya'ya göçünü destekleme arasındaki ilişkilerin daha spesifik bir şekilde analiz edilmesini sağlamıştır.

Uygulanan modeller, refahı destekleyen katılımcıları ve refahı desteklemeyen katılımcılardan ayıran temel bireysel özellikleri ortaya çıkarmıştır. Bu sonuçlara göre kullanılan veri kümesindeki erkek katılımcılar, sağcı ideolojiye sahip olanlar, sendika üyeliği bulunanlar, daha yüksek gelire elde edenler, daha yüksek beceri düzeyine ve eğitime sahip olanlar yeniden dağıtıma daha az destek vermektedir. Diğer bireysel özelliklerde, daha önce işsizlik deneyimi yaşamış olanlar, çalışan olanlar ve kalabalık hanelerde yaşayanlar yeniden dağıtıma daha fazla destek verme eğilimindedir. Sonuçlar Alesina & La Ferrara (2005) ve Schmidt-Catran & Spies'in (2016) sonuçlarıyla örtüşmektedir. Örneğin Alesina (2005), riskin bireylerin yeniden dağıtıma verdiği destekte nasıl önemli bir rol oynadığını vurgulamıştır. Alesina (2005) sonuçlarına göre

daha risksiz bir yaşam sürme eğiliminde ve sabit bir gelire sahip bireylerin, yeniden dağıtımına daha az destek verme eğiliminde olması beklenmektedir. Ayrıca, Schmidt-Catran & Spies (2016) yeniden dağıtımı desteklemeyenlerin temel özelliklerinin erkek olmak, yüksek eğitilmiş ve yüksek gelirli olmak, istikrarlı bir işte çalışmak ve sağcı bir siyasi yönelime sahip olmak olduğunu bulmuştur.

Veri kümesine uygulanan tüm modeller, yabancı doğumluların payı arttıkça yeniden dağıtımına verilen desteğin de arttığını göstermiştir. İlk modele dayanarak, yabancı doğumluların payı nüfusun %7,1'ine ulaştığında yeniden dağıtımına verilen desteğin bir birim artacağı öngörülmüştür ancak bu tahmin Alesina ve diğerlerinin (2021) tahminleri ile uyuşmamaktadır. Çalışmanın modeli, Almanya'da yabancı doğumluların payı arttıkça ve toplumun heterojenliği arttıkça, Alesina vd. (2021) ve diğer araştırmacıların öngördüğü ve Amerika Birleşik Devletleri'nde olduğu gibi yeniden dağıtımına verilen desteğin azalmadığını kanıtlamıştır. Tersine tezimizin sonuçlarına göre Almanya'da, daha yüksek bir heterojenliğin yeniden dağıtımına daha yüksek destek sağladığı kanıtlanmıştır. Almanya'daki refah sistemini karakterize bazı olgular bulunmaktadır. İlk olarak refah sisteminin istihdam odaklı olması, refah sisteminin etnik bir duruştan ziyade ekonomik duruş üzerine inşa edildiği anlamına gelmektedir. Almanya'daki refah sisteminin orantılı olması karakteristiği, yardımların kazançlarla doğru orantılı olduğunu göstermektedir (Poole, 2002, s.154-156). Kitschelt (1995)'e göre sosyal yardımların bireysel katkılarla ilişkili olduğu sigorta ilkelerine dayalı sosyal refah sisteminin, sosyal programlara yönelik kamu desteğini azaltmadığını göstermiştir. Ancak, refah politikaları sigorta ilkelerinden saparak fonları katkıda bulunanlardan, faydalananlara yeniden dağıtmayı içerdiğinde, özellikle göçmenlere yardım sağlayan programlar söz konusuysa, etnik yapı kamu desteğinin belirlenmesinde bir faktör haline gelmektedir (Kitschelt, 1995, s. 261).

Başlangıçta bu sonuçlar, yabancıların payı arttığında yerlilerin bir refah sisteminin devamını destekleme veya reddetme kararlarını alırken ekonomik nedenlere daha fazla odaklandıkları varsayılan koruma yaklaşımı (koruma tezi) ışığında yorumlanabilir (Schmidt-Catran & Spies, 2016, s.245). Bu teoriye göre, yabancı doğumluların payı arttıkça, yerlilerin hakimiyeti ya da kıt kaynaklara ve fırsatlara erişimi kaybetmekten korumanın bir yolu olarak yeniden dağıtımına daha fazla destek vermeleri beklenmektedir (Schmidt-Catran & Spies, 2016, s.245).

Ancak, göçmenlerin payı ile farklı etkileşimler incelendiği ve bu etkileşimlerin yerlilerin yeniden dağıtıma verdiği destek üzerinde ek bir etkisi olup olmadığı gözlemlenen diğer modeller (2,3,4), bağımlı değişkeni anlamaya ve sonuçların daha iyi yorumlanmasına yardımcı olacak ayrıntılı sonuçlar ortaya koymuştur. Yerlilerin göçün ekonomi üzerindeki etkisine ilişkin algısı değişkeniyle yapılan ilk etkileşimde, katılımcılara göçün ekonomi üzerinde iyi ya da kötü bir etkisi olup olmadığı sorulmuştur. İlk olarak, yanıtların yıllara göre ortalamasını incelediğimizde, yerlilerin göçün ekonomi üzerindeki etkisine ilişkin genel algısının oldukça nötr ve hafif olumlu olduğu görülmektedir. “Ekonomi için kötü” 0’dan “Ekonomi için iyi” 10’a kadar olan bir ölçekte, yanıtların ortalaması 2002’de 5,04 ile 2018’de 6,09 arasında değişmektedir. Bu da yerlilerin, göçmenlerin ekonomik etkisine ilişkin algısının nötrden biraz olumluya doğru ilerlediği anlamına gelmektedir.

Katılımcıları göçün ekonomik etkisine ilişkin algılarına göre karşılaştırdığımızda, göçün ekonomi için kötü olduğunu düşünenlerin, göçün ekonomi için iyi olduğunu düşünenlere kıyasla yeniden dağıtıma daha fazla destek verme eğiliminde olduğunu görüyoruz. Ayrıca, Almanya’daki yabancı doğumluların payı ile katılımcıların göçmenlerin ekonomi üzerinde olumlu ya da olumsuz bir etkisi olup olmadığına dair verdikleri yanıtın etkileşimi 0.02’lik bir katsayı ile ilişkilidir. Diğer bir deyişle, göçmenlerin payı arttıkça, yerlilerin göçün ekonomik etkisine ilişkin algısı olumluya dönmekte ve bu da yeniden dağıtıma olan desteklerinin artmasıyla sonuçlanmaktadır. Almanya’da sosyal heterojenlik arttıkça yeniden dağıtıma verilen desteğin artması, yerliler ve göçmenler arasındaki yüz yüze temasın iki grubun birbirlerine yönelik tutumları üzerinde ya negatif ya da pozitif bir etkiye sahip olduğu gruplar arası temas teorisi ile açıklanabilir. Bu gruplar arası temaslar, grupların başlangıçtaki tutumlarını değiştirecek ya da önyargılarını güçlendirecek olumlu ya da olumsuz bir deneyimle sonuçlanabilir (Çoban, 2017, s.8). Bu teoriye göre, bir bölgede daha fazla heterojenlik olması, farklı gruplar arasında güven ve dayanışmayı artıran daha yüksek bir gruplar arası teması yol açmakta ve bu da diğer grupları bir tehdit olarak görmekten uzaklaşmaya ve dolayısıyla kişinin kendi grubunu diğerlerinden daha az izole etmesine neden olmaktadır (Coban, 2017, s.9). Çalışma sonuçlarımızı gruplar arası temas teorisi ışığında yorumlayacak olursak, Almanya’da nüfus heterojenliği arttıkça gruplar arası temasın arttığını, bunun da yerli halk ile yabancı doğumlular arasındaki korku ve güven karşılığı

faktörünü ortadan kaldırdığını ve bunun da yerlilerin refah sistemine olan desteğini artırdığını söyleyebiliriz.

Yerlilerin yeniden dağıtımına verdikleri desteğin aynı ve farklı ırktan göçü kabul etmelerinden nasıl etkilendiği yorumlanmıştır. Aynı ırktan göçmenlere izin verme değişkeni, 2002’de 2,88 iken 3,34’e yükseldiği görülmektedir. Burada 2 “az izin verilsin” ve 3 “biraz izin verilsin” ve 4 “çok izin verilsin” cevaplarını temsil etmektedir. Katılımcılar aynı ırktan göçü daha az tercih ederken, bu durum yıllar içinde, özellikle de Avrupa dışındaki ülkelerden İslam dini kökenli daha fazla göçmenin ülkeye giriş yaptığı 2014-2018 yılları arasında değişmiştir. Öte yandan, farklı ırktan göçmenlerin Almanya’da ikamet etmesine izin verme değişkeni 2002’de 2,88 iken 2018’de 3,34’e yükselen bir ortalamaya sahiptir. Genel olarak, farklı etnik kökene sahip göçmenlerin ülkeye girmesine izin verilmesi, 2002 ve 2006 yılları arasında Almanya’daki yerliler tarafından daha düşük bir desteğe sahip olmuştur. Burada ortalama, yerlilerden farklı olan göçmenlerin koşullu olarak kabul edildiğini göstermektedir ve yanıtlar “az izin verilsin” ile “biraz izin verilsin” arasındadır. Ancak bu sonuçlar 2008 ve 2018 yılları arasında değişmiştir. Ortalamanın gösterdiği gibi, katılımcıların cevapları bir nebze yukarı doğru hareket ederek, bu yıllarda cevap kategorileri “az izin verilsin” ve “biraz izin verilsin” ziyade “biraz izin verilsin” ve “çok izin verilsin” üzerine yoğunlaşmıştır. Yabancı doğumluların payı arttıkça aynı ırktan göçmenliğe desteğin de arttığını söyleyebiliriz.

Aynı etnik grup değişkeni ile göçmenlerin payı ve farklı etnik grup değişkeni ile göçmenlerin payı arasındaki etkileşim benzer sonuçlar vermektedir. Göçü destekleyen ve desteklemeyenlerin genel duruşunu incelediğimizde, aynı ırktan ve farklı ırktan göçü daha az destekleyenlerin ve göçü ekonomiye zararlı görenlerin daha yüksek yeniden dağıtım talebine sahip olma eğiliminde oldukları tespit edilmiştir. Başka bir deyişle, Almanya’ya olan göçü desteklemeyenlerin yeniden dağıtımına verdiği destek daha yüksek olduğu anlamına gelmektedir. Genel olarak, aynı/farklı etnik grup göçünü destekleyip desteklemediklerine bakılmaksızın, Almanya’da yabancı doğumluların payı arttıkça yerlilerin yeniden dağıtımına olan desteğinin arttığı gözlemlenmektedir. Regresyon modellerinin sonucu, Alman yerlilerinin yeniden dağıtımına olan desteğinin yüksek olduğunu ve göç oranının yeniden dağıtımına olan destekleri üzerinde genel olarak olumlu bir etkiye sahip olduğunu doğrulamaktadır.

SONUÇ

Göç Almanya'nın tarihinde, ekonomik olarak yeniden yapılanmasında, diğer ülkeler ve ekonomilerle süregelen küresel rekabetinde önemli bir yer edinmiştir. Almanya'nın ekonomisinin gelişmesi ve sürdürülebilirliğin sağlanması için göç önemli bir faktör olmuştur. Mevcut ve gelecekteki politikalar ve sosyal değişimlerin nasıl etkileneceğini anlamak amacıyla farklı tarihsel noktalarda göçün sosyal ve kültürel faktörünü incelemek gerekmektedir. Almanya'nın 1920'lerden bu yana bir göç deneyimi bulursa da 1950 ve 1970'ler boyunca hem misafir işçiler hem de sığınmacılar söz konusu olduğunda, göçmenlerin geçici olarak kalmaları ve evlerine dönmeleri bekleniyordu. Ancak bu göçmenlerin kalıcı olarak yerleşmesiyle birlikte Almanya'nın etnik heterojenliği artmıştır. Sonrasında 2015'te Suriye'den ve 2021'de Ukrayna'dan gelen yüksek sayıda sığınmacının yanı sıra artan uluslararası öğrenci ve yüksek vasıflı göçmen oranının ardından Almanya'nın etnik çeşitliliği daha da artmıştır.

Almanya, istihdam ve sosyal yardımları düzenleyen politikalarda ve bir refah sisteminin uygulanmasında öncü bir devlet olarak kabul edilmektedir. Bu nedenle göçmenlerin payı arttıkça bu politikaların nasıl değişebileceğini anlamak önemlidir. Yeniden dağıtım ve göç çalışmalarında birden fazla odak noktası bulunmaktadır. Bazı araştırmacılar göçün hükümet kararları üzerindeki etkisini incelerken, diğer araştırmacılar ise yabancı doğumluların payı arttıkça yerlilerin sosyal politikalara ilişkin algılarını analiz etmektedirler. Dolayısıyla çalışmaların bu iki perspektifini anlamak, toplumların heterojenliği arttıkça refah sisteminin gelişmesini ve evrimini anlamak açısından önemlidir.

Bu araştırma, yabancı doğumluların oranının yerlilerin yeniden dağıtıma olan desteğini nasıl etkilediğini anlayarak sosyoloji alanına, özellikle de göç konusuna katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. Yabancı doğumluların oranının yıllar içinde arttığı güçlü bir sosyal demokrat devlet örneği olan Almanya'nın tarihsel bağlamda araştırılması hedeflenmiştir. Yeri Almanların yeniden dağıtım desteğinin yıllar içinde yabancı doğumluların oranı arttıkça nasıl değiştiği analiz edilmektedir. Katılımcıların bireysel özelliklerinden ve yıllar arasındaki farklılıklardan kaynaklanabilecek etkileri filtreleyerek, yabancı doğumluların oranının yeniden dağıtım desteği üzerindeki etkilerine ilişkin istatistiksel olarak anlamlı sonuçlar elde edilmiştir. Sonrasında, ek

faktörlerin yabancı doğumluların payı ile etkileşime girerek katılımcıların yeniden dağıtım desteğini nasıl etkilediği tartışılmıştır.

2002-2018 yılları arasındaki Avrupa Sosyal Araştırması (*European Social Survey, ESS*) veri seti kullanılarak analiz gerçekleştirilmiştir. Ayrıca bu veri setleri, 2002-2018 yılları arasında Almanya’da yabancı doğumluların payına ilişkin Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (*Organization for Economic Cooperation and Development, OECD*) veri seti ile harmonize edilmiştir. 10.000’den fazla katılımcıdan oluşan bu örnekleme, yabancı doğumluların payı yıllar içinde arttıkça yeniden dağıtım desteğinin de arttığını ve bu sonuçların diğer araştırmacıların Avrupa’da daha yüksek bir heterojenliğin daha düşük bir yeniden dağıtım desteğine yol açacağı yönündeki öngörülerıyla uyumlu olmadığı ortaya çıkmıştır. Örneğin, Alesina ve diğerleri, Avrupa’nın refah sisteminden vazgeçmek ve kapitalist bir sistemi benimsemek zorunda kalacağını, çünkü yerlilerin yeniden dağıtım olan desteğinin daha yüksek yabancı doğum oranlarının bir sonucu olarak azalacağını öngörmüşlerdir.

Yeniden dağıtım belirli bir gruba kıyasla daha yüksek destek verenlerin tespiti detaylı analizlerle belirlenmiştir. Özellikle önceki araştırmaların da kanıtladığı gibi, bir birey sosyal yardımlara ne kadar bağımlıysa, yeniden dağıtım olan destekleri de o kadar artmaktadır. Bu çalışmada elde edilen modelin sonuçlarına göre kadınların, çalışanların ve geçmişte ya da şu anda işsizlik deneyimi yaşamış bireylerin, işverenlerin, yüksek vasıflı ve yüksek eğitimli katılımcıların daha yüksek sosyal ve ekonomik güvenceye sahip bireylere kıyasla yeniden dağıtım daha yüksek destek verme eğiliminde olduğu sonucuna varılmıştır. Özetle, daha yüksek güvenceye ve istikrarlı bir yaşam tarzına sahip olanların, riskli bir yaşam tarzına sahip olanlara kıyasla yeniden dağıtım daha düşük destek verme eğiliminde oldukları söylenebilir. Ayrıca bu çalışma, kişilerin göçe yönelik tutumlarının da yeniden dağıtım verdikleri destek üzerinde etkili olduğunu göstermiştir. Örneğin göçün ekonomi üzerinde olumsuz bir etkisi olduğunu düşünen ve aynı veya farklı ırktan veya etnik gruptan göçmenlerin Almanya’ya yerleşmesine izin verilmesini desteklemeyenlerin yeniden dağıtım verdikleri destek daha yüksektir. Ayrıca uygulanan modellerin sonuçları, göçmenlerin payı arttıkça yerlilerin, göçü ekonomi için olumlu bir faktör olarak algıladıkları ve göçmenlerin Almanya’ya yerleşmelerine izin verilmesi yönündeki tutumlarının arttığını göstermiştir. Ek olarak Almanya’da yabancı doğumluların oranı arttıkça gruplar arası temasın arttığı, dolayısıyla göçmenlerin ve

yabancı doğumluların tehdit olarak görülmediği ve gruplar arasındaki güvenin artmasıyla yerlilerin yeniden dağıtımına olan desteğinin arttığı modellerin sonuçlarından yorumlanmıştır. Önceki literatür, göçün yerlilerin yeniden dağıtımına verdiği destek üzerindeki etkisini yorumlamak için kullanılabilecek farklı teoriler arasında ayrım yapmıştır. Her ne kadar Alesina ve diğerleri, Avrupa'daki refah sisteminin, yerlilerin göçmenleri sosyal faydaları, fırsatları ve kaynakları paylaşmaya layık görmemesinin bir sonucu olarak, yabancı doğumluların payı arttıkça yeniden dağıtımına verilen desteğin azaldığı bir çatışma yaklaşımını izleyeceğini öngörmüş olsa da, sonuçlarımız en azından Almanya için, 2002-2018 yılları arasında yeniden dağıtımına verilen desteğin tüm yıllar boyunca yüksek olduğunu ve göçmenlerin payı arttıkça bu oranın yıllar içinde arttığını kanıtlamıştır. Ayrıca bu çalışma, yerlilerin göçmenlerin ekonomi üzerindeki etkisine ilişkin algısının ilk yıllarda, özellikle de 2002 ve 2004 yıllarında nötr olmasına rağmen, bu algının yıllar geçtikçe daha olumlu bir noktaya doğru arttığını göstermiştir.

Gelişmiş ülkelerin işgücü piyasasında sunduğu rekabetçi iş fırsatları göz önünde bulundurulduğunda, Özçürümez ve Yetkin Aker (2016) tarafından da ortaya konulduğu üzere, yüksek vasıflı göçmenler yalnızca ekonomik faktörlerle motive olmamakta, aynı zamanda güvenlik, kabul görme, eşitlik, kapsayıcılık ve özgürlük gibi diğer maddi olmayan unsurları da önemsemektedirler. Farklı etnik ve dini geçmişlere sahip kişilerin çok kültürlü bir toplum yaratmaya başladığı Almanya'da, yabancı doğumluların ve göçmen kökenli Almanların oranının artmasının, Almanya'nın ulusal kimliğini nasıl şekillendireceğini daha ileri araştırmalarda incelemek sosyoloji alanına katkı sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- Alesina, A., & La Ferrara, E. (2005). Preferences for redistribution in the land of opportunities.
- Alesina, A., Harnoss, J., & Rapoport, H. (2021). Immigration and the Future of the Welfare State in Europe. *The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science*, 697(1), 120–147. <https://doi.org/10.1177/00027162211055409>
- Alesina, A., Miano, A., & Stantcheva, S. (2022). Immigration and redistribution. *The Review of Economic Studies*, 90(1), 1–39. <https://doi.org/10.1093/restud/rdac011>
- Alesina, A., Murard, E., & Rapoport, H. (2019). Immigration and preferences for redistribution in Europe. *IZA – Institute of Labor Economics*. <https://doi.org/10.3386/w25562>
- Averitt, R. T. (1968). *The dual economy: The dynamics of american industry structure*. Norton.
- Bartels, A.-K. (2021). ‘foreign infiltration’ vs ‘immigration country’: *Refugee Journeys*, 89–108. <https://doi.org/10.2307/j.ctv1h45md2.9>
- Borjas, G. (1990) *Friends or Strangers: The Impact of Immigrants on the US Economy*. Basic Books, New York.
- Borjas, G. J. (1989). Economic Theory and International Migration. *International Migration Review*. <https://doi.org/10.1177/019791838902300304>
- Bourdieu, P. (1979). Symbolic Power. *Critique of Anthropology*. <https://doi.org/10.1177/0308275X7900401307>
- Brady, D., & Finnigan, R. (2013). Does immigration undermine public support for Social Policy? *American Sociological Review*, 79(1), 17–42. <https://doi.org/10.1177/0003122413513022>
- Bramwell, A.C. (2022). The re-settlement of ethnic Germans, 1939-41. In Bramwell, A.C. (Ed.), *Refugees in the Age of Total War* (Vol. 26). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003211709>
- Brown, S.K., Bean, F.D. (2005). International Migration. In: Poston, D.L., Micklin, M. (eds) *Handbook of Population. Handbooks of Sociology and Social Research*. Springer, Boston, MA. https://doi.org/10.1007/0-387-23106-4_13
- Brown, S.K., Bean, F.D., Nasir, S. (2019). 16 International Migration. In: Poston, D.L. (eds) *Handbook of Population. Handbooks of Sociology and Social Research*. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-10910-3_17

- Bruce, S., & Yearley, S. (2006). *The Sage dictionary of sociology*. doi: file:///C:/Users/tr/Downloads/Professor Steve Bruce, Professor Steven Yearley – The Sage dictionary of sociology (2006, SAGE).pdf
- Cappelen, C. & Peters, Y. (2018) Diversity and welfare state legitimacy in Europe. The challenge of intra-EU migration, *Journal of European Public Policy*, 25:9, 1336–1356, DOI: [10.1080/13501763.2017.1314534](https://doi.org/10.1080/13501763.2017.1314534)
- Castles, S. and Miller, M.J. (1998) *The age of migration. International population movements in the modern world*. MacMillan Press LTD, London.
- Castles, S., Miller, M. J., & Bal, B. U. (2013). *The Age of Migration: International Population Movements in the Modern World*. London:Macmillan
- Castles, S., Miller, M. J., Haas, H. de., & undefined, undefined undefined. (2014). In *The age of migration*. New York, NY: Guilford. doi: <file:///C:/Users/tr/Documents/GLOBAL AFRICA/Note 2.pdf>
- Ceceli Köse, S. (2012). *Transition from Multiculturalist Policies to Integration Policies: A Study on Immigrants from Turkey in the Netherlands*. Master's Thesis, Ankara.
- Coban, Mustafa (2017) : I'm fine with Immigrants, but ...: Attitudes, ethnic diversity, and redistribution preference, Working Paper Series, No. 137, Julius Maximilian University of Würzburg, Chair of Economic Order and Social Policy, Würzburg
- Concannon, Jeff; Elsner, Benjamin (2020) : Immigration and redistribution, UCD Centre for Economic Research Working Paper Series, No. WP20/24, University College Dublin, UCD Centre for Economic Research, Dublin
- de Haas, H. (2010b) 'Migration transitions: a theoretical and empirical inquiry into the developmental drivers of international migration', IMI Working Paper No. 24, International Migration Institute, University of Oxford, Oxford.ESS
- Duszczek, M., Pachocka, M., & Pszczółkowska, D. (Eds.). (2020). *Relations between Immigration and Integration Policies in Europe: Challenges, Opportunities and Perspectives in Selected EU Member States* (1st ed.). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780429263736>
- ESS Round (1-10): European Social Survey Round (1-10) Data.
- Faist, T. (1995). Boundaries of Welfare States: Immigrants and Social Rights. In R. Miles & D. Thränhardt (Eds.), *Inclusion and Exclusion: Migration and the Uniting of Europe* (pp. 177-195). London: Pinter.
- Föbker, S., Imani, D., Nipper, J., Otto, M., & Pfaffenbach, C. (2016). Translocal life and integration of highly-skilled migrants in Germany. *Erdkunde*, 70(2), 109–124. <https://doi.org/10.3112/erdkunde.2016.02.01>

- Furtado, C. (1964). *Development and underdevelopment*. University of California Press.
- Geddes, A. (2004). Migration and the Welfare State in Europe. *The Political Quarterly*, 74(s1), 150–162. <https://doi.org/10.1111/j.1467-923x.2003.00587.x>
- Granovetter, M. (1985). Economic Action and Social Structure: The Problem of Embeddedness. *American Journal of Sociology*, 91(3), 481–510. <http://www.jstor.org/stable/2780199>
- Granovetter, M., & Swedberg, R. (1992). *The sociology of Economic Life*. Westview Press.
- Granovetter, M.S. (1995) Getting a Job: A Study of Contacts and Careers. Harvard University Press, Cambridge, MA. <https://doi.org/10.7208/chicago/9780226518404.001.0001>
- Grasmuck, S., & Pessar, P. R. (1991). *Between Two islands: Dominican International Migration*. University of California Press.
- Grdešić, M. (2019). Neoliberalism and welfare chauvinism in Germany. *German Politics and Society*, 37(2), 1–22. <https://doi.org/10.3167/gps.2019.370201>
- Greve, B. (2014), Historical Dictionary of the Welfare State. 3rd edn. Lanham: Rowman ; Littlefield. *Journal of Social Policy*, 44(1), 194–196. doi:10.1017/S0047279414000695
- GÜLLÜPINAR, F. (2010). “Downward Integration” of The Third Generation in The Turkish Community in a Small German Town: A Case Study in Goslar (Thesis). Middle East Technical University, Ankara.
- Hagan, J. M. (1998). Social Networks, Gender, and Immigrant Incorporation: Resources and Constraints. *American Sociological Review*, 63(1), 55–67. <https://doi.org/10.2307/2657477>
- Hagan, Jacqueline. 1994. *Deciding to Be Legal*. Philadelphia, PA: Temple University Press.
- Harris ve Todaro, 1970; Lewis, 1954; Ranis ve Fei, 1961; Schiff, 1994; Todaro ve Maruszko, 1987)
- Hollefield, J. F. (1992). *Immigrants, markets, and states: The Political Economy of postwar Europe*. Harvard University press.
- Hondagneu-Sotelo, P. (1994). *Gendered Transitions: Mexican Experiences of Immigration*. University of California Press. <http://www.jstor.org/stable/10.1525/j.ctt1ppnvq>

- Juran, S., & Broer, P. N. (2017). A profile of Germany's refugee populations. *Population and Development Review*, 43(1), 149–157. <https://doi.org/10.1111/padr.12042>
- Kaya, A. (2017). Inclusion and Exclusion of Immigrants and the Politics of Labeling: Thinking Beyond “Guest Workers,” “Ethnic German Resettlers,” “Refugees of the European Crisis,” and “Poverty Migration.” In C. Wilhelm (Ed.), *Migration, Memory, and Diversity: Germany from 1945 to the Present* (1st ed., Vol. 21, pp. 56–85). Berghahn Books. <https://doi.org/10.2307/j.ctvswx6wf.8>
- Light, I., and S. Karageorgis. 1980. Chinatown: The socioeconomic potential of an urban enclave. *Ethnic and Racial Studies* 16:742–743.
- Loucky, J., M. Soldatenko, S. Gregory, and E. Bonacich. 1994. Immigrant enterprise and labor in the Los Angeles garment industry. In *Global production: The apparel industry in the Pacific Rim*. Edited by E. Bonacich, L. Cheng, N. Chinchilla, N. Hamilton, and P. Ong. Philadelphia: Temple University Press.
- Mabogunje, A. L. (1970). Systems approach to a theory of rural-urban migration. *Geographical Analysis*, 2(1), 1–18. <https://doi.org/10.1111/j.1538-4632.1970.tb00140.x>
- Massey, D. S. 1990. The social and economic origins of immigration. *Annals of the American Academy of Political and Social Science* 510:60–72
- Massey, D. S. 1994. Immigrants and the American city. *American Journal of Sociology* 99:1346–1348.
- Massey, D., and K. E. Espinosa. 1997. What's driving Mexico-U.S. migration? A theoretical, empirical, and policy analysis. *American Journal of Sociology* 102:939–999.
- Massey, D., J. Arango, G. Hugo, A. Kouaouci, A. Pellegrino, and J. E. Taylor. 1993. Theories of international migration: A review and appraisal. *Population and Development Review* 19:431–466.
- Massey, D., J. Arango, G. Hugo, A. Kouaouci, A. Pellegrino, and J. E. Taylor. 1998. *Worlds in motion: Understanding international migration at the end of the millennium*. Oxford and New York: Clarendon Press and Oxford University Press.
- Morales, R., and P. Ong. 1991. Immigrant women in Los Angeles. *Economic and Industrial Democracy* 12:65–81.
- Münz, R., & Ulrich, R. (1999). Immigration and citizenship in Germany. *German Politics and Society*, 17(4), 1–33. <https://doi.org/10.3167/104503099782486761>
- Myers, Marcella, “The Effects of Redistributive Conflicts on Immigrations” in *Immigration* (2013). *Faculty Publications*. 19. <https://digitalcommons.andrews.edu/history-pubs/19>

- Naumann, E., Hess, M. (2021). Population Ageing, Immigration and the Welfare State: The Political Demography in Western Europe. In: Goerres, A., Vanhuysse, P. (eds) Global Political Demography. Palgrave Macmillan, Cham.
https://doi.org/10.1007/978-3-030-73065-9_14
- OECD (2023), Foreign-born population (indicator). doi: 10.1787/5a368e1b-en
- Okten Sipahioglu, B. (2023). A review of discrimination and labeling of refugees using the example of Syrian and Ukrainian refugees. Journal of Social Policy Conferences, 84, 191-198. <https://doi.org/10.26650/jspc.2023.84.1172157>
- Ozcurumez, S., & Yetkin Aker, D. (2016). What moves the highly skilled and why? comparing turkish nationals in Canada and Germany. *International Migration*, 54(3), 61–72. <https://doi.org/10.1111/imig.12234>
- Panagiotidis, J. (2015). What is the German’s Fatherland? East European Politics and Societies: And Cultures, 29(1), 120–146.
<https://doi.org/10.1177/0888325414540934>
- Panagiotidis, J. (2018). Sifting Germans from Yugoslavs: Co-ethnic Selection, Danube Swabian Migrants, and the Contestation of Aussiedler Immigration in West Germany in the 1950s and 1960s. In J. COY, J. POLEY, & A. SCHUNKA (Eds.), *Migrations in the German Lands, 1500-2000* (1st ed., Vol. 13, pp. 209–226). Berghahn Books. <https://doi.org/10.2307/j.ctv62hh7c.15>
- Petersen, K., & Petersen, J. H. (2013). Confusion and divergence: Origins and meanings of the term ‘welfare state’ in Germany and Britain, 1840–1940. *Journal of European Social Policy*, 23(1), 37–51. <https://doi.org/10.1177/0958928712463160>
- Piore, M. J. (1979). *Birds of passage: Migrant labor and Industrial Societies*. CAMBRIDGE UNIV. PR.
- Poole, L. (2002). Germany: A Conservative Regime in Crisis? In *Comparing Welfare States* (pp. 153–195). essay, Sage Publications.
- Portes, A. 1987. The social origins of the Cuban enclave economy of Miami. *Sociological Perspectives* 30:340– 372.
- Portes, A., and A. Stepick. 1993. *City on the edge: The transformation of Miami*. Berkeley: University of California Press.
- Portes, A., and L. Jensen. 1989. The enclave and the entrants: Patterns of ethnic enterprise in Miami before and after Mariel. *American Sociological Review* 54:929–949.
- Portes, A., and R. L. Bach. 1985. *Latin journey: Cuban and Mexican immigrants in the United States*. Berkeley: University of California Press.

- Poston, D. L., & Micklin, M. (2003). *Handbook of Population*. Kluwer Academic/Plenum.
- Poutrus, P. G. (2017). Refugee Reports: Asylum and Mass Media in Divided Germany during the Cold War and Beyond. In C. Wilhelm (Ed.), *Migration, Memory, and Diversity: Germany from 1945 to the Present* (1st ed., Vol. 21, pp. 86–108). Berghahn Books. <https://doi.org/10.2307/j.ctvswx6wf.9>
- RDC of the Federal Statistical Office and Statistical Offices of the Federal States of Germany
- Roberts, B. R., R. Bean, and F. Lozano-Ascencio. 1999. Transnational migrant communities and Mexican migration to the U.S. *Ethnic and Racial Studies* 22:238–266.
- Rostow, W. W. (1960). *The stages of economic growth: A non-communist manifesto*. Cambridge: Cambridge University Press.
- RStudio masaüstü uygulamasının 4.1.3 2022-03-10)
- Safi, 2014, s. 37-43)
- Sassen, S. 1988. *The mobility of labor and capital: A study in international investment and labor flow*. New York:Cambridge University Press.
- Sassen, S. 1991. *The global city: New York, London, and Tokyo*. Princeton, N.J.: Princeton University Press.
- Sassen, S. 1994. *Cities in a world economy*. Thousand Oaks, Calif.: Pine Forge Press.
- Sassen. (1996). *Losing control?: sovereignty in an age of globalization*. New York: Columbia university press.
- Schmidt-Catran, A. W., & Spies, D. C. (2016). Immigration and Welfare Support in Germany. *American Sociological Review*, 81(2), 242–261. <https://doi.org/10.1177/0003122416633140>
- Scott, J. (Ed.). (n.d.). welfare. *A dictionary of sociology* (pp. 1092–1093).
- Seeleib-Kaiser, M. (2016). The end of the conservative German Welfare State Model. *Social Policy & Administration*, 50(2), 219–240. <https://doi.org/10.1111/spol.12212>
- Sjaastad, Larry A. “The Costs and Returns of Human Migration.” *Journal of Political Economy*, vol. 70, no. 5, 1962, pp. 80–93. JSTOR, <http://www.jstor.org/stable/1829105>.
- Stark, O. 1991. Migration incentives, migration types: The role of relative deprivation. *Economic Journal* 101:1163–1178.

- Stark, O., & Levhari, D. (1982). On Migration and Risk in LDCs. *Economic Development and Cultural Change*, 31(1), 191–196.
<http://www.jstor.org/stable/1153650>
- Stephen Castles and Mark J. Miller. The Age of Migration
- Stepick, A. 1989. Miami's two informal sectors. In *The informal economy: Studies in advanced and less developed countries*. Edited by A. Portes, M. Castells, and L. A. Benton. Baltimore, Md.: John Hopkins University.
- Stichnoth, H. (2012). Does immigration weaken natives' support for the unemployed? evidence from Germany. *Public Choice*, 151(3–4), 631–654.
<https://doi.org/10.1007/s11127-010-9762-y>
- Taft, P. (1963). On the Origins of Business Unionism. *ILR Review*.
<https://doi.org/10.1177/001979396301700102>
- Taylor, J. E. 1992. Remittances and inequality reconsidered: Direct, indirect, and intertemporal effects. *Journal of Policy Modeling* 14:187–208.
- Taylor, J. E., P. L. Martin, and M. Fix. 1997. Poverty amid prosperity: Immigration and the changing face of rural California. Washington, D.C.: Urban Institute Press.
- Tolbert, C., Horan, P. M., & Beck, E. M. (1980). The structure of economic segmentation: A dual economy approach. *American Journal of Sociology*, 85(5), 1095–1116. <https://doi.org/10.1086/227126>
- Turner, B. S. (n.d.). welfare reforms, welfare state. *The Cambridge Dictionary of Sociology* (pp. 666–669).
- Waldinger, R. 1986. Through the eye of the needle: Immigrants and enterprise in New York's garment trades. New York: New York University Press.
- Waldinger, R. 1996. Still the promised city? African-Americans and new immigrants in postindustrial New York. Cambridge, Mass.: Harvard University. Sassen 1995).
- Wallerstein, I. (1995). *Historical capitalism with capitalist civilization*. Verso.
- Wessel, M. S. (2017). The Commemoration of Forced Migrations in Germany. In C. Wilhelm (Ed.), *Migration, Memory, and Diversity: Germany from 1945 to the Present* (1st ed., Vol. 21, pp. 15–31). Berghahn Books.
<https://doi.org/10.2307/j.ctvswx6wf.6>
- Wilhelm, C. (2017). Introduction: Migration, Memory, and Diversity in Germany after 1945. In C. Wilhelm (Ed.), *Migration, Memory, and Diversity: Germany from 1945 to the Present* (1st ed., Vol. 21, pp. 1–12). Berghahn Books.
<https://doi.org/10.2307/j.ctvswx6wf.5>

- Wilson, K. L., and A. Portes. 1980. Immigrant enclaves: An analysis of the labor market experiences of Cubans in Miami. *American Journal of Sociology* 86:295–319.
- Wright, E. (n.d.). welfare state. *A dictionary of world history*.
- Wrigley, J. 1997. Immigrant women as child care providers. In *Immigrant entrepreneurs and immigrant absorption in the United States and Israel*. Edited by I. H. Light and R. Isralowitz. Aldershot, U.K., and Brookfield, Vt.: Ashgate.
- Yalçın, C. (2004). Göç sosyolojisi. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Yang, P. Q. 1995. Post-1965 Immigration to the United States: Structural Determinants. Westport, CT: Praeger. Zlotnik, H. 1987. The concept of international migration as reflected in data collection systems. *International Migration Review* 20:925–946.